

NP

Dubbleyum

PRESENTS

**A NEW WORLD OF LOVE & ADVENTURE
OF FUN & FROLIC!**

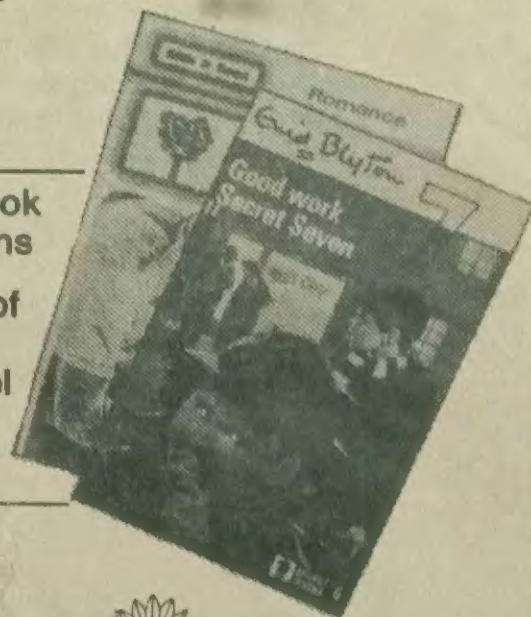
Look for the LUCKY COUPON in

**NP
Dubbleyum
Packet**

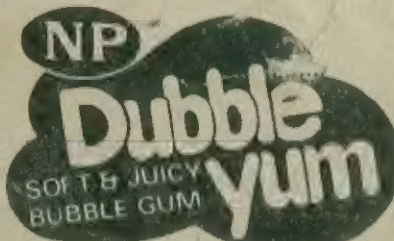
COLLECT

One latest comic book
for 12 lucky coupons
or

The latest edition of
Enid Blyton or
Mills & Boon novel
for 30 lucky
coupons

**DOUBLE COLOURS
DOUBLE FLAVOURS
DOUBLE SIZE AND
BIGGER BUBBLES**

**The National
Products
BANGALORE-32**

NOTHING CAN BEAT A NP BURST OF FROLIC

Will you be there for

Puri. The temple of Lord Jagannath. Garland around her neck and vermillion on her forehead, the 9-year-old bride of the Lord pledges her faith to Him amidst all the pomp and ceremony of a true Oriya wedding. No longer an ordinary girl, she is now the earthly consort of Puri Jagannath ...

The fascinating story of the dasis of Puri. Watch it come alive in the pages of the Heritage.

The Heritage: magazine or mini library?

The Heritage is an amazing storehouse of information: every issue is a unique compilation of facts that answer some of the most intriguing questions.

How were black ants used in ancient surgery?

Why do the Charans of Rajasthan worship rats?

What light does Ramanujam's 'lost notebook' throw on Number Theory?

And more ...

Fascinating articles month after month, on every aspect of Indian culture. Stories about the land, its history, its people, their customs, their arts and crafts ...

Travelogues that capture the spirit of little known places and exotic lands.

From the publishers of Chandamama

THE HERITAGE

It's worth preserving. Every issue of it.

for the Devadasi wedding?

Updates and flashbacks on science and technology.

Lucid articles that interpret Indian mythology and philosophy in terms the modern reader can understand.

All of which makes the Heritage a fascinating way to

catch up with the past and the present.

A fiction bonanza in every issue

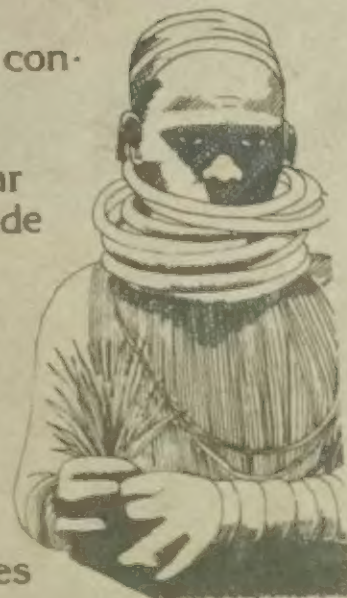
Every issue of the Heritage carries at least three short stories and a novelette, written by some of the most well known contemporary fiction writers. Ruskin Bond. Edith Pargeter. Manoj Das. And the best of Indian language fiction, translated to keep the flavour of the original.

A galaxy of well-known authors

The Heritage carries articles by

some of the most famous names in contemporary Indian literature and journalism. Regular contributors include Mulk Raj Anand. M N Das. M P Pandit. K A Abbas.

And an expert panel of academicians who are authorities in their fields.

Start your Heritage library today

The Heritage now offers readers a unique money-back subscription scheme. Fill in the coupon below and enclose your annual subscription with it. If you are not satisfied with the first issue, please return it to us with your comments within ten days, and we will refund your money in full.

Yes, I want to start my Heritage collection right away. I am enclosing a DD/MO for Rs 72/- towards annual subscription.

Name :

Address :

Mail your subscription to : **Dolton Agencies, 188 N.S.K. Salai, Vadapalani, Madras 600 026.**

"ସତକଥା, ପ୍ରତିଥର ବଲ୍‌ର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ମହିରେ
ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଶ୍ଳୋକ ପଢ଼ିନିଏ । ଏ କଥା ବି ସତ ଯେ ମୁଁ ପ୍ରତିଦିନ
ମାଲଟୋଭା ପିଏ, ଦିନକୁ ଦୁଇଥର । ଗେଲିଙ୍ଗ ଆକ୍ରମଣର
ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ପାଇଁ ମୋତେ ଏଥିରୁ ଶକ୍ତି ମିଳେ !"

— ଚମ୍ପକ ଅପୁର୍ବ ବେଳକୌଶଳର ଅଧିକାରୀ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବ୍ୟାଟ୍‌ସମାନ ବେ. ଶ୍ରୀକାନ୍ତ

"ମୋର ସକାଳଟି ମୁଁ ଏହିଭଳି
ଆରମ୍ଭ କରେ — ଗୋଟିଏ ମଲ୍
ଭରନ ଗରନ, ପୁସ୍ତାଦ୍ ମାଲଟୋଭା
ପିଇନିଏ । ମାଲଟୋଭା ହେଉଛି
ଏକମାତ୍ର ପାନୀୟ
ଯେଉଁଥିରେ ସମନ୍ୱିତ
ଭାବେ ଚିହିରି ମଲ୍‌ର
ଭରନ ଚୁଷ୍ଟ, ତାତା
ସରଭର ଦୁଗ୍ଧ, ପୁସ୍ତାଦ୍ କୋକୋ
ଓ ଚିନି । ଦିଲ୍‌ହରେ ଥାଏ ବା
ଚାନ୍ଦାରେ—ମୋତେ ଏଥିରୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ
ବଳ ଓ ଶକ୍ତି ମିଳେ । ପ୍ରତିଦିନ
ମାଲଟୋଭା ପିଆନ୍ତୁ, ଦିନକୁ ଦୁଇଥର
ଓ ରୂମିୟନ ହୋଇ ରହି ଉଠନ୍ତୁ ।"

ନୂଆ
ମାଲଟୋଭା

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ବଳ ଓ ଶକ୍ତିର ବିଜୟୀ ସଂଯୋଗ

ଜହ୍ନ ମାୟା

ସମ୍ପାଦକ : 'ଚନ୍ଦ୍ରପାଣୀ'

ସଂଳାପକ : ନାଗି ରେଭେନ୍

ନବବର୍ଷ ଉପଲକ୍ଷେ 'ଜହ୍ନମାୟା' ତା'ର ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ପାଠକ ପାଠିକାଙ୍କୁ ହାଦିକ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଜଣାଉଛି । 'ଜହ୍ନମାୟା' କାହାଣୀମାଳା ସହିତ ପରିବେଷଣ କରିଥାଏ ଭାରତ ତଥା ପୃଥିବୀ ସମ୍ପର୍କରେ ସାଧାରଣଜ୍ଞାନ ଏବଂ କିମ୍ବଦନ୍ତୀମାନ । ଏହା ପ୍ରତି ଆଦର ତେଣୁ ଏକ ଶୁଭ ସୂଚନା ।

ଅମରବାଣୀ

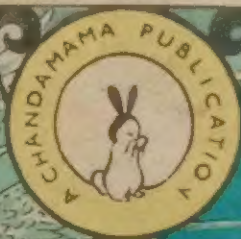
ଗୌରେ ଦେବାଲୟେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ମନିବସ୍ୟତ, ନ ଦୈବତମ୍ ।
ଗୃହେ ପ୍ରବିଷ୍ଟଃ ଶୁନକଃ, ଭଣ୍ଡାନୁବେଷି ଭବେତ୍ ଖଳୁ ॥
[ଘରେ ପଶି ବୁକୁର ସେମିତି ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟର ଅନ୍ୱେଷଣ କରେ,
ଗୌର ସେମିତି ଦିଅଁଙ୍କ ଅଳଙ୍କାର ଲୋଭରେ ମନ୍ଦର ଭିତରେ
ପଶେ, ଦିଅଁଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି ଯୋଗୁଁ ହୁହୁଁ ।]

ବର୍ଷ : ୧୯

ଜାନୁଆରୀ ୧୯୮୭

ଅଙ୍କ : ୭

ପ୍ରତିସଂଖ୍ୟା : ଟ. ୨-୫୦ :: ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ଟ. ୩୦-୦୦

ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଯେଉଁଠି କେ
ପଡ଼ିଆରେ ପ୍ରତିଦିନୀରେ
ଗୋଟାଏ ପରେ ଗୋଟାଏ
ଦାଲିମାଡ଼ରେ ମୋଡ଼ାନ୍ତି
ବାପା କହୁଛି ଆହୁରି ଭଲ
ସେଇପ୍ରସାଙ୍ଗିନୀ ମୁଁ ବିନା

உருவகம் மாற்றுவதில் இது

କହମାନୁ ସମ୍ବାଦ-ବିଚିତ୍ରା

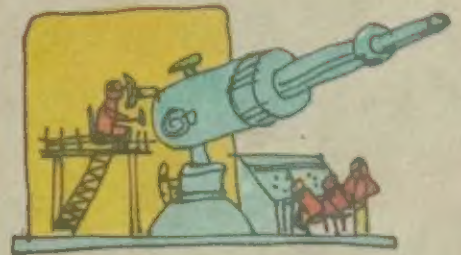

ଇଂରାଜୀ ସମ୍ବାଦର ଦିମାନ୍ଧି

ଆଷ୍ଟଲିଂଗର ଗୋଟିଏ ଚିତ୍ରଆଶାଳାରେ ଥିବା ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ବୟସ୍କ ସମ୍ବାଦିତ୍ରୀ ଏ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଇଂରାଜୀ ସ୍ତମ୍ଭ କେନ୍ଦ୍ର ବୁଝି ପାରୁଛି । ସେସବୁର ଉତ୍ତର ସିଏ କଥା କହୁ ଦେଇ ପାରୁ ନାହିଁ ଯିନା, ହେଲେ ସଙ୍କେତ ଦ୍ଵାରା ଦେଇ ପାରୁଛି ।

ବୃହତ୍ତମ ନକ୍ଷତ୍ର ମଣ୍ଡଳ

ଆମେରିକାର ଆରିଜୋନା ଅବକର ଉପକୂଳରେ ଗବେଷଣା କରୁଥିବା ଜାକ୍ କର୍ଣ୍ଣିସ୍ ନାମକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ ତାଙ୍କ ସହକର୍ମୀମାନେ ଏକ ବିଲଅନ୍ ଆଲୋକବର୍ଷ ଦୂରରେ ଥିବା ଯେଉଁ ନକ୍ଷତ୍ର ମଣ୍ଡଳର ସନ୍ଧାନ ପାଇଛନ୍ତି, ତାହାହିଁ ଏ ପାବତ୍ ଆବିଷ୍କୃତ ବୃହତ୍ତମ ନକ୍ଷତ୍ର ମଣ୍ଡଳ ।

କଥା ବୁଢ଼ା ଟଙ୍କା

କାନାଡାରେ ଏପରି ଏକ ପଞ୍ଜର ନିରୁପିତ ହୋଇ ପାରିଛି, ଯାହା ଦ୍ଵାରା ଜଣେ ଅନ୍ଧ ତା' ହାତରେ ଥିବା ନୋଟ୍ ବା ଚେକ୍ ମୂଲ୍ୟ ଜାଣି ପାରିବ । ନୋଟ୍ ବା ଚେକ୍ ନିଜେ କହୁଦେବ ତା'ର ମୂଲ୍ୟ !

ଜାଣନ୍ତୁ କି ?

୧. ଏ ପାବତ୍ ପ୍ରକାଶିତ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ବୃହତ୍ତମ ଅଭିଧାନ କ'ଣ ?
୨. ଇଂରାଜୀ ଭାଷାରେ ବୃହତ୍ତମ ମହାକାବ୍ୟର ନାମ କ'ଣ ଓ କବି କିଏ ?
୩. ଭାରତୀୟ ନୃତ୍ୟ ଓ ସଙ୍ଗୀତକୁ ବିଦେଶରେ ପରିଚିତ କରାଇବାରେ ବିଶେଷ ଭୂମିକା ଯଥାକ୍ରମେ କିଏ କିଏ ଭୂୟାବନ ?
୪. ସେମାନେ ପରସ୍ପର ସପକ୍ଷେ କି ?
୫. ସାହିତ୍ୟିକ ବାଦନରେ ସବୁଠାରୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ଲଭ କିଏ କରିଛନ୍ତି ?

(୨୫ ପୃଷ୍ଠାରେ ଉତ୍ତର ଦେଖନ୍ତୁ)

ରାଜା ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ

ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ସ୍ଵର୍ଗରେ ଥା'ନ୍ତି । ଥରେ କେତେଜଣ ଦେବତା ତାଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଆପଣ ଦିନେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକରେ ବସୁଳ ଯଶ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ । ଅନେକ ପୁଣ୍ୟ କରିଥିଲେ ବୋଲି ତାହା ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଆଜି ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକର ମଣିଷମାନେ ଆପଣଙ୍କୁ ଆଉ ମନେ ରଖି ନାହାନ୍ତି !”

ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନଙ୍କର କୌତୁହଳ ହେଲା । ସେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକକୁ ଆସି ବୟୋବ୍ରଜ ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ମୁନିଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “ମୁନିବର ! ଆପଣ ମୋତେ ଚିହ୍ନି ପାରୁଛନ୍ତି ?”

“ନା । ଆପଣ କେବେ ଏ ପୃଥିବୀରେ ଥିଲେ ମୁଁ ଜାଣେନା । ମୋଠୁଁ ବୟୋବ୍ରଜ ପ୍ରାବାକର୍ଣ୍ଣ ନାମକ ପେଟକ ଜାଣିଲେ ଜାଣିଥିବେ ।” ଏହା କହି ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନଙ୍କୁ ସେ ପେଟକ ପାଖକୁ ନେଇଗଲେ । ପେଟକ ଭିତ୍ତି ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ କହିଲେ ଓ ନାଡ଼ିଜୟ ନାମକ ବକ ତାଙ୍କଠାରୁ ବୟସ । ସେ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ, ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ଏବଂ ପେଟକଙ୍କୁ ବକଙ୍କ ପାଖକୁ ବାଟ କଢ଼ାଇ ନେଇଗଲେ ।

ବକ କହିଲେ, “ନା । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଛି ଜାଣେ ନାହିଁ । ତେବେ ମୋଠାରୁ ବୟସ ହେଲେ ଅବୁଝାର ନାମକ କଛପ । ସେ ହୁଏତ ଆପଣଙ୍କୁ ଚିହ୍ନି ବେ ।”

ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନଙ୍କୁ ଦେଖି ଓ ତାଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ ଶୁଣି କଛପ କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁ କେବେ ଭୁଲିପାରୁଁ ? ଏଇ ଯେଉଁ ହ୍ରଦ, ଏହାର ନାମ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ହ୍ରଦ । ଦିନେ ଆପଣ ଦାନ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ଅସଖ୍ୟ ଗାଈଙ୍କୁ ଏଠାରେ ଏକତ୍ର କରିଥିଲେ । ସେହିମାନଙ୍କ ଖୋଜ ମାଡ଼ରେ ଏଠାରେ ଯେଉଁ ଗଞ୍ଜର ସ୍ଥାନଟିଏ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା, ତାହାର ପରିଣତି ଏ ହ୍ରଦ ।”

ସେତିକିବେଳେ ଇନ୍ଦ୍ରଲୋକରୁ ରଥ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ଦେବହୂତମାନେ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନଙ୍କୁ କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ଆପଣଙ୍କ ଯଶ ମହାକାଳ ଗର୍ଭରେ ଅମାନ ହୋଇ ରହିଛି । ଆପଣ ଇନ୍ଦ୍ରଲୋକକୁ ଚାଲନ୍ତୁ ।” ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଇନ୍ଦ୍ରଲୋକକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କଲେ ।

ଅଜ୍ଞାତ ଚୋର

ପ୍ରିୟନାଥ ଓ ସୁପ୍ରିୟା ଥିଲେ ସ୍ବାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ । ସେମାନଙ୍କ ନାମରେ ଯେପରି ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଥିଲା, ସୁସ୍ଥରେ ବି ସେହିପରି ଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ସୁସ୍ଥର ଯାତା ବିଶେଷତ୍ୱ, ଚାହା ବିବାହ ପରେ ପରେ ଉଭୟଙ୍କ ପାଖରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ।

ଚାହା ଘଟିଥିଲା ଏହି ପ୍ରକାରେ; ସେଦିନ ପ୍ରିୟନାଥ ଓ ସୁପ୍ରିୟା ସେମାନଙ୍କର ଜଣେ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବଙ୍କ ଘରେ ବାହାଘର ଯୋଗୁଁ ଉପହାର ରୂପେ ପଠାଇବା ନିମନ୍ତେ ଶକ୍ତି ଏ ଶାଢ଼ୀ କିଣିବା ଦରକାର ହେଲା । ଦୁହେଁ ଦୋକାନକୁ ଗଲେ । ସୁପ୍ରିୟା ଶାଢ଼ୀ ପସନ୍ଦ କଲା । ସୁପ୍ରିୟା ଅନ୍ୟ କିଛି ଲୁଗାପଟା ଦେଖିବା ବେଳେ ପ୍ରିୟନାଥ ସେ ଶାଢ଼ୀ ଶକ୍ତି କ ଲଗୁଇ ବାହାରକୁ ନେଇ ଆସିଲା । ସେ ଭାବିଥିଲା ସୁପ୍ରିୟା ସେକଥା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ନାହିଁ;

ପ୍ରିୟନାଥ ମୂଢ଼ ଦେଇ ଶାଢ଼ୀ ଆଣିଛି ବୋଲି ସେ ଧରିନେଇଥିବା । କିନ୍ତୁ ଦୁହେଁ ବାହାରକୁ ଆସିବା ପରେ ସୁପ୍ରିୟା ଆନନ୍ଦରେ ହାତତାଳି ଦେଇ ଚା' ସ୍ବାମୀର କୌଶଳକୁ ଚାରିପ୍ କଲା । ଯେତେବେଳେ ପ୍ରିୟନାଥ ବୁଝିଲା ଯେ ସୁପ୍ରିୟା ଚା' ଗୈର ବିଦ୍ୟାକୁ ପସନ୍ଦ କରିଛି, ସେତେବେଳେ ସେ ଖୁସି ହୋଇଗଲା । ତେଣିକି ଦୁହେଁ ସଲସୁତୁରା କରି ଗୈର କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ସେମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଏହିପରି କୌଳେ ଅବଲମ୍ବନ କରୁଥିଲେ : କୌଣସି ନୂଆ ସହର ବା ବଜାରକୁ ଯାଇ ଘରଟିଏ ଭଡ଼ା ନେଇ ସେମାନେ ରହୁଥିଲେ । ସୁପ୍ରିୟା ପାଖ ପଡ଼ୋଶୀଙ୍କ ଘରର ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଙ୍କ ସହ ଘନିଷ୍ଠ ଭାବରେ ମିଳମିଶା କରି ସେମାନଙ୍କ ଘରେ ମୁଲ୍‌ବାନ ଜିନିଷ ବା ଟଙ୍କା କଉଡ଼ି କେଉଁଠାରେ

ପ୍ରଥମେ ସେ ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟତ୍ର ଯାଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେହି ସହରରେ ଦୁଇଗୁଡ଼ି ସ୍ଥାନ ବଦଳାଇବା ପରେ ସହର ଛାଡ଼ି ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ସହରକୁ ଯାଉଥିଲେ ।

ଥରେ ଦୁହେଁ ଯାଇ ଶ୍ରୀରାମପୁରରେ ଭଡ଼ା ଘରଟିଏ ନେଇ ଆସ୍ଥାନ ଜମାଇଲେ । ସଥା-ଶୁଦ୍ଧ କାମ ଚାଲିଲା । ବରଂ ସେଠାରେ ବେଶି ଆୟ ହେଲା । ଦିନେ ଶ୍ରୀରାମବେଳେ ସୁପ୍ରିୟା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନଙ୍କ ବୈଠକରେ କହିଲା, “ହୁଁ, ଆମେ ତ ଏଠି ନୁଆ । ଆପଣମାନଙ୍କର ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏତେ ଗୌରବ ହୁଏ ବୋଲି ଜାଣି-ଥିଲେ ଆମେ କଦାପି ଏଠାକୁ ଆସି ନଥାନ୍ତୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ମୋର ଏତେ ସ୍ନେହ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଆସି ଯାଇଛି ଯେ ଆଉ ଏଠାରୁ ଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉ ନାହିଁ ।”

ସୁପ୍ରିୟାର ଅଭିଯୋଗରେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନେ ବାସ୍ତବିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅନୁଭବ କଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଘରୁ ଯେମିତି ଜନସମୂହ ଗୌରବ ହେଉଛି, ସୁପ୍ରିୟା ଘରୁ ବି ସେମିତି ଗୌରବ ହେଉଛି ବୋଲି ସେମାନେ ଧରିନେଲେ । ସେମାନେ କହିଲେ, “ଭଉଣୀ! ବିଶ୍ୱାସ କର, ଆମେ ଏପରି ହେଉ ନଥିଲା । ଏଇ କେଇଦିନ ହେଲା ଏପରି ହେଉଛି । ଆମେ ବଡ଼ ଦୁଃଖିତ ।”

ସେଦିନ ସୁପ୍ରିୟା ଘରକୁ ଆସି ବାହାଦୁରୀ କରି ପ୍ରିୟନାଥକୁ କହିଲା, “ତମେ ତ ଖାଲି ଜନସଂ ରସ୍ତା କରୁଛ । କିନ୍ତୁ ଆମଦାନୀ

ଅଛି ପ୍ରଥମେ ଠାବ କରୁଥିଲା । ତା’ପରେ ସୁଯୋଗ ଦେଖି ସେ ସେସବୁ ନିଜ ଘରକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରୁଥିଲା । ଦୁଇ ତିନିଦିନ ଅନ୍ତରରେ ପ୍ରିୟନାଥ ସେସବୁ ନେଇ ଯାଇ ଜଣେ ବେପାରୀକୁ ଦେଇ ଟଙ୍କା ଆଣୁଥିଲା । ସେ ବେପାରୀ ଗୌରମାନଙ୍କଠାରୁ ଜନସଂ କଣୁଥାଏ ।

ଯେତେବେଳେ ଦୁହେଁ ବୁଝୁଥିଲେ କି ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଲୋକଙ୍କର ସନ୍ଦେହ ହେଲାଣି, ସେତେବେଳେ କାହାକୁ କିଛି ନ ଜଣାଇ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ବସାଘର ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟତ୍ର ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ ।

ବେପାର ବେଶ୍ ଭଲ ଚାଲୁଥିଲା । ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଦୁଇ ଗୁରୁଥର ଗୌରା କରିବା ପରେ

କରୁଛି କିଏ ? ମୁଁ । ଗୋଥରେ ପୁଣି ସମସ୍ତଙ୍କ
ବିଶ୍ୱାସ ମୋ ଲମ୍ବରେ ଅଛି । ରାତି ପାଉଛି ।
ତମେ ଆଜି ଗୋଟାଏ ଚିତ୍ତ ଆମଦାନୀ କଲ,
ଦେଖିବା !”

“କେଉଁ ଚିତ୍ତ ?” ପ୍ରିୟନାଥ ଦସି
ପଚାରିଲେ ।

ଆମ ବସା ପୁଅକୁ ରଘୁବାବୁଙ୍କ ବଗିଚା ।
ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାଶ ପାଟକପୁର କଦଳୀ କାନ୍ଧ
ପଡ଼ିଛି । ଶୀଘ୍ର ପାରିବ । ଏଇଟା ଆମେ
ଖାଇବା । ଆଜି କାଟି ଆଣି ପାରିବ ?”

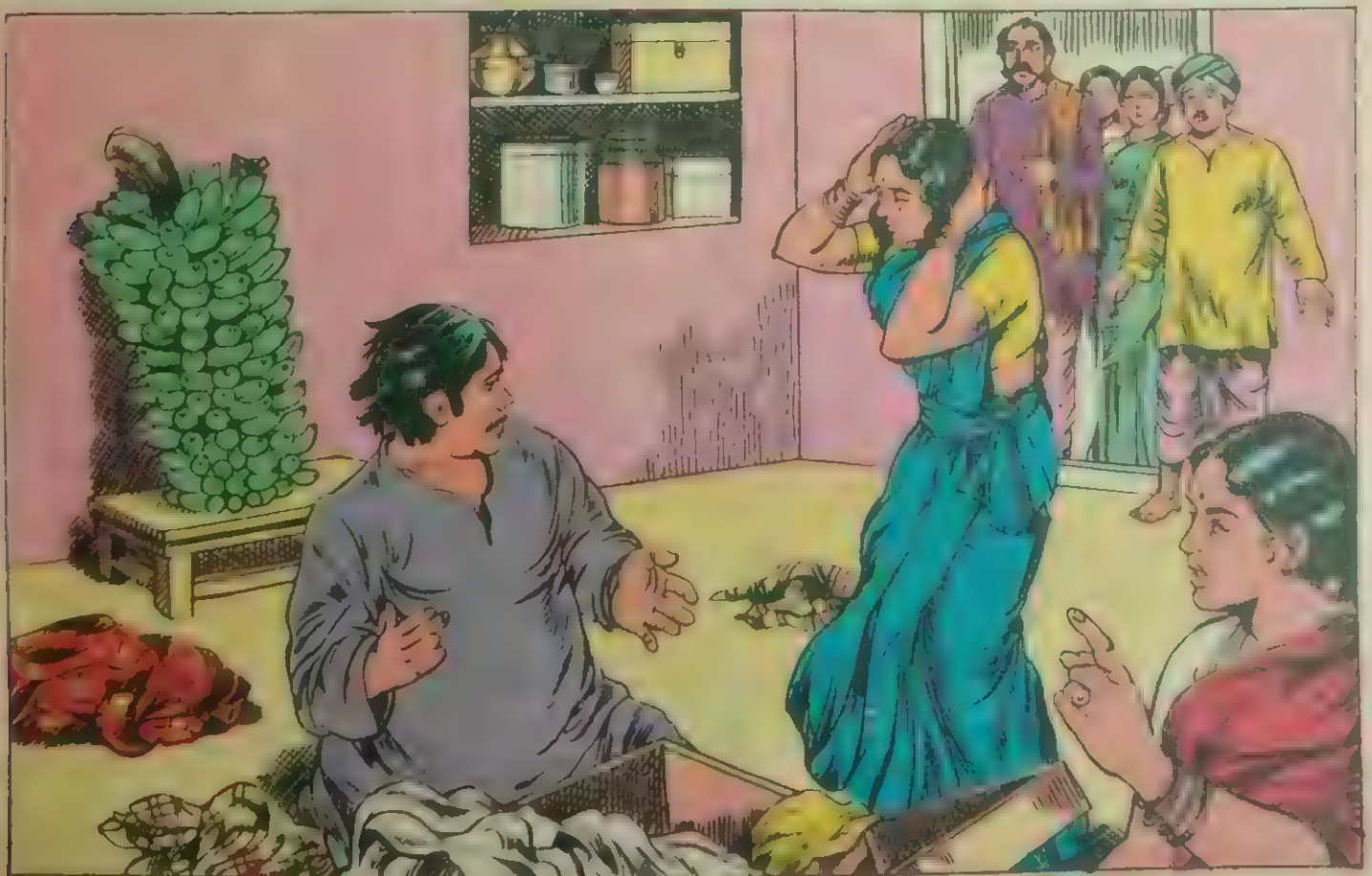
“ମଲା ! ଏଇ କଥା !”

ପ୍ରିୟନାଥ ଗୁଡ଼ରେ କଦଳୀ କାନ୍ଧ କାଟି
ଆଣ୍ଟିଲା । ପାରିବ ଏପଟେ ରହି ସୁପ୍ରିୟା ଚାହା
ଧରି ଆଣିଲା । ଘର ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଗୁଡ଼

ଭିତରେ ସେମାନେ ଚାହା ଲଗୁଇ ରଖି
ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଉଲଟୁକର ନିଦ ଶୁବ ଗାଡ଼
ହେଉଥାଏ ।

ସକାଳେ ପ୍ରିୟନାଥ ପାଟି ଧୁଆଁ ସୁପ୍ରିୟା
ଭିତ୍ତି ପଡ଼ିଲା । ଘର କବାଟ ସବୁ ମେଲ
ପଡ଼ିଥିଲା । ଜନିଷ ପଦ ଏଣେ ତେଣେ
ଖେଳେଇ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ପ୍ରିୟନାଥ
ଦୌଡ଼ିଯାଇ ସିନ୍ଦୂର ଖୋଲ ରହିଥିବାର ଦେଖି
ଭିତରେ କିଛି ଖୋଜିଲା ଏବଂ ଚିତ୍କାର କରି
କହିଲା, “ପାଞ୍ଚ ହଜାର ଟଙ୍କା ରଖିଥିଲି ।
ସବୁ ଯାଇଛି !”

“ଆମ ଘରୁ ଚୋରି !” ସୁପ୍ରିୟା ପାଟି କରି
କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । ପାଣ ପଡ଼ୋଶୀ ଦୌଡ଼ି
ଆସିଲେ ।

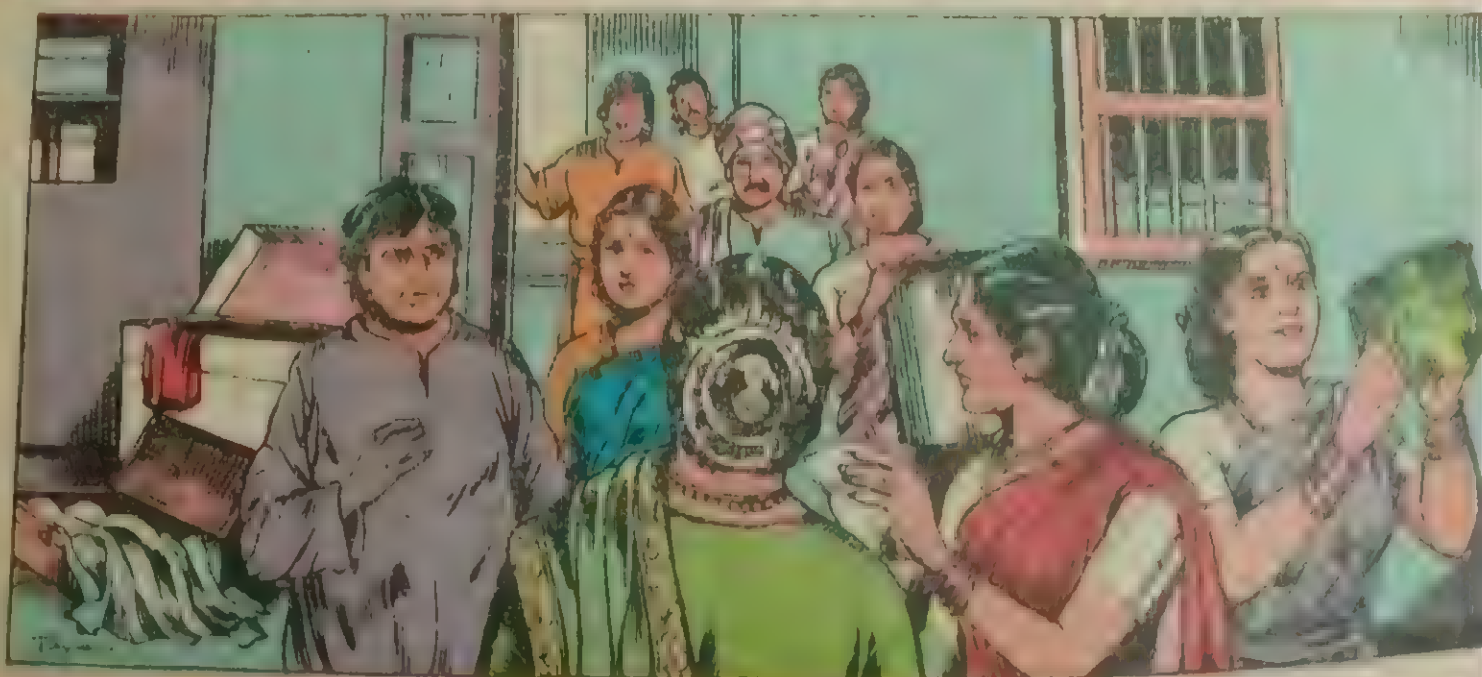
“ଆରେ, ଆରେ ! ଆମ ବଦଳା କାନ୍ଦି
 କ’ଣ ଏଠି !” ଉତ୍ତୁକାବୁକ ସ୍ତ୍ରୀ ପାଦତା
 ଆସୁଥି ହୋଇ କହିଲେ । କଦଳୀ କାନ୍ଦି
 ଗାୟକ କାନ୍ଦି ଶୁଭର କାନ୍ଦି ତଳେ ଥୋଇ
 ଲୋଇଥିଲା, ସେକଥା ପ୍ରାୟତଃ ବା ସୁପ୍ତିୟା
 ଦୁଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ପାଦତା ଆଗେଇ ଯାଇ
 କଦଳୀ କାନ୍ଦି ଦେହରେ ଗୁଡ଼ା ହୋଇଥିବା
 ଶରୀର କାଗଜ ବାହାର କରି ଆଣି ପକ୍ଷେ :
 “ମୁଁ ‘ଶୁଭର’ ଲେଖୁଛି । ମୁଁ ଆଜିଯାଏ
 ଶୁଭର କରି ନଥିଲି । ମୁଁ ଜଣେ ଗଣ୍ଡବ
 ଧୁବଳ । କାଲି ରାତିରେ ବାଟରେ ଯିବା
 ବେଳେ ଦେଖିଲି ତମେ ପଡ଼ିଲା ଭରୁ କଦଳୀ
 କାନ୍ଦି ଶୁଭର କରୁଛ । ତମ ଘର ଖୋଲ ଥିଲା ।
 ମୁଁ ସେତକବେଳେ ଘରେ ପଶିଗଲି ଓ ତମ
 ଶେଯ ତଳୁ ଗୁଡ଼ା ବାହାର କରିନେଇ ଆଗେ
 ଯିବାକୁ ଖୋଲି ଟଙ୍କା କାଢ଼ି ନେଲି ।
 ଗୁଲ୍‌ପିବାକୁ ବାହାରିଛି, ତମେମାନେ
 ଆସିଗଲ । ତେଣୁ ମୁଁ କୋଣରେ ଅନ୍ଧାରରେ

ବସି ରହିଲି । ସେମାନଙ୍କ ଥୋବାକ୍ତି
 ଦୃଷ୍ଟିକ ତମେମାନେ ପ୍ରକଟ ହେବା ।
 ତମେମାନେ ଖୋଇ ପଡ଼ିବା ପରେ ଏ ଠେ
 ବାରଦାରେ କଳ୍ପ ଅନୁସାରେ ବା ଲେଖକ
 ଓ ଯାହା ସେତକ ପାଲେ ନେଇଲେ ।
 ଏସବୁ ତ ତମର ନୁହେଁ ! ତେଣୁ ମନ ନାହିଁ
 କରିବ ନାହିଁ ।”

ପାଦତା ଚିତଟି ପାଟି କରି ପଡ଼ିବା ବେଳକୁ
 ଆଉ କେନ୍ଦ୍ର କେନ୍ଦ୍ର ସେମାନଙ୍କ ଭରୁ ଶୁଭର
 ଯାଇଥିବା ଜନସ୍ତ ସେଠି ପାଇଗଲେ ।

ସୁପ୍ତିୟା ଓ ପ୍ରିୟନାଥ କଥା ନକହି
 ଠିଆ ହୋଇଥାନ୍ତୁ ।

ସେ ସାହର ଲେକେ ଅନ୍ଧାର ଭଦ୍ର ଥିଲେ ।
 ସେମାନେ ସେ ଦୁହେଁ କିଛି ଦନ୍ତ ଦେଲେ
 ନାହିଁ । “ଛଡ଼ । ଯାଅ, ପଲିଅ !” କହିଲେ ।
 ସେମାନେ କିଛିଦିନ ପରେ ସେ ଦୁହେଁ
 ଭୁଲିଗଲେ । ସେ ଦୁହେଁ କିନ୍ତୁ ଆଜିବନ ସେ
 ଅନ୍ଧାର ଶୁଭରକୁ ଭୁଲି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଦାନସ୍ତ୍ରୟ ରାଜା

ପୁରୀର କଣେ ରାଜା ଥିଲେ । ସିଏ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଭଲ କଥା କହୁଥିଲେ ଓ ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରତି ସୌଜନ୍ୟ ଦେଖାଇଲା ତ ତାହା ସୁରକ୍ଷାର !

କେନ୍ଦୁ ରାଜା ରାଜଧାନୀରୁ କିଛି ଦୂରରେ ଥିବା ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଉଦ୍ୟାନକୁ ଚାଲି ଯାଆନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲା ଗୋଟାଏ ନୂଆ ପକ୍ଷୀ । ସେ ତାହା ଧରି ଆଣିଲେ । ପକ୍ଷୀର ନାମ ପଚାରିବାରୁ କେନ୍ଦୁ କହୁ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଜଣେ ସେବକ କହିଲା, “ଏ ପକ୍ଷୀ ନୂଆ । ସେ ନିଜେ ସିନା ନିଜ ନାମ କହିବ !”

ରାଜା ଏ ଉଦ୍ୟାନରେ ଖୁସି ହୋଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜ ବାମ ହାତରୁ କଙ୍କଣଟି ଖୋଲି ସେବକକୁ ଦେଇଦେଲେ । ତା’ପରେ ସେ ପକ୍ଷୀକୁ ପଚାରିଲେ, “ତୋ ନାମ କ’ଣ ?”

ପକ୍ଷୀ କିଛି କହିଲା ନାହିଁ । ସେତିକିଦେଲେ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ସେବକ କହିଲା, “ମହାରାଜା ! ଏ ପକ୍ଷୀଟି ସମ୍ଭବତଃ ବୋକା । ନହେଲେ କି ବୁଝା ଉଠୁଛି ?”

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାଜା ନିଜ ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତର କଙ୍କଣଟି ସେ ସେବକଙ୍କୁ ଦେଇ ପକାଇଲେ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ ଦେଖିଲେ, ପକ୍ଷୀ ଦଶଦ୍ୱୟରେ ନାନା କଥା କହି ସେବକମାନେ ରାଜାଙ୍କ ସବୁ ଆଦରଣ ଲାଢ଼ି ନେବେ । ସେ ଜଣେ ସେବକକୁ ଲଗାବ କରିଦେଲେ । ସେ ସେବକ କୌଶଳରେ ପକ୍ଷୀଟିକୁ ଉଡ଼ାଇ ଦେଲା । ସେଥିରେ ରାଜାଙ୍କ ମୁହଁ ଫିଟା ପଡ଼ିଯିବାର ଦେଖି ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ, “ମହାରାଜା ! ଯେଉଁ ପକ୍ଷୀର ନାମ ଆମେ ଜାଣୁ ନା କି ସେ ନିଜେ ଓ ଜାଣେ ନା, ସେ ପକ୍ଷୀଟି ଆମର କ’ଣ ପ୍ରୟୋଜନ ?”

“କଥାଟାଏ କହିଲା ଏକା !” ଏହା କହି ରାଜା ନିଜ ହାତଟି ବାହାର କରି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦେଇଦେଲେ ।

କିଏ ମହାର୍ ?

କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟର ରାଜା ଜଗଦେବଙ୍କ ଦର-
ବାରରେ ଥିଲେ ଜଣେ ବଣିଷ୍ଠ କବି ।
ନାମ ଲଳିତ ମିଶ୍ର । ରାଜା ତାଙ୍କୁ ବହୁତ
ସମ୍ମାନ କରୁଥିଲେ । କଥାରେ କଥାରେ ତାଙ୍କ
କବିତାରୁ ଉଦ୍ଧୃତ ଦେଉଥିଲେ ।

ଲଳିତ ମିଶ୍ର ଯେ ବାସ୍ତବିକ ଜଣେ ପ୍ରତିଭାପୂର୍ଣ୍ଣ
କବିଥିଲେ, ଏଥିରେ କାହାର ସନ୍ଦେହ ନଥିଲା ।
ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ୟ ଗୁଣୀ କବିମାନେ ତାଙ୍କୁ
ସମ୍ମାନଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ରୂପେ ଦେଖୁଥିଲେ ।

ଥରେ ରାଜା ଘୋଷଣା କଲେ କି ତେଣିକି
ସେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟର ଜଣେ ଜଣେ
କବିଙ୍କୁ ସମ୍ମାନିତ କରିବେ । ପ୍ରଥମ ସମ୍ମାନ
କାହାକୁ ମିଳିବ, ସେ ବିଷୟରେ କାହାର
ମନରେ ସ୍ନେହ ନ ଥିଲା । ସମସ୍ତେ ଧର-
ନେଇଥିଲେ ଯେ ତାହା କବି ଲଳିତ ମିଶ୍ରଙ୍କୁ
ମିଳିବ ।

ଦିନେ ରାତିରେ କବି ଲଳିତ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଘରେ
ଆଉ ଗୁରୁଜଣ କବି ଶିଆପିଆ କରୁଥିଲେ ।
ଜଣେ କବି ଶୁଭ୍ ଆଗ୍ରହରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ
କହିଲେ, “ଶୁଣିଲେଣି ? ଏ ବର୍ଷର ରାଜ-
ସମ୍ମାନ କୁଆଡ଼େ ସୁମନ୍ତପୁର ଗ୍ରାମର କବି
ଶ୍ରୀପତି ପାଉଛନ୍ତି !”

“ସୁମନ୍ତପୁରର ଶ୍ରୀପତି ? ହଁ, ମୁଁ ତାଙ୍କର
କିଛି କିଛି କବିତା ପଢ଼ିଛି । ଭଲ କବି ।
କିନ୍ତୁ ରାଜ-ସମ୍ମାନ ହଠାତ୍ ସେ ପାଇବେ
କିପରି ? ତାଙ୍କୁ ଜାଣେ ବା କିଏ ? ନା,
ନା, ଏହା ଭୁଲ ଖବର ।” ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ
ଦେଲେ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହିଲେ, “ଅସମ୍ଭବ !
ଲଳିତ ମିଶ୍ର ଥାଉଁ ଥାଉଁ ଆଉ କେହି ସେ
ସମ୍ମାନ ପାଇ ପାରେନା କି ପାଇବାର
କଥା ନୁହେଁ ।”

ପୁରସ୍କାର ପ୍ରତି ତାଙ୍କ ଲୋଭ ମାତାୟକ ବୋଲି
ବୁଝୁଛି । ହେଉ, ତାଙ୍କୁ ପଦେ ଶୁଣାଇ
ଦେବା ।”

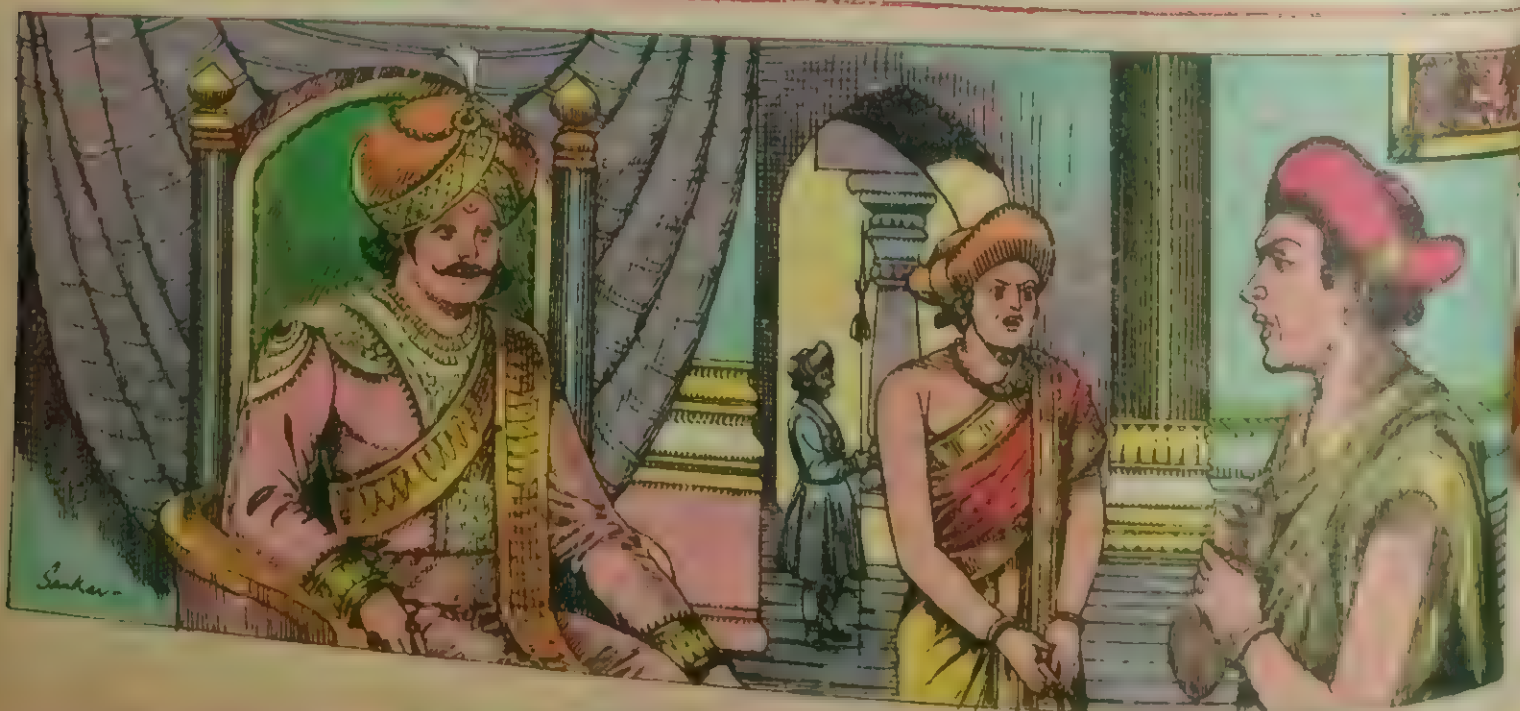
ଶ୍ରୀପତି ଆସି ରାଜାଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇବା
ମାତ୍ରେ ରାଜା ରୁଷ ଗ୍ରହରେ କହିଲେ,
“ଶ୍ରୀପତି ! ପୁରସ୍କାର ସମ୍ପାଦନକୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ
ଗ୍ରହରେ ଦିଆ ଯାଇଛି ମାତ୍ର । ସର୍ବ-
ସାଧାରଣରେ ଘୋଷଣା ହୋଇନାହିଁ । ସେ
ଘୋଷଣା ହେବାକୁ ବଳମ୍ବ ଅଛି । ଘୋଷଣାର
ମାସକ ପରେ ଯାଇ ପୁରସ୍କାର ଦିଆ ହେବ ।
ତମେ...”

ଶ୍ରୀପତି ନମ୍ର ଗ୍ରହରେ କହିଲେ “ମହାରାଜା !
ମୁଁ ସେଥିପାଇଁ ଦୌଡ଼ି ଆସିଛି । ଆପଣ
ଘୋଷଣା କରିବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ
ପଚାରିବାକୁ ଚାହେଁ, ଯେଉଁ ରାଜ୍ୟରେ ଲଳିତ
ମିଶ୍ର ଭଳି ମହାକବି ଅଛନ୍ତି, ସେ ରାଜ୍ୟରେ
ମୋ ଭଳି କବିକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ
କରାଗଲା କାହିଁକି ? ଆପଣ ଦୟାକରି ଆପଣଙ୍କ

ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ପୁନର୍ବିଚାର କରନ୍ତୁ । ମୋର
ନମ୍ର ଅନୁରୋଧ, ତାଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ ଦିଆନ୍ତୁ ।
ଲଳିତ ମିଶ୍ରଙ୍କ ପ୍ରତିଭା ତୁଳନାରେ ମୋର
କାବ୍ୟକୃତି ତୁଚ୍ଛ ।”

ଲଳିତ ମିଶ୍ର ଉଠି ପଡ଼ିଲେ ଓ ଶ୍ରୀପତିଙ୍କୁ
ହୁସ୍ତାଇ ପକାଇ କହିଲେ, “କବି ଶ୍ରୀପତି !
ରାଜା କବିତାର ମାନ ନାହିଁ, କବିତାରେ
ସୁଦକ୍ଷ । ସେ ଯେତେବେଳେ ତୁମ କବିତାରେ
ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ତୁମେ
ସେ ପୁରସ୍କାର ପାଇବାର ଯୋଗ୍ୟ, ଏଥିରେ
ଅଶୁମାନ୍ଦ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ତୁମେ ଯେଉଁ
ଲଳିତ ମିଶ୍ର କଥା କହୁଛ, ସେ ଲୋକ ମୁଁ ।
ତୁମେ ମଣିଷ ହସାବରେ କେତେକ ମହତ୍ତ୍ବ,
ତା’ର ପରିଚୟ ପାଇଲି । ଉଭୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ
ତୁମେ ରାଜ ସମ୍ମାନର ଯୋଗ୍ୟ ।”

ଯଥା ସମୟରେ ପୁରସ୍କାର-ପ୍ରଦାନ ଉତ୍ସବ
ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା । ରାଜକବି ଲଳିତ ମିଶ୍ରଙ୍କୁ
ଶ୍ରୀପତିଙ୍କୁ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ କଲେ ।

ପ୍ରଥମ ଜଣକ କହିଲେ, “ମୁଁ ବି ତ ସେଇଆ କହୁଥିଲି । କିନ୍ତୁ ରାଜାଙ୍କର ଯେଉଁ ଦୁଇ କନ୍ଦ ଶୀଘ୍ର ପାଖକୁ ବାହାଁ ନେଇ ପାଇଥିଲା, ତାହାର ସ୍ତ୍ରୀ ମୋ ଝିକୁ ଏକଥା କହିଛନ୍ତି । ସେ ଭୁଲ କହୁଥିବା କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ।”

କବି ଲଳିତ ମିଶ୍ର ଗୟାର ହୋଇଗଲେ । ପରଦିନ ସେ ରାଜାଙ୍କୁ ଏକୂଟିଆ ପାଇ ପଚାରିଲେ, “ମହାରାଜା ! ମୁଁ ଗୋଟିଏ ବିସ୍ମୟକର କଥା ଶୁଣିଲି । ଆପଣ କୁଆଡ଼େ ଶୀଘ୍ର ନାମକ ଜଣେ କବିକୁ ସମ୍ମାନିତ କରିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି, ମୋତେ ନୁହେଁ !”

ରାଜା ହସିଦେଇ କହିଲେ, “ତୁମକୁ ସମ୍ମାନ କରିବାରେ ନୂତନତା କ’ଣ ? ତମେ ରାଜକବି । ତୁମେ ମୋର ସବୁଠାରୁ ପ୍ରିୟ କବି ବୋଲି ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । ତମକୁ ଅଧିକ ସମ୍ମାନ କ’ଣ କରାଯାଇପାରେ ?”

ରାଜାଙ୍କର ଏଭଳି ପୁଷ୍ପ କଥା ଶୁଣି ଲଳିତ ମିଶ୍ର କ’ଣ କହିବେ ଠଉରାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ତେବେ ରାଜାଙ୍କ ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ର ଯେ ତାଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିପାରି ନାହିଁ, ଏକଥା ତାଙ୍କ ମୁହଁ ଦେଖି ରାଜା ବୁଝି ପାରୁଥିଲେ ।

ରାଜା ଆଦୁର କିଛି କହିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଉଥିଲେ ସେତିକିବେଳେ ଜଣେ ଦ୍ଵାରରକ୍ଷୀ ଆସି କହିଲା, “ମହାରାଜା ! ସୁମନ୍ତପୁର ରାମର ଶୀଘ୍ର ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଆପଣଙ୍କୁ

ଜରୁରୀ ଲେଟିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛନ୍ତି । ସେ ଜଣେ କବି ବୋଲି ନିଜର ପରିଚୟ ଦେଉଛନ୍ତି ।”

ଲଳିତ ମିଶ୍ର ଉତ୍ତେଜିତ ଭାବରେ କହିଲେ, “ଦେଖିଲେ ତ ? ଲେକଟା ଖବର ପାଇବା ମାତ୍ରେ ପୁରସ୍କାର ନେବାକୁ ଉଚ୍ଚତମ ହୋଇ ଦୌଡ଼ି ଆସିଛି ।”

ଶୀଘ୍ର ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ନେଇ ଆସିବାକୁ ରାଜା ଦ୍ଵାରରକ୍ଷୀକୁ କହିଲେ । କିନ୍ତୁ ଶୀଘ୍ର ତାଙ୍କ ଏ ଉଚ୍ଚତମ ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କ ମନ ଧି ଖରାପ ହୋଇଗଲା । ସେ କହିଲେ, “ବୁଝିଲ କବି ଲଳିତ ! ଶୀଘ୍ରର କବିତା ମୁଁ ବହୁତ ପଢ଼ିଛି । ସେ ବାସ୍ତବିକ ମହାନ କବି । ତେବେ

ଧୂସର ଦୁର୍ଗ

[୧୩]

[ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଓ କାପାଳିନୀ ଶଂଖୁ ଥିବା ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲେ । ଶଂଖୁ ବାଟରେ ଅଚେତନ ଅବସ୍ଥାରେ ପଥର ଖସିଯିବା ଯୋଗୁଁ ତଳେ ପଡ଼ି କୁଆଡ଼େ ଲୁହ ହୋଇ ପିବାର ସେମାନେ ଦେଖିଲେ । ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା କାଳକେତୁର ସହାୟତାରେ କାପାଳିନୀ ସକାଶେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ ଘର ତୋଳିଦେଲେ । ତା'ପରେ ସେ ବନ୍ଦାୟ ନେଲେ । ବଣ ଭିତରେ ତାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ବଳିଷ୍ଠ ଲୁହା ଜଂଜିର ମିଳିଲା । ସେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ଡହାଳ ବୁକୁର ତାଙ୍କ ଆଡ଼େ ଝପଟି ଆସିଲା । ତା'ପରେ...

ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ସେ ବୁକୁର ଦାଉରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା । ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଚିତ୍କାର କରି ସେ ନିମନ୍ତେ ଚରବାସ ବାହାର କଲେ । ଧୂନି ଦ୍ଵାରା ବୁକୁରକୁ ଡରାଇ ଦେବା ସମ୍ଭବ ତାକୁ ସେ ଚରବାସ ଦ୍ଵାରା ଆଘାତ କରିବାକୁ ବୋଲି ବିଶ୍ଵାସ କରି ବୁକୁର ଆଡ଼େ ଅଗ୍ରସର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ବେଳକୁ ଛାଙ୍କ ଅନ୍ୟ ହାତରେ ହେଲେ । ବୁକୁର ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ଭିତରେ ଦେହ ଥିବା ଜଂଜିରଟି ଯାଇ ବୁକୁର ମୁଣ୍ଡରେ ବାଜିଲା । ଝାଡ଼ିଝୁଡ଼ି ଉଠି ଠିଆ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମାଙ୍କ ବୁକୁର ସେ ପ୍ରଣେ ଆଘାତରେ ମୁହଁ ମାଡ଼ି ହାତରେ ଥିବା ଜଂଜିର ଉପରେ ତା' ଆଖି

ପଡ଼ିଯିବା ମାତ୍ରେ ସେ ଶଙ୍କିଶଳ ଏବଂ ଦୌଡ଼ି
ପଲାଇ ଗୋଟାଏ ବୁଦ୍ଧା ମୂଳରେ ଠିଆ ହୋଇ
ତାଙ୍କ ଆଡ଼େ ଅନାଇଲ ।

ପ୍ରଥମେ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଭାବିଲେ ଯେ କୁକୁର
ଟିକିଏ ଦମ୍ଭ ସଞ୍ଚୟ କରୁଛି; ପୁଣି ତାଙ୍କୁ
ଆହମଣ କରବ । ସେ ଜଂଜର ଧରି ତା’
ଆହମଣକୁ ସାମ୍ନା କରିବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ
ହୋଇ ରହିଲେ । କିଛି ସମୟ ବିତଗଲା ।
କିନ୍ତୁ କୁକୁର ତାଙ୍କ ଆଡ଼େ ଜୁଲୁ ଜୁଲୁ କରି
ଅନାଇଥାଏ । ସତେ ଅବା ସେ ତାଙ୍କର
ବହୁତ ଚିନ୍ତା !

କୁକୁରର ବ୍ୟବହାରରେ ଏଭଳି ଆକର୍ଷକ
ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖି ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ।

ସେ ଜଂଜର ଶାନ୍ତିକ ଆଚରଣ କରି ଅନାଇ
ତାକୁ କୁକୁର ଆଡ଼େ ଡାକିବା ଦେଲା ।
କୁକୁର ତାକୁ ଘୁଞ୍ଚି ସେ ଜଂଜର ନାଡ଼ି ଧରି
ପୁଣି ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମାଙ୍କ ପାଖକୁ ଚଳିଲା ।
ସେ ଲଞ୍ଜି ହଲଉଥାଏ ।

ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ବୁଝି ପାରିଲେ ଯେ ଧନ ଜଂଜର
କୌଣସି ବିଶେଷ ଗୁଣ ଅଛି । ସେ ଜଂଜର
ଗୋଟିଏ ପ୍ରାକୃଷ୍ଟର କୁକୁର ବୋଲି ।

କୁକୁର ଭୁକିଲା ଏବଂ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ
ବୁଦ୍ଧା ଆଡ଼େ ଟଣାଟଣି କଲା । ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ବୁଝି
ପାରିଲେ କୁକୁର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟା
ଆଡ଼େ ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିବାକୁ
ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କର ଗନ୍ଧାଦ୍ର
ହୋଇଥିଲା, ସେ କୁକୁର ଦୃଢ଼ତା ସହିତରେ
କୁକୁର ନୁହେଁ, ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସନ୍ଧ୍ୟା ଜୀବ ।
କୁକୁର ରୂପରେ ବୁଲୁଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ
ବୁଝିଲେ ଯେ ତାହା ବାସ୍ତବିକ କୁକୁର ।

କୁକୁର ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମାଙ୍କୁ ବଣ ବୁଦ୍ଧା କଡ଼େକଡ଼େ
ଗୋଟିଏ ସରୁ ରାସ୍ତାରେ ତଳକୁ ନେଇଲେ ।
ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ଝରଣା କୂଳରେ ଗୋଟିଏ
କୁଡ଼ିଆ ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଟେ ହେଲା ।

ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଭାବିଲେ ବୋଧହୁଏ କୁକୁରର
ଶାଉନ୍ଦ ସେ କୁଡ଼ିଆରେ ରହିଛି । କେହି କୁକୁର
ସେଆଡ଼େ ଅଗ୍ରସର ହେଉଛି । ସେ ନିଜ
ହାତରେ ଥିବା ଜଂଜର ପୁରୁଣା କୁକୁର
ଲୋରେ ଛିଦି ଦେଇ ତାକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଲା ।

ସେ ନିଜେ ବହୁତ ହାଲିଆ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ।
ପ୍ରଥମେ ରେଣା କୁଳକୁ ଯାଇ ନିଜ ଭୃଷା
ମେଣ୍ଟାଇଲେ ଓ ଟିକିଏ ବିଶ୍ରାମ କଲେ ।

କୁକୁର ଯାଇ କୁଡ଼ିଆ ଭିତରେ ପଶିଲା ।
ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଶୁଭୁଥିଲେ ତହିଁ ଭିତରୁ କେହି
ବାହାର ଆସିବ । କିନ୍ତୁ କେହି ବାହାରବାର
ସେ ଦେଖିଲେ ନାହିଁ । କୁକୁର ଏକୁଟିଆ
ବାହାର ଆସି ଏଣେତେଣେ ଅନାଇଲା ।

ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଧିରେ ଧିରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ
କୁଡ଼ିଆ ଭିତରେ ପଶିଲେ । ସେ ଦେଖିଲେ
ଭିତରେ ଖଣ୍ଡିଏ ଖଟିଆ ପଡ଼ିଛି । ପାଖରେ
ଦୁଇ ଗୁରୁଗୋଟି କଲସ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ମଣିଷ
କେହି ନାହାନ୍ତି । କିଛି ପୁରୁଣା ଲୁଗାପଟା ମଧ୍ୟ
ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ଜମା ହୋଇ ରହିଥିଲା ।

ସେ କୁଡ଼ିଆରେ ଗଭୀର ଲୋକଟିଏ ରହୁଥିବ
ବୋଲି ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଆନୁମାନ କଲେ । ସଙ୍ଗେ
ସଙ୍ଗେ ମନରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଲା : ସେ ନିର୍ଜନ
ବଣ ଭିତରେ ଏକାକୀ ଲୋକଟି କ'ଣ ପାଇଁ
ରହିଛି ? ସେ ଲୋକ ଆଉ ଜଣେ ତାଲିକ
ନୁହେଁ ତ ?

ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଯାଇ ସେସବୁ କଲସ ଓ
ହାଣ୍ଡିମାନ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖିଲେ । ଏ
କୁଡ଼ିଆର ବାସିନ୍ଦା ଯଦି ତାଲିକ ବା ପିଣାଚ
ଜାତୀୟ କେହି ହୋଇଥିବ, ତେବେ ତା'ର
ପ୍ରମାଣ ଏସବୁରୁ ମିଳିଯାଇପାରେ । ସେ
ଘରର ଗୁରୁଆଡ଼କୁ ବ ଅନାଇଲେ । କୌଣସି

ନରକକାଳ ବା ଖପୁର ବା ତାଲିକ
ବ୍ୟବହାର କଲଭଳି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବସ୍ତୁ
ସେଠି ରହିଛି କି ? ଏ ଅଜ୍ଞାତ ଅଞ୍ଚଳରେ
ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସତର୍କ ହୋଇ ଚଳିବା
କଥା ।

ହଠାତ୍ ଶୁଭଲ ଗୋଟିଏ ଖୁବ୍ କଣ୍ଠସ୍ଵର :

“ଶବରଦାର ! ତୁମ୍ଭେ ବସି ରୁହ ।
ଟିକିଏ ହଲିଲେ ତମ ପିଠିରେ ବଲମ୍ ଢାସି
ଦେବ । ପଛକୁ ନ ଅନାଇ ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର
ଦିଅ । ଯଦି ତମ ଉତ୍ତର ମୋତେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ
କରିବ, ତେବେ ଭଲ କଥା । ତମର କ୍ଷତି
କରିବା ତ ଦୂରର କଥା, ବରଂ ତମର
ସହାୟତା କରିବ । ମୁଁ ମୋ ହେତୁ

ହେଉଛି । ତମେ ତେଣୁ ସେ ଲୋକ ଦେଖି
ନହୁନ, ତେଣୁ ତେଣୁ ନହୁ । ଶାନ୍ତି ବାଟରେ
ପାଳନ କର, ନହେଲେ ମୋ ମୁଣ୍ଡ ରହିଯାଉ ।”

ତେଜସ୍ବୀଙ୍କ ସେହି ଚେତନା ଥିଲା ।
ସେ ଶାନ୍ତି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଧ୍ୟାନ କରିବାକୁ
ସେ ଧ୍ୟାନ କଲେ । ସତକୁ ସତ ଏହି ଲୋକଟି
ହାତରେ ବଳୁ ଥିବା, ତେଣୁ ସୁସ୍ଥ
ବେଳେ ମୁଣ୍ଡ ପଡ଼ିବା ମତେ ସେ ତାଙ୍କୁ
ଆଦାତ କରିବା ।

ତେଜସ୍ବୀ ଜାଣିବା ଲାଗିଲା ଯେଉଁ ଲୋକଟି
ଧୂଳି ଗଳିତ କରି କରୁଛି । “ତେଜସ୍ବୀ ! ତା
ପରେ ପଶି କହିଦେ କ’ଣ ? କିନ୍ତୁ ମୁଁ
ରହି ମୋ ହାତକୁ ଗଳିତ ପାଇବି ? ତୁ
ନିଶ୍ଚୟ ମୋର ଶତ୍ରୁ !”

“ବାବୁ ! ମୁଁ ତମ ଶତ୍ରୁ କହିବାକୁ
ମୁଁ ତମ ମିତ୍ର । ମୋତେ କହିଦେ
ନାହିଁ ।” ତେଜସ୍ବୀ କହିଲେ ।

“ମିତ୍ର ? ତମେ ମୋ ମିତ୍ର ? ବାବୁ,
ସେପରି କହିବାର ତ କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ
ତମ ପାଖରେ ଥିବା ସେ ଲୋକ କିପରି
ଗଲେ ?”

ତେଜସ୍ବୀ ଏ ପ୍ରଶ୍ନରେ ବିଚଳ ହୋଇ
କଲେ । ଲୋକଟି କେଉଁ ସୈନ୍ୟ ବୋଲି
କହିବ ? ତାହା ଥିଲା ତେଜସ୍ବୀଙ୍କର ସୁସଜ୍ଜିତ
ସହଚର ଯେତେବେଳେ ତାହା ମୋ ପାଖରେ
ହାଜିର ଥାଏ । କିନ୍ତୁ କେହି ତାହା କେହି ନାହିଁ ।

“ମୋ ମାତାଙ୍କର ସୈନ୍ୟ କାହିଁ ଆସିବ
କ’ଣ କହିବ ?” ତେଜସ୍ବୀ କହିଲେ ।

କହି ଧର କଣ୍ଠରେ ପୁଣି କହିଲେ, “ବାଃ
ହୁଲି ମୁଁ ଆସି ଏ ବଣରେ ବୁଲୁଛି । ଦୈବକୁ
ମୋ କୁକୁର ସାମ୍ନାରେ ପଡ଼ିଗଲା । ସେ
ମୋତେ ପ୍ରାଣରୁ ମାରି ଦେଇଥାନ୍ତା, ତେବେ
ଗୋଟିଏ ଜଞ୍ଜର ଯୋଗୁଁ ସେ ମୋର ବଣ
ହେଲା । ତାହାର ଯୋଗୁଁ ମୁଁ ଆସି ଏଠି
ପହଞ୍ଚିଛି । ଜାଣେନା, ଆଉ କେତେଦିନ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋତେ ଏମିତି ଅନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ
ବୁଲିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”

“ଓ, ତମେ ସେ ଜଞ୍ଜର ପାଇଗଲା
ପରା ! ସେ ଜଞ୍ଜର ଯୋଗେ ମୋ ପୁଅ ମୋ
କୁକୁରକୁ ବୁଲାଇବାକୁ ନେଉଥାଏ । ତାକୁ
ରାଜ ସୈନ୍ୟମାନେ ଧରି ନେଇଲେ । ଜଞ୍ଜର
ସେ ତଳେ ପକାଇ ଦେଇଥିବ । ତମ ହାତରେ

ଜଞ୍ଜରଟି ଦେଖି କୁକୁର ମୋକୁ ମୋ ପୁଅର
ମିତ୍ର ବୋଲି ଠେରୁଲୁହ । ଛାଡ଼ । କହିଲେ,
ମୋ ପୁଅର ଝବର କ’ଣ ? ସେ ବଞ୍ଚିଛି ନା
ତାକୁ ହତ୍ୟା କରାଯାଇଛି ?” ସେ ଲୋକ
ପଚାରିଲା ।

ହେବର୍ମକୁ ଏସବୁ ଝବର ଅଣ୍ଟି କଲା ।
ସେ ବୁଝିଲେ, ଲୋକଟି ତାକୁ ରଜାଙ୍କ କର୍ମଚାରୀ
ମନେ କରିଛି । ରଜାଙ୍କ ସୈନ୍ୟମାନେ
ଯେହେତୁ ତା’ ପୁଅକୁ ଧରିନେଇ ଯାଇଛନ୍ତି,
ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ବୁଢ଼ାର ମନୋଭାବ ବିରୁପ ହେବା
ସ୍ୱାଭାବିକ ।

ସେ ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିରୂପଣ କରି କହିଲେ,
“ବାବୁ, ତମେ କେଉଁ ରଜା କଥା କହୁଛ, ମୁଁ
ଜାଣେନା । ମୁଁ ରାଜ-କର୍ମଚାରୀ ନୁହେଁ । ତମ

ପୁଅକୁ ଧରିନେଇଯିବା ଘଟଣା ସହ ମୋର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ । ମୋ ଅଣ୍ଟାରେ ଥିବା ଚରବାଣି ତମେ କାନ୍ଦୁ ନାଅ । ତେଣିକି ବସି କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବା ।”

ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଏତକ କହିସାରିବା ମାତ୍ରେ ଲେକଟି ତାଙ୍କ ଚରବାଣି କାନ୍ଦୁ ନେଲା । “ଏଣିକି ତମେ ମୋ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ବସିପାର ।” ସେ କହିଲା । “ମୋତେ ଧୋକା ଦେବାର ଚେଷ୍ଟା କଲେ ମୃତ୍ୟୁ ନିଶ୍ଚିତ ।”

ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ମୁହଁ ବୁଲାଇଲେ । ସେ ଦେଖିଲେ, ଲେକଟିର ବୟସ ସତୁରିରୁ କମ୍ ନୁହେଁ । ଦାଢ଼ୀ ନିଶି ବଳକୁଲ୍ ସଫେଦ୍ ।

ତା ଆଖି ଯୋଡ଼ିକ ଲଲ୍ ଦିଶୁଥାଏ । ତେଣୁ ଦାଢ଼ରେ ବଲମ୍ ଓ ଅନ୍ୟ ହାତରେ ତରବର ଧରି ସେ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ ।

“ଦେଖ ବାବୁ, ମୁଁ କୌଣସି କର୍ମକୁ ନୁହେଁ । ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୋଟିଏ ରଜ୍ୟର ରାଜା ହୋଇଥିବା କଥା । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟକୁ ବଣରେ ନିବାସିତ ଭଳି ବୁଲୁଛି । ତମ ପୁଅକୁ ବନ୍ଦୀ ବନାଇ ଥିବା ରାଜା କିଏ ?” ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ପଚାରିଲେ ।

“ତମେ ବର୍ତ୍ତମାନ କେଉଁ ରଜ୍ୟର ସୀମାରେ ରହୁଛ, ସେକଥା ଜାଣ ନା ?” ବୁଢ଼ା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲା ।

ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ନାହିଁ କଲେ । ବୁଢ଼ା ତାଙ୍କ ଆଡ଼େ ଥରେ ଭଲ ଘବରେ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରି କହିଲା, “ତମେ ଏଠାରେ ନୁଆ, ଏଥିରେ ମୋର ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ତମେ ଯଦି ରଜ୍ୟ ହରାଇ ବଣରେ ବୁଲୁଛ, ତେବେ ତମର ସହାୟତା କରିବା ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ବଦଳରେ ତମେ ମୋର ସହାୟତା ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବ ତ ?”

“ମୋଠାରୁ କି ପ୍ରକାର ସହାୟତା ଆଶା କରୁଛ କୁହ । ମୋ ସାଧ୍ୟ ବାହାରେ ନହେଲେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସହାୟତା କରିବି ।” ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା କହିଲେ ।

“ମୋ ପୁଅକୁ ରୁଦ୍ରପୁରର ରାଜା ବିବସିତ ବନ୍ଦୀ କରିଛି । ମୁଁ ଲୁଚି ଯାଇ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ

ହାତ ଏଡ଼ାଇ ଗଲ । ତେବେ ରାଜା ମୋର ଶତ୍ରୁ ହୋଇଥିବା ସ୍ଥଳେ କେତେଦିନ ବର୍ତ୍ତା ରହି ପାରିବ, ସେ ଆଶଙ୍କା ମୋ ମନରେ ସବଦା ରହିଛି । ରାଜା ଯଦି ମୋ ପୁଅକୁ ହତ୍ୟା କରିଥିବ, ତେବେ ମୋର ଆଉ କିଛି କରିବାର ନାହିଁ । ଯଦି ମୋ ପୁଅ ଜୀବିତ ଥିବ, ତେବେ ମୁଁ ବରଂ ତା' ସହ ସନ୍ଧି କରି ଧୂସର ଦୁର୍ଗରେ ପହଞ୍ଚିବାର ନକ୍ସା ଦେଇ-ପାରେ ।” ବୁଢ଼ା କହିଲ ।

“କ’ଣ କହିଲ ? ଧୂସର ଦୁର୍ଗ ?” ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ । “ତମେ ଯେଉଁ ଧୂସର ଦୁର୍ଗ କଥା କହୁଛ, ସେ ଧୂସର ଦୁର୍ଗ ବିଷୟରେ ମୁଁ ଅନେକ ଦିନରୁ ଶୁଣିଛି । ସେ କୁଆଡ଼େ ପ୍ରକୃତରେ କ’ଣରେ ତଥାପି । ପଶ୍ଚିମ ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ ତାହା ଅବସ୍ଥିତ । ଶୁଣିଛି ସେ ରାସ୍ତାରେ ଯିଏ ଯାଏ, ସିଏ ଫେରି ଆସିପାରେ ନାହିଁ । ତମେ ତେବେ ସେଠାକୁ ଯିବା ପାଇଁ ରାସ୍ତାର ନକ୍ସା ରଖିଛି !” ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ପଚାରିଲେ ।

“ହଁ । ରାଜା ସେଇ ଗୋଟିକ ମୋଠୁଁ ଜବରଦସ୍ତି ଛଡ଼ାଇ ନେବାକୁ ଲୋକ ପଠାଇଥିଲା । ସେମାନେ ମୋତେ ମାରି ପକାଇଥାନ୍ତେ ବା ଧରି ପକାଇଥାନ୍ତେ । ମୁଁ ଦୌଡ଼ି ପଳାଇ ଶାସିଗଲି । ମୋ ପୁଅ ଧରି ପଡ଼ିଗଲା । ସେ ଧୂସର ଦୁର୍ଗ ଅଭିମୁଖେ ଯିବା

ଲୋକଙ୍କ ଭିତରୁ ଅନେକେ ପ୍ରାଣ ଦେଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଜାଣି ନା ନାହିଁ ?”

“ହଁ, ସେକଥା ଶୁଣିଛି ।” ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା କହିଲେ ।

ବୁଢ଼ା ହସିଲା ଓ କହିଲା, “ତମେ ଧୂସର ଦୁର୍ଗ ବିଷୟରେ ଅନେକ କିଛି ଜାଣି ବୋଲି ମୋର ଧାରଣା । ସେଠାକୁ ଯିବା ସକାଶେ ରାସ୍ତାର ନକ୍ସା ମୁଁ ଯୋଗାଇ ଦେବି । ତେବେ ରାଜା ଶିବସିଂହ ମୋତେ ସେଠାରୁ ମିଳିବା ଧନରହୁ କିଛି ଅଂଶ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିବା ଦରକାର । ତମେ ଯାଇ ରାଜାକୁ ଏ ସର୍ତ୍ତରେ ରାଜି କରାଅ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୋ ପୁଅ ଦେବଲକୁ ମୁକ୍ତ କରାଅ । ତମେ ଏତକ

କହିଲେ ଯେତେ ସବୁ ଯଦି ତେବେ
ସେହି ସମୟ ମୁଁ ଆସି ଯେବେ । ତମେ
ତେବେ ସବୁ କଥା ତମ ବାବୁଙ୍କୁ କହି
କରିପାରିବ ।”

ତେବେ ମନଦେଇ ବୁଢ଼ାର କଥା
ଶୁଣିଲେ । ତାଙ୍କର ଧରି ଡେଇଁ, ବୁଢ଼ା
ମେଢ଼େ ସଫଳରେ ଲୋକ ନୁହେଁ । ବୁଢ଼ାର
ବରୁର ବୁଦ୍ଧି ଯେପରି ପ୍ରକାର, ଶାନ୍ତିର
ନିମନ୍ତା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି, ବୟସ ଭୁଲନାଚେ
କହିବା ବେଳେ । ସେ କହିଲେ, “ବାବୁ, ତମ
ସଖିରେ ମୁଁ ରହି । ତେବେ ତମେ ସେ
ନକ୍ସା ଥରେ ମୋତେ ଦେଖାଇବ ନାହିଁ ?”

ବୁଢ଼ା ତେବେ କଥାରେ ହସନ ହେଲେ
ବୋଲି ତା’ ମୁଣ୍ଡରେ ଛାଣିଲେ । ସେ କିଛି
କହିବାକୁ ଯାଉଛି, ସେତେବେଳେ କୁଡ଼ିଆ
ବାହାରୁ କୋଳହଳ ଶୁଣିଲା ।

“ଶୁଣ, ଆଉ ସମୟ ନଷ୍ଟ କରିବା କଥା
ନୁହେଁ । ତମେ ଏମାନଙ୍କୁ ମୋ ସଖି କଥା

କହିଲେ ଦିଅ । ତେବେ ଅସଲ କଥା ଖେଳ,
ଯେମିତି କହିଲେ ମୋ ବାବୁଙ୍କୁ କହିବା
ହାଲି କରିବେ ନାହିଁ । ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ନକ୍ସା
ଦେଇ ଦେବି ।” ଏହା କହି ବୁଢ଼ା ଚାଲି
ଗଲେ, କୁଡ଼ିଆ ଭିତରୁ କାହାଣୀ ଯାଇ
ବଣିବୁଦା ଭିତରେ ଲୁଚିଗଲା ।

ଆଜି ସିଂହଳରେ ମନେ ଶୁଣିଲେ । ତେବେ
ଅବକ ହୋଇଲେ । ବୁଢ଼ା ତାଙ୍କୁ ବଢ଼ିବେ
ପକାଇ ପଳାଇଲେ । ସେ ବଢ଼ିମାନ କହିଲେ
କ’ଣ ?

ରଜ ସୈନ୍ୟମାନେ ନମେ କୁଡ଼ିଆ ଘେରି
ଯାଇ ପାଖକୁ ପାଖକୁ ଆସିବ ଉତ୍ତରୀର ସେ
ବୁଢ଼ି ପାରିଲେ ।

“ଭିତରେ ଯିଏ ଅଛ ବାହାର ଆସ ।
ପଲଙ୍କବାର ଶେଷ୍ଟା କଲେ ପ୍ରାଣ ଯିବ ।”
ସୈନ୍ୟଦଳର ନେତା କହିଲା ।

ସାହସ ସଫଳ କରି ତେବେ ବାହାର
ଆସିଲେ ।

(ସମାପ୍ତ)

ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ଚକୋର

ନିଶା ଗେଜୁଆସ । ହୁଡ଼କୁ ହୁଡ଼ା ଶୀତଳ
ପବନ ସାଜକୁ ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ବର୍ଷା ମଧ୍ୟ
ପିଆସ । ବଜାଧୁନୀ ଓ ଶୁନଶୁଆପଦଙ୍କ ଚେ
ମସିରେ ଶୁଭ୍ରାଓ ଅବସ୍ଥାରେ ନିଜ ଅବସ୍ଥା ସ୍ୟ ।
ଘନ ଘନ ବଜୁଳି ଅଳ୍ପଅଳ୍ପେ ହିତୋଦ୍ଭାସ
ଭୟାବହ ମୁହଁମାନ ।

କିନ୍ତୁ ରଜା ବିହମଳ ତଳେ ମଧ୍ୟ ବିବେଚିତ
ବୋଧ ନକରି ପୁନଃବାର ସେ ପ୍ରାଚୀନ ଦୁଶିଟି
ପାଖକୁ ଲେଉଟି ଆସିଲେ ଓ ଦୃଶାବେଦେ କର
ବେଟକୁ ଉତ୍ତାର ଆଣିଲେ । ତେବେ ତାକୁ
କାନ୍ଦରେ ପକାଇ ଶୁଭଶାନ୍ତ ଶୁଭାନ୍ତ ଅବେଶ
କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରା ମାତ୍ରେ ବେଢ଼ିତ
ବେତାଳ କହୁଲା, “ରଜା ! ଆପଣ ଏ ଭୟାବହ
ରାତିରେ ସେ ଏଭଳି ଛମ ସ୍ଵୀକାର କରୁଛନ୍ତି,
ଏହା ପଛରେ କାହାର ହାତ ଅଛି ? ସେ ଆପଣଙ୍କୁ
ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଦେଇଛି, ଆପଣ ତାହା ଠିକ୍

ବେତାଳ କଥା

ଭବରେ ବୁଝିଛନ୍ତି ତ ? ଅନେକ ସମୟରେ ଜଣେ ଗୋଟାଏ କଥା ବୁଝାଉଥାଏ, ଅନ୍ୟ ଜଣେ ତାକୁ ଭଲ ଭାବରେ ବୁଝେ । ଏହାର ଗୋଟାଏ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଉଛି, ମନଦେଇ ଶୁଣ । ଶୁଣିଲେ ଶ୍ରମ ଭର ଲାଭ ମନେ ହେବ ।”

ବେତାଳ ଗପିଲ : ସବୁଜଗିରି ରାଜ୍ୟର ରାଜା ଚନ୍ଦ୍ରଦେବଙ୍କ ଦରବାରରେ ବିମଳାଦିତ୍ୟ ନାମକ ଜଣେ କବି ଥିଲେ । ସବୁଦିନ ସେ ଉପମା ବା ଚିତ୍ରକଳା ଜରିଆରେ, ଲଳିତ ମଧୁର ଭାବରେ କଥା କହୁଥିଲେ । ରାଜା ତାଙ୍କର ବହୁତ ଆଦର କରୁଥିଲେ ।

ବିମଳାଦିତ୍ୟ ଯଦି ବଜାର ସଉଦା କରିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ, ସେଠି ବି ଦୋକାନୀମାନେ ନିଜ

କାମଦାମ ଛଡ଼ି ମୃଗ୍ୟ ଭାବରେ ତାଙ୍କ କଥା ଶୁଣୁଥିଲେ । ଆଉ କେହି ତାଙ୍କୁ ଅନୁକରଣ କରି କବିତାରେ କଥା କହିବାକୁ ଶେଷ କଲେ ଲୋକେ କହୁଥିଲେ, “ଆଉ, ଆଉ, ଏଡ଼େ ସହଜରେ ବିମଳାଦିତ୍ୟ ବନିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସେଭଳି ପ୍ରତିଭା ଜନ୍ମଗତ । ବୁଝିଲୁ ?”

ବିମଳାଦିତ୍ୟ ପାଖରେ ସେବକ ରୂପେ ଯୋଗ ଦେଇଥାଏ କେଶବ ନାମକ ବାଳକ । ସତ କଥା ହେଲା, କେଶବ ଜଣେ ଥିଲାବାଲା ଭରପୁ ଥିଲା । କାହା ଘରେ ସେବକ ହେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ତା’ର ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବିମଳାଦିତ୍ୟଙ୍କ ପ୍ରତି ଗଭୀର ଭକ୍ତି ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କ ଘରେ କାମ କରୁଥାଏ ।

ବିମଳାଦିତ୍ୟ ବି ତା’ ପ୍ରତି ସଦୟ ଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଘରେ କାମଦାମ ନଥାଏ, ସେତେବେଳେ କେଶବ ବହୁପତ୍ର ପତ୍ତାରେ ମନୋନିବେଶ କରୁଥାଏ । ବିମଳାଦିତ୍ୟ ତାକୁ ଉତ୍ସାହ ଦେଉଥାନ୍ତି । ସେ ସାହିତ୍ୟର କୌଣସି ସମସ୍ୟା ବୁଝି ନ ପାରିଲେ ତାକୁ ବୁଝାଇ ଦେଉଥାନ୍ତି । ବିମଳାଦିତ୍ୟ ଯାହା କହୁଥାନ୍ତି, ସେ ତାକୁ ମନେ ରଖୁଥାଏ ।

ହମେ କେଶବର ବି ବିମଳାଦିତ୍ୟଙ୍କ ଭଳି କଥା କହିବାର ଅଭ୍ୟାସ ହୋଇଲେ । ସେ ଯେ ଜାଣିଶୁଣି ସେଭଳି କଥାବାଣୀ କରୁଥାଏ, ତାହା ନୁହେଁ, ସ୍ୱତଃସ୍ପୂର୍ତ୍ତ ଭାବରେହିଁ ସେ ତାହା କରୁଥାଏ । ଦୋକାନ ବଜାରରେ

ଲେକେ କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ, “ଏ ଯୁବକ ବିମଳବିଜୟ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିଷ୍ୟ ଏକା !”

ଦିନେ କବି ବିମଳବିଜୟ ଅସୁସ୍ଥତା ହେତୁ ଦରବାରକୁ ଯାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ କେଶବକୁ କହିଲେ, “ରାଜାଙ୍କୁ ଯାଇ କହିଦେ, ଆଜି ଚକୋର ପାଇଁ ଅମାବାସ୍ୟା ।”

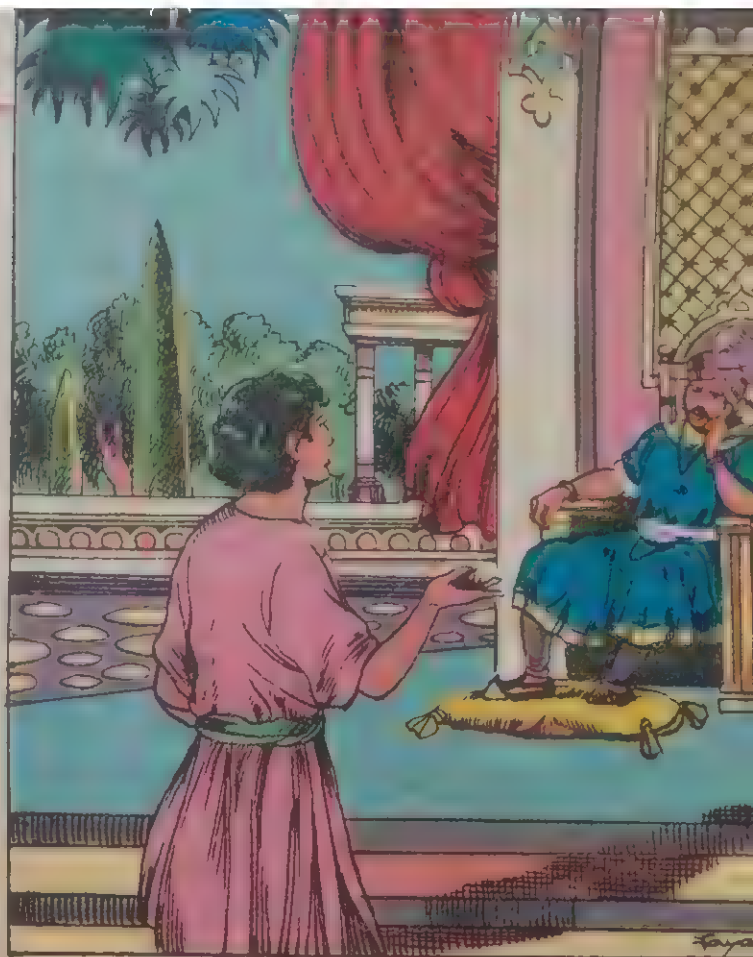
କେଶବ ନମ୍ର ଭାବରେ ରାଜପ୍ରାସାଦକୁ ଗଲା । ରାଜା ସେତେବେଳେ ପ୍ରାସାଦର ଏକ ନିର୍ଜନ ବାଗିଚାରେ ବିଶ୍ରାମ କରୁଥିଲେ । କେଶବ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ କରି କହିଲା, “ମହାରାଜା ! ଆଜି ଆପଣଙ୍କୁ ଅମାବାସ୍ୟାର ଚକୋର ରୂପେହିଁ ସମୟ ବିତାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”

ରାଜା ଭ୍ରୁ କୁଞ୍ଚିତ କରି କହିଲେ, “ସତେ ? ବଡ଼ ଆନନ୍ଦର କଥା । ବଡ଼ ଆନନ୍ଦର କଥା !”

“ହଁ ମହାରାଜା ! ଆପଣଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ସ୍ଵାଭାବିକ !” ଏହା କହି କେଶବ ବୁଲି ପଡ଼ିଲା ।

“ଶୁଣ ଯୁବକ !” ରାଜା ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ କେଶବକୁ ଡାକିଲେ । କେଶବ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ପୁଣି ଅଭିବାଦନ କରନ୍ତେ ରାଜା ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ଯୁବକ ! ତମେ କ’ଣଟା ବୁଝି ପକାଇଲ ଯେ ଗୋଟାଏ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ ଦେଇଦେଲ ? ମୁଁ କାହିଁକି ଆନନ୍ଦିତ ?”

“ମହାରାଜା ! ଆଜି ଅମାବାସ୍ୟା ତ ଆଗାମୀ କାଲି ପ୍ରତିପଦ । ଦିନକୁ ଦିନ ଚନ୍ଦ୍ର ବଢ଼ିବ । ତେଣୁ ଚକୋର ଆନନ୍ଦ ତ ହେବ କିଆଁ ?”

ରାଜାଙ୍କ ଦିରଘ ଭବ ଦୂର ହୋଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କ ମଝି ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ ଦେଖାଗଲା । ସେ କେଶବକୁ ପାଖକୁ ଡାକି ତା’ ସହ ଆଦୂର କିଛି ସମୟ ଗପସପ ହେଲେ । ସେ ଯିବା ବେଳକୁ ତାକୁ କିଛି ପୁରସ୍କାର ମଧ୍ୟ ଦେଲେ ।

କେଶବ ଲେଉଟି ଯାଇ ବିମଳବିଜୟଙ୍କୁ ପୁରସ୍କାର ବିଷୟ କହିବାରୁ ବିମଳବିଜୟ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ, “ମୋ ଅସୁସ୍ଥତାରେ ରାଜା ଦୁଃଖିତ ନ ହୋଇ ପୁରସ୍କାର ଦେଲେ ?”

“ମହାଶୟ ! ଆପଣଙ୍କ ଦୁଃଖ ଚିକିତ୍ସାରେ ଫେରି ଆସିବା ସେ ପସନ୍ଦ କଲେ ନାହିଁ ନିଶ୍ଚୟ !” କେଶବ କହିଲା ।

ବିମଳବିଜୟ ଟୁପି ହେଲେ ।

ପରଦିନ ତାଙ୍କ ଅସୁସ୍ଥତାର ଉପମେ ହେଲା ନାହିଁ । ସେ ପୁଣି କେଶବକୁ ରାଜଦରବାରକୁ ପଠାଇଲେ । କେଶବ ସେଦିନ ରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ଆଦୃଷ୍ଟ ଅଧିକ ସମୟ ରହିଲା ।

ସେ ଫେରି ଆସିବାରୁ ବିମଳାଦିତ୍ୟ କୌତୁହଳୀ ହୋଇ ପଚାରିଲେ, “ବାଟରେ କେଉଁଠି ଅଟକିଗଲା ?”

“ମହାଶୟ, ବାଟରେ ଅଟକି ନାହିଁ । ରାଜାଙ୍କ ପାଖରେହିଁ ଥିଲି । ସେ ନାନା ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଥିଲେ । ମୁଁ ଉତ୍ତର ଦେଉଥିଲି ।”

ବିମଳାଦିତ୍ୟଙ୍କ ମୁହଁ ଶୁଖିଗଲା । ସେ କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ କି ରାଜାଙ୍କ ସହ କେଶବର କି ଧରଣର ଗପସପ ହେଉଥିଲା, ସେ କଥା

ମଧ୍ୟ ପଚାରିଲେ ନାହିଁ । ତହିଁ ପରଦିନ ମଧ୍ୟ ବିମଳାଦିତ୍ୟ ଦରବାରକୁ ଯିବା ଭଳି ଅବସ୍ଥାରେ ନଥିଲେ । କେଶବ ତାହା ବୁଝିପାରି ସମାଲୋଚନା ଯିବା ତାକୁ ଆସି କହିଲା, “ମହାଶୟ, ମୁଁ ତେବେ ଯାଇ ରାଜାଙ୍କୁ କହିଦିଅଁ !”

“ଚୋଟେ ଏତେ ବାହାଦୁରୀ ଦେଖାଇବାକୁ କିଏ କହିଛି ? ଭୁଲ୍ କରି ରୁହ । ମୋ ବିନା ଅନୁମତିରେ କାହାର ଆଗରେ ମୁହଁ ଫିଟାଇବୁ ନାହିଁ ।” ବିମଳାଦିତ୍ୟ କହିଲେ ।

“ଆପଣଙ୍କ ଆଦେଶ ଶିରେଧାରୀ, ମହାଶୟ !”

ବିମଳାଦିତ୍ୟ ତାଙ୍କ ପୁଅଟିକୁ ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇଲେ । ପୁଅଟି ଯାଇ କହିଲା, “ମହାରଜ ! ଆଗାମୀ କାଲି କବିବର ଆପଣଙ୍କୁ ଭେଟିବେ । ସେ ସୁସ୍ଥ ହେଲେଣି ।”

“କେଶବ କୁଆଡ଼େ ଗଲା ?” ରାଜା ପଚାରିଲେ ।

“ଘରେ ଅଛି, ଆଜ୍ଞା । କବିବର ତାକୁ ଆସିବାକୁ ବାରଣ କରି ମୋତେ ପଠାଇଲେ ।”

ରାଜା ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା ! କବିବର ଅସୁସ୍ଥ ଅଛନ୍ତି । ତେବେ, ତାଙ୍କର ଯତ୍ନ ଲକ୍ଷ୍ୟ, ତେବେ ସେ ଆସି ପାରନ୍ତି ।”

ପୁଅଟି ଯାଇ ବିମଳାଦିତ୍ୟଙ୍କୁ ରାଜାଙ୍କ ବକ୍ତବ୍ୟ ଜଣାଇଲା ।

ପରଦିନ ବିମଳାଦିତ୍ୟ ରାଜାଙ୍କୁ ଭେଟିଲେ ଓ କହିଲେ, “ମହାରଜ ! ଆଜ୍ଞେ ଉଦ୍ୟାନରେ ଚନ୍ଦନ ବୃକ୍ଷ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ତେବେ

ଲେପନ କରାଯିବା ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରତି ଆପଣଙ୍କର ଏବେ ଆକର୍ଷଣ କାହିଁକି ?”

ରାଜା ମୁହଁ ହସି କହିଲେ, “ତେଜ ପ୍ରଲେପ ଯିଏ ଲଗାଇଥାଏ, ସେ ଗୁଣୀ, ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ତେଜ ପ୍ରଲେପ ଯାହା ବ୍ୟକ୍ତି ଚେତନର ପୁରସ୍କାର କରି ତେଜ ଦୁର୍ଗତ ମର୍ଯ୍ୟାଦାହିଁ ବଢ଼ାଇଛି ।”

ବିମଳାଦିତ୍ୟ ଚୁପ୍ ରହିଲେ । ରାଜା ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “କହିବର ! ଏଣିକି ଆପଣଙ୍କୁ ପଦ୍ମେଶ୍ୱରୀ ଦୁର୍ଗା ଯୋଗାଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେବ; ଆପଣଙ୍କୁ ନଅରର ପୁର ଦିଗରେ ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନ ଉପରେ ଅବସ୍ଥିତ ଗୋଟିଏ ଘରେ ସ୍ଥାନ ଦିଆଯିବ । ସେ ସ୍ଥାନ ସନ୍ତୁଷ୍ଟତା ଦୁଫଳେ ।”

ବିମଳାଦିତ୍ୟ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ରାଜାଙ୍କ ଆଡ଼େ ଅନାଇ ରହିବାରୁ ରାଜା କହିଲେ, “ଯାହାର ସେବକ କରୁଛୁ ତତୋର ଚରଦେଇ ପାରେ, ସେ ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀ !” ବିମଳାଦିତ୍ୟ ଘରକୁ ଲେଉଟି ଆସି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କେଶବକୁ କୁଣ୍ଡାଇ ପକେଇଲେ ଓ କହିଲେ, “ମୋ ବ୍ୟବହାର ଯୋଗୁଁ ମୋତେ କ୍ଷମା କର । ତୁ ଆଜିଠାରୁ ମୋ ପୁଅ ଏବଂ ମୋର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ।”

କେଶବ ଅସ୍ଥା ସ୍ୱେଧ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ସେ ଖାଲି ଯତକ କହିଲା, “ଗୁରୁ ଓ ପିତା ! ମୁଁ ଅବ୍ୟକ୍ତ ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀ !”

ବେତାଳ ଟିକିଏ ଚୁପ୍ ରହି ଧମକ ଦେଇ ଭଲ ଚଣ୍ଡରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ରାଜା ! ମୋର

ଗୁଣିଏ ସନ୍ଦେହ ଅଛି । ବିମଳାଦିତ୍ୟ ପୁଅ ହେବାର ଶୁଣି ମଧ୍ୟ ରାଜା କାହିଁକି କହିଲେ କି ସେ ଅସୁସ୍ଥ ? ଯାହାର ସେବକ ତତ୍ତ୍ୱେ ତତୋର ବନାଇଦେଇ ପାରେ ବୋଲି ସେ କହିବାର ଅର୍ଥ କ’ଣ ? ଯେଉଁ ବିମଳାଦିତ୍ୟ କେଶବ ପ୍ରତି ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀତ ହୋଇଥିଲେ, ସେ ହଠାତ୍ ତାକୁ ପୁଅ ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କଲେ କାହିଁକି ? ରାଜା ! ପାରିଲେ ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅ । ଉତ୍ତର ଦେବାର ଶକ୍ତି ସତ୍ତ୍ୱେ ଯଦି ନୀରବ ରହିବ, ତେବେ ତମ ଶିର ହେବ ସ୍ମରଣ୍ୟତ ।”

ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମଧ୍ୟ ବିଳମ୍ବ ନକରି ରାଜା ବିହମାଳ କହିଲେ, “ରାଜା ତତ୍ତ୍ୱେବ ବୁଝିପାରିଲେ

ଯେ ବିମଳାଦିତ୍ୟ ଉର୍ଷାକାଚର ହୋଇଥିବା
ଯୋଗୁଁ କେଶବରୁ ନ ପଠାଇ ପୁରୀରୁ
ପଠାଇଛନ୍ତି । ଉର୍ଷା ଏକ ପ୍ରକାର ବ୍ୟାଧି ।
ତେଣୁ ସେ କହିଲେ କି ବିମଳାଦିତ୍ୟ ଅସୁସ୍ଥ ।
ବିମଳାଦିତ୍ୟ ଦ୍ଵିତୀୟ ଦିନ ରାଜାଙ୍କ ସହ
କେଶବର କ'ଣ କଥାବାଣୀ ହୋଇଛି, ସେକଥା
କେଶବକୁ ପଚାରି ନଥିଲେ । ରାଜା ତାଙ୍କ
ପାଇଁ ଶାଶ୍ଵି ଦୁର୍ଗ୍ଵ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଓ
ସନ୍ତସନ୍ତୁଆ ସ୍ଥାନରୁ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ଘରକୁ ଉଠାଇ
ଆଣିବା ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବା ମାତ୍ରେ ସେ ବୁଝିଲେ
ଯେ ତାଙ୍କର ସେସବୁ ଅସୁବିଧା ବିଷୟ ଏକମାତ୍ର
କେଶବହିଁ କହିଥିବା ସମ୍ଭବ । ତେଣୁ କେଶବ
ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଉର୍ଷାଗ୍ରାସର ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧିତ ହୋଇ
କୃତଜ୍ଞତା ଜାତ ହେଲା ।

“ବାକି ରହିଲା ତନ୍ତ୍ର ଓ ତକୋର
ପ୍ରହେଳିକା । ଯେତେବେଳେ ବିମଳାଦିତ୍ୟ
କହି ପଠାଇଲେ କି ଆଜି ତକୋର ପାଇଁ
ଅମାବାସ୍ୟା, ସେ ନିଜକୁ ତକୋର ମନେ

କରିଥିଲେ । ରାଜାଙ୍କ ନାମ ଯେହେତୁ
ତନ୍ତ୍ର, ଦେବ, ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ସେ ତନ୍ତ୍ର ବୋଲି
ହେଣ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କେଶବର କବିଙ୍କ
ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଏଡ଼େ ପ୍ରଗାଢ଼ ଯେ ସେ ସହଜରେ
ଧରିନେଲେ କବିବରହିଁ ତନ୍ତ୍ର, ରାଜା ତକୋର !
ରାଜା ଏହି କଥା ଦର୍ଶାଇବା ଦ୍ଵାରା କବିଙ୍କ
ପ୍ରତି କେଶବର ଶ୍ରଦ୍ଧା କଥା କବିଙ୍କୁ ସ୍ପଷ୍ଟ
ଦେଲେ । କବି ଚନ୍ଦନବୃକ୍ଷ ହୋଇ ପାରନ୍ତି,
କିନ୍ତୁ କେଶବ ସେ ଚନ୍ଦନ ଲଗାଇ ଗଛର
ଗୁଣଗାନ କରୁଥିଲା !”

“ରାଜାଙ୍କ କଥାରେ କବିବରଙ୍କ ଧାରଣା
ବଦଳିଗଲା । ସେ କେଶବର ପ୍ରକୃତ
ସ୍ଵଭାବ ବୁଝି ଭବାବେଶରେ ତାକୁ କୁଣ୍ଡାଇ
ପକାଇଲେ ।”

ରାଜାଙ୍କ ମୌନଭଙ୍ଗ ହେବା ମାତ୍ରେ ଶବ
ସହ ବେତାଳ ତାଙ୍କ କାନ୍ଦରୁ ଖସିଯାଇ
ପୁନଶ୍ଚ ବୃକ୍ଷ ଡାଳରେ ଝୁଲି ପଡ଼ିଲା ।

(କଳ୍ପିତ)

ଶାପ ମୁକ୍ତି

ବଣ ଭିତରେ ଆସିଥାଏ ବସନ୍ତ । ଗଛଲତା
ଉଜ୍ଜଳ ସବୁଜ ଦିଶୁଥାନ୍ତି । ପୁଷ୍ପଗନ୍ଧର
ମହକରେ ଚତୁର୍ଦିଗ ଭଲ୍ଲସି ଉଠୁଥାଏ ।

ଜଣେ ଶନ୍ଦବ ଆନନ୍ଦରେ ବଣରେ
ବୁଲୁଥାନ୍ତି ଓ ଗୀତ ବୋଲୁଥାନ୍ତି । ବଣ
ଭିତରେ ଆଉ କେହି ଅଛି କି ନାହିଁ ସେ ପ୍ରତି
ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ନଥାଏ । ଅଜାଣତରେ ସେ
ଜଣେ ରକ୍ଷିକ କମଣ୍ଡଳୁ ଝୁଣି ପଡ଼ିଲେ ।

ଶନ୍ଦବ ତମକି ପଡ଼ି ହାତ ଯୋଡ଼ି କଲେ ।
କିନ୍ତୁ ରକ୍ଷିକ ଧ୍ୟାନ ଭଙ୍ଗ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ ।
ସେ ଟୁଙ୍ଗ ଦିଶୁଥିଲେ ।

“ହଇରେ ପିଶାଚ ! ମୋ ଶଙ୍ଖାଜଳ ତକ
ନଷ୍ଟ କରିଦେଲା ? ତୁ ପିଶାଚ ହୋଇ ରହ !”
ରକ୍ଷି ଶାପ ଦେଲେ ।

“ଆଜ୍ଞା, ସାମାନ୍ୟ ଭୁଲ ପାଇଁ ଏଡ଼େ ବଡ଼
ଶାପ ? କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ । ଶାପ ଫେରାଇ

ନିଅନ୍ତୁ ।” ଶନ୍ଦବ ରକ୍ଷିକୁ ମିନତି କରି
କହିଲେ ।

ରକ୍ଷିକ ରାଗ ଯେତେ ତଞ୍ଜିଲ ଦେ ଯାଇଥିଲା,
ସେତେ ତଞ୍ଜିଲ ପୁଣି ଖସି ଆସିଲା । “ଆରେ
ବାବୁ, ମୁଁ ଅଭିଶାପ ଫେରାଇ ନେଇ ପାରିବି
ନାହିଁ । ତେବେ ତୋତେ ବେଶିଦିନ ପିଶାଚ
ହୋଇ ରହିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ । ତୁ ମଣିଷ
ଦେଖିଲେ ରଡ଼ି ଛାଡ଼ିବୁ । ଯେଉଁଦିନ ଏମିତି
ମଣିଷଟିଏ ଦେଖିବୁ ଯିଏ କି ତୋ ରଡ଼ିରେ
ମୋଟେ ଡ଼ିଗିବ ନାହିଁ, ସେହିଦିନ ପିଶାଚ
ରୂପରୁ ମୁକ୍ତ ପାଇବୁ ।” ରକ୍ଷି କହିଲେ ।

ଶନ୍ଦବ ଗୁଡ଼ୁ ଗୁଡ଼ୁ ପିଶାଚ ପାଲଟିଗଲେ ।
ସେହିଦିନ ସେ ଗୋଟିଏ କାଠୁରିଆ ବଣରେ
ପଶୁଥିବାର ଦେଖି ରଡ଼ି ଛାଡ଼ିଲେ । ସଙ୍ଗେ
ସଙ୍ଗେ କାଠୁରିଆ ତା କୁଠାର ପକାଇଦେଇ
ଦୌଡ଼ ପଲାଇଲା ।

ଦୁଇଟି ଓ ତୃତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ବି ସେମିତି
ପାଶମୁକ୍ତ । ମଲମୁନ କଲେ । ତା'ପରେ ଆଜି
କେହି ସେ ବଣରେ ପଶିଲେ ନାହିଁ । କାରଣ
ସେଠାରେ ପିଣାଳ ଅବାର ପ୍ରଭୃତ ହୋଇଗଲା ।

ଗନ୍ଧବ ସେ ବଣ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ
ବଣରେ ପଶିଲେ । ସେଠାରେ ବି ମମସ୍ତେ
ତାଙ୍କ ରକ୍ତ ଶୁଣି ପୃଷ୍ଠଭାଗ ଦେଲେ ଏବଂ ଦୁଇ
ତଳିଦିନ ପରେ କେହି ବଣରେ ପଶିଲେ ନାହିଁ ।

ଗନ୍ଧବ ବହୁତ ବଡ଼ ଅଡ଼ୁଆରେ ପଡ଼ିଲେ ।
ସେ ପୁଣି ଗୋଟିଏ ନୂଆ ବଣର ସନ୍ଧାନ ପାଇ
ସେଠି ପହଞ୍ଚିଲେ । ପରଦିନ ଜଣେ ଧୋବ-
ଧାଉଳିଆ ବାଟୋଇକୁ ଦେଖି ରକ୍ତ ଛୁଟିଲେ ।
କିନ୍ତୁ ବାଟୋଇ ତଳେ ବି ଡରିବାର ଲକ୍ଷଣ
ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । “ଦେଖିବାକୁ ଦୁର୍ବଳ,
କିନ୍ତୁ କେତେ ସାହସୀ !” ଗନ୍ଧବ ମନେ ମନେ
ଭାବିଲେ ଓ ପୁଣି ଗୋଟିଏ ଦୁଙ୍କାର ଦେଲେ ।
ଲୋକଟି ତଥାପି ଖାତର କଲା ନାହିଁ ।
ଏଣେ ଅଭିଶାପର ସର୍ବ ଅନୁସାରେ ଗନ୍ଧବ

ନିଜ ରୂପ ଫେରି ପାଇଲେ । ସେ ଯାଇ
ଲୋକଟି ଆଗରେ ଯିଆ ହୋଇ କହିଲେ,
“ଧନ୍ୟବାଦ !”

ଲୋକଟି ତାଙ୍କ ଆଡ଼େ ଅନାଇ ନିଜ
କାନରେ ହାତ ଦେଇ କହିଲା, “ମହାଶୟ !
ମୁଁ କାଲି । ଦଶବର୍ଷ ହେଲା କିଛି ଶୁଣି
ପାରୁ ନାହିଁ । ମୋର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ !”

“ଆପଣଙ୍କ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ମୋର ସୌଭାଗ୍ୟର
କାରଣ ହେଲା । ମୁଁ ଇଶ୍ଵରଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି
ଆପଣଙ୍କୁ ଏହି ବର ଦେଉଛି, ଆପଣଙ୍କ ଶୁଦ୍ଧ
ଶକ୍ତି ଫେରି ଆସୁ !” ଗନ୍ଧବ କହିଲେ ।

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାଟୋଇ ଝରଣାର କୁଡ଼ିକୁଡ଼ି
ଧୁନି ଓ ପକ୍ଷୀଙ୍କ କୁଜନ ଶୁଣି ପାରିଲେ । ସେ
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହିଲେ, “ଇଏ କ'ଣ !”
ନିଜ କଣ୍ଠ ବି ସେ ଶୁଣି ପାରିଲେ ।

ଗନ୍ଧବ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ କାହାଣୀ ଶୁଣାଇଲେ ।
ଦୁହେଁ ଦୁହେଁଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇ ପରସ୍ପରଠାରୁ
ବିଦାୟ ନେଲେ ।

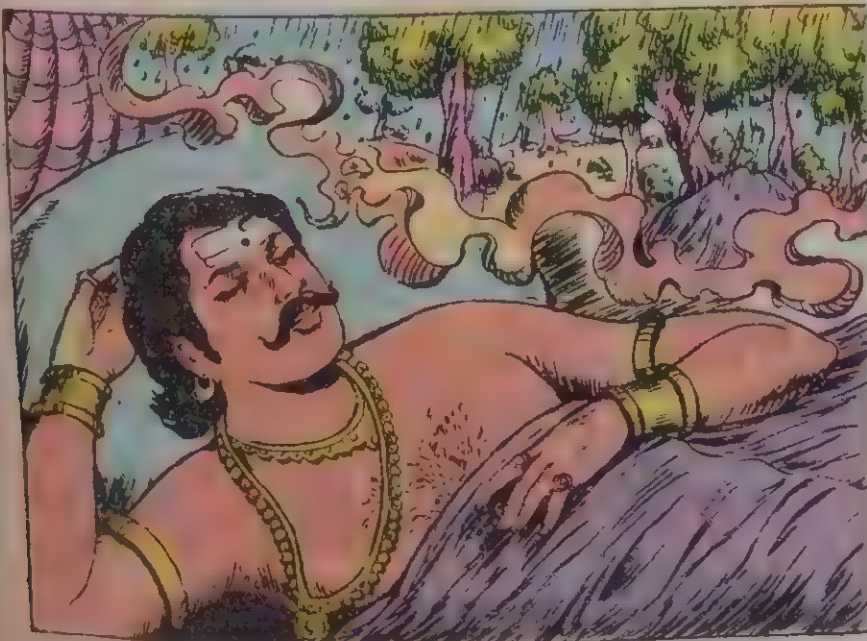
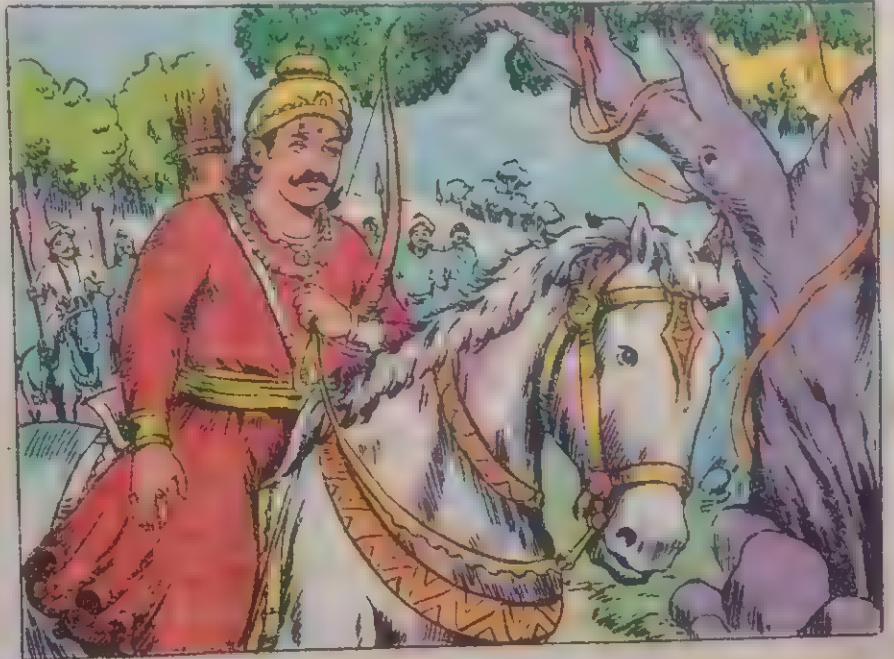

ଭରତର ମନ୍ଦିର

ମୀନାକ୍ଷି ମନ୍ଦିର

ଏକଦା ପୃଥିବୀ ଭ୍ରମଣରେ ଆସି
ଦେବରାଜ ଏକ ମନୋରମ ଉଦ୍ୟାନ
ଭିତରେ ବସି ଶିବଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନ କଲେ ।
ସେ ପଥା ସମୟରେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ
ଫେରିଗଲେ, କିନ୍ତୁ ସେ ଅରଣ୍ୟକୁ
ପବନ କରିଦେଇଗଲେ ।

ଥରେ ଜଣେ ରାଜା ସେ ଅରଣ୍ୟରେ
ଶିବାର ପାଇଁ ପଶିଲେ, କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍
ଶିବାରୁ ତାଙ୍କ ମନ ସ୍ତବ୍ଧଗଲା । ଶାନ୍ତି
ଓ ସହଜମୃତାରେ ତାଙ୍କ ହୃଦୟ
ସ୍ଥିରଗଲା । ସେ ବୁଝିଲେ, ଏହା ସେ
ସ୍ଥାନର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ।

ରାତିରେ ରାଜା ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲେ, ସେ
କଣ ଉପରେ ମଧୁ କଣି ହେଉଛି ।
ତାଙ୍କର ମନେ ହେଲା ସ୍ୱୟଂ ଶିବ ସେ
ମଧୁ କଣି କରୁଛନ୍ତି । ସକାଳେ ରାଜା
ଘୋଷଣା କଲେ କି ନିଜ ରାଜଧାନୀ
ସେ ସେହି କଣ ଥିବା ସ୍ଥାନକୁ ଉଠାଇ
ଆଣିବେ ।

ବାହାରି ହେଲା । ନୂତନ ନଗର
ନାମ ହେଲା ମଧୁରସୁର । ବହୁ
ପରେ ବଣୀ ଗୋଟିଏ ଜନ୍ମା ପ୍ରସବ
କଲେ । ଜନ୍ମାଟି ଅପୁର ସୁନ୍ଦର
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟକର ଆଦର ଅତି
ସୁକୁମାର ହୋଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ନାମ
ହେଲା ମୀନାକ୍ଷି ।

ବଳରାମାଣ ମୀନାକ୍ଷି ବୁଢ଼ି, ସ୍ବର୍ଗ ଓ
ଅସ୍ବ ଗୋଷ୍ଠରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗମକାର
ଦେଲେ । ବଳାଙ୍ଗର ସୁତ ନନ୍ଦବାରୁ
ସେ ବଳାଙ୍ଗ ଅନ୍ତେ ସିଂହାସନରେ
ବସିଲେ । ତୁମେ ବଳଧାନ୍ୟ ମଧୁସୂଦନକୁ
ଲେକେ ମଦୁରର ବୋଲି କାବଲେ ।

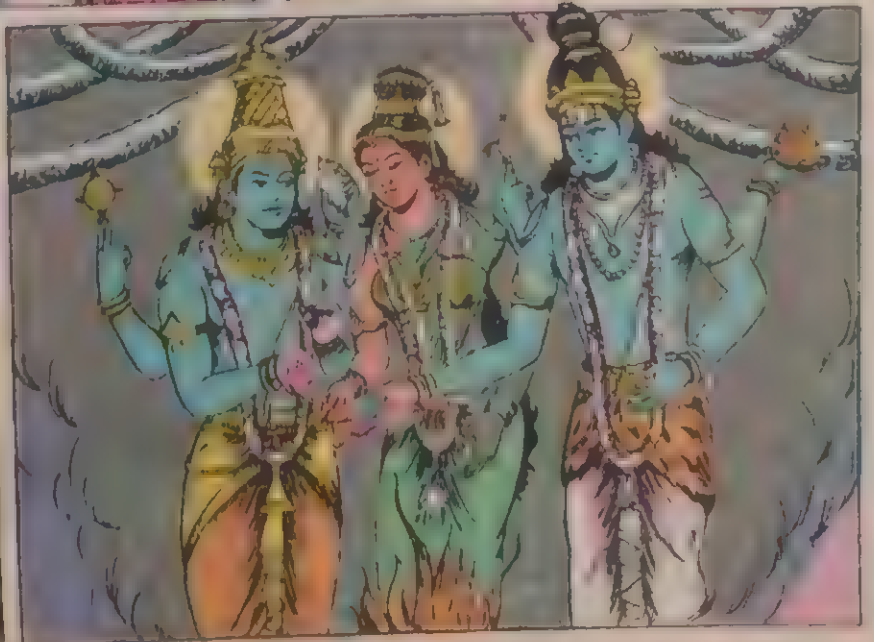
ବଳରାମାଣ ମୀନାକ୍ଷିଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟେକ
ସୁଗାସନ ଦେଖି ପାଶ ପଡ଼ୋଷି
ବଳାମାନେ ଶୁଣି ଶୁଣି କଲେ
ଜଣେ ନାରୀ ଏତେ ଜନପ୍ରିୟ ହେବ
ସେମାନେ ସହସାରୁ ନନ୍ଦଲେ
ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ ଚିତ୍କରି
କରି ମଦୁରର ଆକ୍ରମଣ କଲେ ।

ସକଳମାଣ୍ଡଳୀନାଥ ସ୍ୱୟଂ ନିଜ ପେଟ
 ବାହାର ଦେଖୁଛନ୍ତି ଯେଉଁ ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କ
 ସାମ୍ନା କଲେ । ସେ ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କ ଗର୍ଭରେ
 ମଧ୍ୟ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କ ଉଦରକୁ
 ଗାହ୍ୟଲେ । ତାଙ୍କ ଶାସ୍ତ୍ର ତରଫାର
 ଶୂଳର ଆଗରେ କେତେ ଶତ୍ରୁ ପାରିଲେ
 ନାହିଁ । ଶିବ ନ ମର, ସିଏ କୌଣସି
 ମତେ ଶଲ୍ୟପାତ କରିପାରିବ ।

ମୀନାକ୍ଷି କେତେବେଳେ ଯୁଦ୍ଧରୁମ୍ଭ
 ଅକ୍ରେମ କରି ଆଗକୁ ଆସି ଗୋଟିଏ
 ଅରଣ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲେ,
 ତାଙ୍କର ସେ ବସନ୍ତରେ ହେଉ ନଥିଲା ।
 ହଠାତ୍ ସେ ନିଜ ଆଗରେ ଦେଖିଲେ
 ଜଣେ ଅପରୂପ ସୁରୂପକୁ । ଦେଖି
 ଲଗାମ ଟାଣି ଘୋଡ଼ା ରୋକିଲେ ।

ସେ ସୁକୁମାର ଆଉ କେତେ ନୃପତି, ସ୍ୱୟଂ
 ଶିବ । ଶିବଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ୍ ମାତେ
 ମୀନାକ୍ଷି ବୁଝିପାରିଲେ ଯେ ସେ ସ୍ୱୟଂ
 ହେଲେ ପାଦଶାଳ ଅବତାର ।
 ମୀନାକ୍ଷି ଓ ଶିବଙ୍କର ଦବାହ ହେଲା ।
 ଶିବ ସେଠାରେ ସୁନାବେଶର ନାମରେ
 ବସନ୍ତ ହେଲେ ।

ଭକ୍ତଙ୍କ ଲୋକେ କ୍ରମେ ବୁଝି ପାରିଲେ
ଯେ ସେମାନଙ୍କ ରାଣୀ-ମାତା ସ୍ୱୟଂ
ପାଦଗା । ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ପୂଜା
କଲେ । ଯେତେବେଳେ ମୀନାହି
ଶରୀର ଡାଗ କଲେ, ସେତେବେଳେ
ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ବସ୍ତ୍ର ପ୍ରଦତ୍ତ
କରି ତାଙ୍କୁ ପୂଜା କଲେ । ତାଙ୍କ
ମନ୍ଦିର ପାଖରେ ସୁନ୍ଦରଶ୍ୱରଙ୍କ ମନ୍ଦିର
ନିର୍ମାଣ କଲେ ।

ଦେବା ମୀନାହିଙ୍କ ମନ୍ଦିର ଖାଲି ବଶାଳ
କୁହେଁ, ଭସ୍ମର ଓ ଶୀଳ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ
ବ୍ୟବହାର । ଏ ମନ୍ଦିରରେ ରହୁଛନ୍ତି
ଦଶଗୋଟି ଗୋପୁରମ ବା ମୁଖଶାଳ ।
ମନ୍ଦିରର ପ୍ରଶସ୍ତ ଆଳୟରେ ରହୁଛନ୍ତି
ସହସ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥ ।

ଭରତ ତଥା ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଅନ୍ୟତମ
ପ୍ରାଚୀନ ନଗର ହେଲା ମଦୁରା ।
ଦେଶର ମନ୍ଦିର ନଗରର କେନ୍ଦ୍ର,
ସ୍ଥଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ବର୍ଷପାଳ
ଯାତ୍ରୀମାନେ ଏ ପୁଣ୍ୟସ୍ଥାନକୁ ଆକୃଷ୍ଟ
ହୋଇ ଆସନ୍ତି । ରାତ୍ରି ସଙ୍ଗୀତ ଓ
ବାଦ୍ୟରେ ମନ୍ଦିର ପ୍ରାଙ୍ଗଣ ସଜା
ମୁଖରତ ଥାଏ ।

ପରିବର୍ତ୍ତନ

ନିହାଳବେଳା ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ସହର । ସେଠାରେ ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜାଣନ୍ତି କହିଲେ ଚଳେ । ତେଣୁ ଗୋବିନ୍ଦବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ସୁମତି ଦେବୀଙ୍କୁ କିଏ ବା ନ ଚିହ୍ନନ୍ତା ?

ତେବେ ସୁମତି ଦେବୀଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ ଚିହ୍ନନ୍ତି ବୋଲି କହିବାର ଭଲ ଅର୍ଥ ଅଛି । ଭଦ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମୁଖର । ଯାହାର ବ୍ୟବହାର ବା ସ୍ୱଭାବ ତାଙ୍କର ନାପସନ୍ଦ ହେବ, ତା'କୁ ଯାହା ମନ ଚାହା କହି ଗାଳି ଦେବେ । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଯେଉଁ ଗୁରୁକାକର ଥା'ନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେବାର କଥା । ଯେ କୌଣସି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଗାଳି ବା ମାଡ଼ ଖାଇବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିବାରୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

ଗୋବିନ୍ଦବାବୁ କେତେଥର ସୁମତି ଦେବୀଙ୍କୁ ଚେତାଇ ଦେବାର ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି : ତୁମ

ବନ୍ଧୁର ଅନୁସାରେ ମୁଁ କିପରି ସମସ୍ତେ ଚାଲିବେ, ଏପରି ଆଶା କରିବା ଧୂଷ୍ଟତା ମାତ୍ର । ସବୁ ବସ୍ତୁରେ ଅଧର୍ମ ଥିବାରୁ ନିଜ ଦୁଃଖ ସିନା ବଢ଼ବ, କୌଣସି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହେବ ନାହିଁ । ଆଉ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭଲ ବାଞ୍ଛିବା ନିଜର ବି ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଭଲ ।”

ସୁମତିଙ୍କ ମତଭେଦରେ ଏସବୁ ଉପଦେଶ ବିଶେଷ ପ୍ରଭାବ ପକାଉ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଶୀଘ୍ର ଏପରି ଗୋଟିଏ ସମସ୍ୟା ଦେଖାଦେଲା, ଯାହା ତାଙ୍କ ମନକୁ ସତରେ ହୋଇଗଲା ଦେଲା । ଗୋବିନ୍ଦବାବୁ ଓ ସୁମତି ଦେବୀଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ସନ୍ତାନ ହେଲା ଗୋଟିଏ ପୁଅ । ନାମ ସୁକୁମାର । ସୁକୁମାର ବାସ୍ତବିକ ବଡ଼ ଭଲ ପିଲା । ପୁଣି ଗୋବିନ୍ଦବାବୁଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତିବାଡ଼ି ବଢ଼ିଲା । ତଥାପି କେହି ତାଙ୍କ ଘରେ ଝିଅ ଦେବା ପ୍ରସ୍ତାବ ଉଠାଉ ନଥାନ୍ତି ।

ତଥା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟ ନାହିଁ ।
କେବଳେ ଗୋବିନ୍ଦ ବାବୁ ଗୋବିନ୍ଦ ଗୋବିନ୍ଦ
କଲହୁଡ଼ ହିଅନ୍ତି କୁଟବ ।

“ତମେ ଆଜ୍ଞାକାଳି ଯିବିବ ମନ ଶାନ୍ତ
କରି ରହୁଛ କାହିଁକି ?” ବଳେ ଗୋବିନ୍ଦବାବୁ
ସୁମତ ଦେବୀଙ୍କୁ ମନୁହାଲେ ।

“ମୁଁ ବାସ୍ତବିକ ଆଜ୍ଞା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତଙ୍କ
ପ୍ରତି ବଡ଼ ଶାନ୍ତ ବ୍ୟବହାର କରି ଆସିଛି ।
ମେଧୁସୋରୁ ମୋତେ ଆଜ୍ଞା ଭଲ ବୋହୂଟିଏ
ମିଳୁ ନାହିଁ । ଏଣିକି ମୁଁ ମୋ କଥାବାଣୀ ଓ
ଭକ୍ତାଭାବ ବଦଳାଇବି ।” ସୁମତ ଦେବୀ ଏହା
କହି ପ୍ରାୟ କାନ୍ଦି ପକାଇଲେ ।

ଗୋବିନ୍ଦବାବୁ ବହୁତ ଶୁଣି ହେଲେ ।
“ହଁ, ସୁମତ, ଆମ କଥାବାଣୀ, ଆତ୍ମର
ବ୍ୟବହାର ଉପରେ ଆମର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ନ
ରହିବ ତ କାହାର ରହିବ ? ଆମେ ଯଦି
ଇଚ୍ଛା କରିବା, ତେବେ ଜରୁର ଏସବୁ
ବଦଳାଇ ଦେଇ ପାରିବା ।” ସେ କହିଲେ ।

ତେଣିକି ସୁମତ ଦେବୀଙ୍କୁ ଆଉ କେହି
କେବେ ପାଟି କରି କଥା କହିବାର ଶୁଣିଲେ
ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ପାଖରୁ ଗାଳି ଗୁଲଜ ପାଇବା ତ
ଦୂରର କଥା । ପରିବାରରେ ଶାନ୍ତି ବିରଜମାନ
କଲା । ଅନେକ ସମୟରେ ସୁମତ ଦେବୀ
ରୁକରବାକରଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଥଟ୍ଟା କରିବା ଓ
ହସିବାର ବି ଦେଖାଗଲା । ଏସବୁରେ ସବୁଠାରୁ
ଶୁଣି ହେଉଥାନ୍ତୁ ଗୋବିନ୍ଦବାବୁ ଓ ସୁକୁମାର ।

କେହି କେହି ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଗୋବିନ୍ଦବାବୁଙ୍କୁ ତୁମ୍
ତୁମ୍ କହିଲେ, “ବୁଝିଲେ ଆଜ୍ଞା, କନ୍ୟା
ପିତାମାନେ କହୁଛନ୍ତି, ଗୋବିନ୍ଦବାବୁ ମିନା
ମହର୍ ଲେକ, କିନ୍ତୁ ସୁମତ ଦେବୀଙ୍କ ପାଖକୁ
ହିଅ ପଠାଇବା ଯାହା ହିଅକୁ ପାର୍ନେସ୍
ଭିତରକୁ ଠେଲିଦେବା ସେଇଆ । ସୁମତ
ଦେବୀଙ୍କ ମୁହଁ ଆଉ ପାର୍ନେସ୍ ଭିତରେ ବିଶେଷ
ପରକ୍ ନାହିଁ ।”

ସୁମତ ଦେବୀ କାନ ଡେରି ଏଭଳି ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ
ଥରେ ଅଧେ ଶୁଣିଦେଲେ । ତାଙ୍କ ମନ
ବହୁତ ଶାନ୍ତ ହୋଇଗଲା । ସେ ଏକୁଟିଆ
ଏସବୁ କଥା ଉପରେ ବହୁତ ଚିନ୍ତା କଲେ ।
ସେ ବୁଝିଲେ ବାସ୍ତବିକ ନିଜକୁ ବଦଳାଇବା

ସୁମତ ଦେବୀଙ୍କ ମନରେ କୌତୁହଳ
ଥାଏ: ମୋର ଏ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖି
ଅନ୍ୟମାନେ କ'ଣ ମନେ କରୁଛନ୍ତି? ଦିନେ
ସେ ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ଯାଉଛନ୍ତି, ହଠାତ୍ ତାଙ୍କର
ଜଣେ ପଡ଼ୋଶୀ ଘର ଭିତରୁ ତାଙ୍କ ନାମ
ଅସ୍ତି ତାଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼ିଲା । ସେ ଅଟକି
ଯାଇ କାନ ପାରିଲେ ।

ଜଣେ ମହିଳା କହୁଥାନ୍ତି, “ସୁମତର କ'ଣ
ହେଲା କେଜାଣି, ମୋତେ ବହୁତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ
ଲଗୁଛି । ସେଦିନ ରାନ୍ଧବା ବେଳେ ମୋ
ହାତରେ ଫୁଟୁଥିବା ପାଣି ପଡ଼ିଗଲା । ସୁମତ
ସେତିକିବେଳେ ଆମ ଘରକୁ ଆସିଥାଏ । ସେ
ମୋ ହାତରେ ମଲମ ଲଗାଇ ଦେଇ ମୋତେ
ବସାଇ ରଖି ନିଜେ ରନ୍ଧିଦେଇ ଗଲା ।”

“ଗତ କାଲି ମୋ ପୁଅ ଝିଅ ଓ ପରିଡ଼ା-
ବାବୁଙ୍କ ନାଚ ନାଚୁଣୀ ଯାଇ ତାଙ୍କ ଘରେ
ଏମିତି ଚିଲ୍ଲାଇଥାନ୍ତି ଯେ ମୁଁ ଆମ ଘରେ
ଶାନ୍ତିରେ କାମ କରି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୋର
ଭୟ ହେଲା ସୁମତ ନୁଆବୋଉ କ'ଣ କହିବେ!
କିନ୍ତୁ ସେ ମୋତେ ଦେଖି ହସି ଦେଲେ । ମୁଁ
ପିଲଗୁଡ଼ାକୁ ଆକଟିବାରୁ ସେ ବରଂ ସେମାନଙ୍କ
ପକ୍ଷ ନେଲେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ!” ଆଉ ଜଣେ
ମହିଳା କହିଲେ ।

“ଭଉଣୀ! କୁକୁର ଲଞ୍ଜି ସିଧା ହୁଏନାହିଁ
କି ମଣିଷର ପ୍ରକୃତ ବଦଳେ ନାହିଁ । ସୁମତ
ଏମିତି ଭଙ୍ଗ ଦେଖାଇବାର କିଛି କାରଣ

ଥିବ । ବଳେ ଜଣା ପଡ଼ିଯିବନି?” ଜଣେ
ବୟସ୍କା ମହିଳା ଟିପ୍ପଣୀ ଦେଲେ ।

ଅନ୍ୟମାନେ କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ ।

ସୁମତ ଦେବୀ ପ୍ରଥମ ଦୁର୍ଘଟ ମନ୍ତବ୍ୟରେ
ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ପାଇଥିଲେ, ତାହା କୁଆଡ଼େ
ଗୁଲିଗଲା । ସେ ବହୁତ ଦୁଃଖିତ ହେଲେ ।

ଘରକୁ ଫେରି ଆସିବା ବେଳକୁ କୁଅ
ପାଖରୁ ତାଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼ିଲା ତାଙ୍କର
ବସନରେ ଆଲେତନା । ଆଲେତନା କରୁଥିଲେ
ସୌଦାମିନୀ ଓ ତା' ସ୍ଵାମୀ । ଦୁହେଁ ତାଙ୍କ
ଘରେ କାମ କରୁଥିଲେ ।

“ଆମ ମାଲିକାଣୀଙ୍କର କ'ଣ ହୋଇଛି
କେଜାଣି, ସେ ଆଉ ମୋତେ ରଗାରିଣି କରୁ

ନାହାନ୍ତି । ଆଜି ସକାଳେ ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଗିଲସ ଗ୍ରାମ ପକାଇଲି । ଶୁଭୁଥିଲି ସେ ଗୋଟାଏ ଭୁଲୁଆ ଦେବେ । କିନ୍ତୁ ସେ କାଳେ ଭକ୍ତା କାନ୍ତ ଗୋଟାଏବାକୁ ଶାଇ ମୋ ହାତ କଟିପିଟ, ସେଥିପାଇଁ ଗୋଟାଏନରେ ସେମରୁ ଗୋଟାଏବାକୁ କହିଲେ । ଆଉ କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ ।” ସୌଦାମିନୀ କହିଲା ।

“ହଁ । ମୁଁ ବି ତାଙ୍କ ବ୍ୟବହାରରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ମୋତେ ଡର ଲାଗୁଛି । ଝଡ଼ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ଯେପରି ସବୁ ନିସ୍ତବ୍ଧ ମନେ ହୁଏ, ତାଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ସେମିତି ହୋଇଥିବ ପରା ! ହଠାତ୍ ସେ ହୋଧରେ ପାଟି ପଡ଼ିବେ ନାହିଁ ତ ?” ତା’ ସ୍ବାମୀ କହିଲା ।

ଏଥର ସୁମତ ଦେବୀଙ୍କୁ କାନ୍ଦ ଲାଗିଲା । ସେ ନିଜ କୋଠରୀ ଭିତରକୁ ପଶିଗଲେ ।

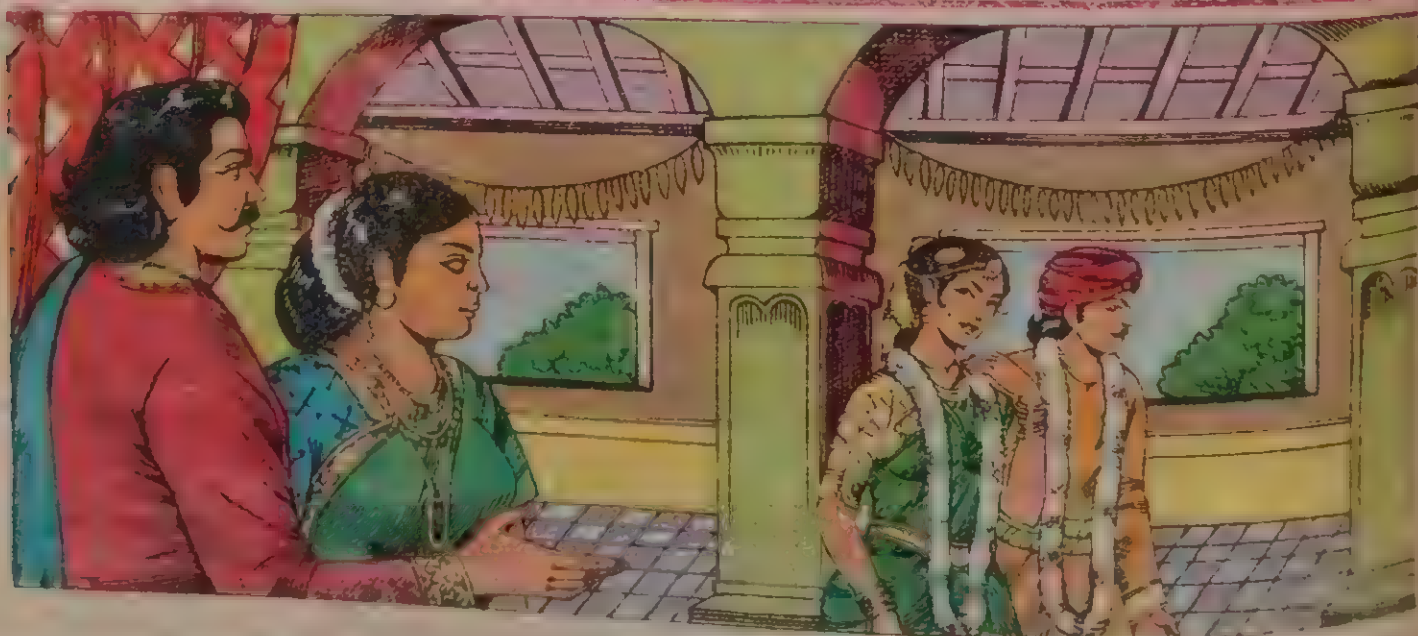
“କହୋ ! ତମେ ଏମିତି ଦିଶୁଛ କାହିଁକି ?” ଗୋବିନ୍ଦବାବୁ ପଚାରିଲେ ।

“ମୋର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଛି ବେଳି କେହି ବ୍ୟାପୀ କରୁ ନାହାନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ଧନୁଜିନ୍ଦ୍ର ମୁଁ ଛଳନା କରୁଛି । ତେବେ ଲଭ କ’ଣ ହେଲା ?” ସୁମତ ଦେବୀ ଏହା ହେ ଆଉ ଅଶ୍ରୁ ସମ୍ବରଣ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

“ସୁମତ, ତୁମ ପରିବର୍ତ୍ତନର ଲଭ କ’ଣ ତୁମେ ନିଜେ ଅନୁଭବ କରିପାରୁ ନାହିଁ ? ବିରକ୍ତି, ହୋଧ, ଏସବୁ ସିଏ ଯୋଷଣ କରେ, ସିଏ ନିଜେହିଁ ପ୍ରଥମେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ପାଏ । ତମେ ସେ ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ମୁକ୍ତି । ଏହାହିଁ ବଡ଼ ଲଭ ।” ଗୋବିନ୍ଦବାବୁ କହିଲେ ।

ସତରେ ଧରେ ଧରେ ସୁମତ ଦେବୀଲେ କିଛି ଦିନ ପରେ ସେ ଛଳନା କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଆଉ କେହି ଭାବିଲେ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କ ପୂର୍ବ ତଳ ପାଶୋରି ଦେଲେ ।

ଯଥା ସମୟରେ ତାଙ୍କ ପୁଅ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ପରିବାରରୁ କନ୍ୟାଟିଏ ଯୋଗାଡ଼ ହେଲା ।

ଶିବ ପୁରାଣ

ଅନେକ ଦିନ ପରେ ନାରଦ ମୁନି ଯାଇ ଜଳନ୍ଦରର ରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଜଳନ୍ଦରକୁ ମାରିବା ପାଇଁ ଏଣେ ଶିବ ଓ ବିଷ୍ଣୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥା'ନ୍ତି । ଜଳନ୍ଦର ସହର ଦେଖା ହେବା ମାତ୍ରେ ନାରଦ କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ, ଜଳନ୍ଦର, ତୁ ତ ରାଜ୍ୟ ଶାସନ କରି ଆନନ୍ଦରେ ଅଛୁ । କିନ୍ତୁ ଜାଣୁ କି ଶିବ ଓ ବିଷ୍ଣୁ ଦୁହେଁ ତୋତେ ହିମାଳୟରୁ ମାନସରୋବରରେ ଅପେକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି ? ସୁଯୋଗ ପାଇବା ମାତ୍ରେ ସେମାନେ ତୋତେ ବଧ କରିବେ ।”

ନାରଦଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ସେ ସେଠାକୁ ଯାଇ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ି ସେମାନଙ୍କୁ ଖୋଜିଲା । ଏକଥା ଆଗରୁ ଜାଣିପାରି ବିଷ୍ଣୁ

ଓ ଶିବ ପାଣି ଭିତରୁ ଉପରକୁ ଉଠି ଆସି ଜଳନ୍ଦରକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଲେ । ଶିବ ଓ ବିଷ୍ଣୁ ଦୁହେଁ ଦୁର୍ଦ୍ଦିକ ଆୟୁଧ ବଦଳ କରି ଧରିଲେ । ଜଳନ୍ଦର ସମସ୍ତ ସରୋବରରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଖୋଜି ନ ପାଇ କୁଳକୁ ଆସିଲା । ସେଠାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଖୁବ୍ ଖୁସି ହୋଇ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା । ଯୁଦ୍ଧ ହେଲା । ଶିବ ଓ ବିଷ୍ଣୁ ଜଳନ୍ଦରକୁ ମାରି ପକାଇଲେ । ତା'ର ମୃତ୍ୟୁରେ ଜନଲୋକବାସୀ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଖୁସି ହେଲେ ।

କଣ୍ୟାପ ପ୍ରଜାପତିଙ୍କ ପୁତ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିପ୍ରଜିତ ନାମରେ ଏକ ଦାନବ ଥାଏ । ବିପ୍ରଜିତର ଦମ୍ଭ ନାମକ ଏକ ପୁତ୍ର ଥାଏ ।

ସେ ଥାଏ ବସ୍ତୁଭକ୍ତ । ତା'ର ବହୁତ ଦିନ ଧରି କିଛି ସନ୍ତାନ ନ ଥାଏ । ପୁତ୍ରପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ସେ ବ୍ରତୀକାଶ୍ରମକୁ ଯାଇ ଶ୍ରୀବତ୍ସୁଙ୍କୁ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ଚପସ୍ୟା କଲେ । ଅବଶେଷରେ ଶ୍ରୀବତ୍ସୁ ଆବର୍ତ୍ତକ ହୋଇ ଦମ୍ଭକୁ ବର ମାଗିବାକୁ କହିଲେ ।

ଦମ୍ଭ ଶ୍ରୀବତ୍ସୁଙ୍କୁ କହିଲା, “ପ୍ରଭୋ, ମୋତେ କୃପାକରି ଏପରି ଏକ ପୁତ୍ର ଦିଅନ୍ତୁ ଯିଏ ବଳ, ଶୌର୍ଯ୍ୟ, ସାହସ ଓ ପରାକ୍ରମରେ ଆପଣଙ୍କର ସମାନ ହେବ । ସମଗ୍ର ଜନଲୋକ ତା'ର ବଶ୍ୟତା ସ୍ୱୀକାର କରିବେ । ସେ କାହା ଦ୍ୱାରା ପରାଜିତ ହେବ ନାହିଁ ତଥା ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତି ତା'ର ଅଶକ୍ତ ଭକ୍ତି ରହିବ ।”

ଶ୍ରୀବତ୍ସୁ ଦମ୍ଭର ଲଜ୍ଜା ଅନୁସାରେ ବର ଦେଲେ । ଦମ୍ଭ ଘରକୁ ଫେରି ଆସି ସମସ୍ତ ବୃନ୍ଦାନ୍ତ ନିଜ ପତ୍ନୀକୁ କହିଲା । ଯଥା ସମୟରେ ଏକ ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମ ନେଲା । ତା'ର ନାମକରଣ କରାଗଲା ଶଙ୍ଖଚୂଡ଼ । ତାକୁ ଅତି ଆଦରଯନ୍ତ୍ରରେ ମାତାପିତା ଲଳନ ପାଳନ କଲେ ।

ସେ ବଡ଼ ହେବାରୁ ଶୂନ୍ୟାଶୂନ୍ୟକାନ୍ତରୁ ସମସ୍ତ ବିଦ୍ୟା ଅନାୟାସରେ ଶିକ୍ଷା କଲା । ବିଦ୍ୟାଶିକ୍ଷା ଅନ୍ତେ ଘରକୁ ଫେରିଯାଇ, ପିତାମାନଙ୍କ ଅନୁମତି ନେଇ ସେ ବିଦ୍ୟାତଳରେ ପଡ଼ିଥିଲା ଓ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଘୋର ଚପସ୍ୟା କଲା । ସେ ଅଳ୍ପକାଳ ତ୍ୟାଗ କରି ଏକ ପାଦରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇ ଚପସ୍ୟା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ତା'ର ଭକ୍ତି ଓ ଚପସ୍ୟାରେ ବ୍ରହ୍ମା ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ; ସେ ତା'ର ସମ୍ମୁଖରେ ଆବିର୍ଭବ ହୋଇ କହିଲେ, “ବଞ୍ଚି, ତୋର ଚପସ୍ୟାରେ ମୁଁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ । କ'ଣ ବର ଚାହୁଁଛୁ କହ ।”

“ଭଗବାନ୍, ଦେବ, ରାକ୍ଷସ, ନାଗ ଓ ମାନବଗଣଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ମୋତେ ବଳ ଓ ପରାକ୍ରମ ଦିଅନ୍ତୁ । ମୁଁ ଜନଲୋକ ଉପରେ ଯେପରି ବିଜୟପ୍ରାପ୍ତ କରିପାରିବି ଓ ଜୀବନକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଉପଭୋଗ କରିପାରିବି ।” ଶଙ୍ଖଚୂଡ଼ କହିଲା ।

ବ୍ରହ୍ମାଦେବ ଶଙ୍ଖଚୂଡ଼ର ଦାବୀ ଅନୁସାରେ ତାକୁ ବରଦାନ କରି କହିଲେ, “ବଞ୍ଚି,

ତୋର ମନୋକାମନା ତ ନିଶ୍ଚୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ।
କିନ୍ତୁ ତୋର ଜୀବନର ଭଲ ମନ୍ଦ ନିର୍ଭର
କରୁଛି ଯାହା ଉପରେ ସେ ତୋର ସ୍ତ୍ରୀ । ତୁ
ବଦ୍ଧିକାଶ୍ରମକୁ ଯାଇ ଦେଖିବୁ ସେଠାରେ
ତୁଳସୀ ନାମରେ ଏକ ସୁନ୍ଦରୀ କନ୍ୟା
ତପସ୍ୟାରେ ମଗ୍ନ ଅଛି । ତାକୁ ତୁ ବିବାହ
କରି ସୁଖରେ ରହ । କାରଣ ତୁ ତାକୁ
ବିବାହ କରିବା ବଧନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।”

ବ୍ରହ୍ମଦେବଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବରପ୍ରାପ୍ତ କରି ତାଙ୍କ
ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ ବଦ୍ଧିକାଶ୍ରମରେ ପହଞ୍ଚି
ଶଙ୍ଖଚୂଡ଼ା ଦେଖିଲା ତୁଳସୀ ନାମକ ଏକ
ତପସ୍ବିନୀ କନ୍ୟା ସେଠାରେ ଅଛି । ତାହାର
ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଅତୁଳନୀୟ ।

ଶଙ୍ଖଚୂଡ଼ା ତୁଳସୀ ପାଖକୁ ଯାଇ କହିଲା,
“ଦେବୀ, ତୁମର ନିବାସ କେଉଁଠି ?
ତୁମେ ଏ ଘୋର ଜଙ୍ଗଲରେ କାହିଁକି ବା
ଏକାକିନୀ ବାସ କରୁଛ ?”

ତୁଳସୀ କହିଲା, “ମୁଁ ରଜା ଧର୍ମଧ୍ଵଜଙ୍କର
କନ୍ୟା । ମୋ ନାମ ତୁଳସୀ । ମୋର
ଜଜ୍ଞା ମୋର ଘର ପତି ଜଣେ ମହାବୀର
ହୋଇଥିବ ଓ ମୋର ପତିବ୍ରତା ଧର୍ମ
ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଜାଜୁଲୁମାନ ହୋଇ ରହିବ ।
ସେଇ ଆକାଂକ୍ଷା ନେଇ ମୁଁ ତପସ୍ୟା କରୁଛି ।
କିନ୍ତୁ ଆପଣ କିଏ ? କେଉଁଠୁ ହଠାତ୍ ଆସି
ପହଞ୍ଚିଲେ ।”

“ମୁଁ ହେଉଛି ଦାନବରାଜ ଦମ୍ଭଙ୍କ ପୁତ୍ର ।
ମୋ ନାମ ଶଙ୍ଖଚୂଡ଼ା । ମୁଁ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ତପସ୍ୟା
କରି ତନୁଲୋକ ଉପରେ ବିଜୟ ଲାଭ କରିବାର
ବର ପାଇଛି । ବ୍ରହ୍ମାହିଁ ମୋତେ ଆଦେଶ
ଦେଇଛନ୍ତି ତୁମକୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ।
ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଏଠାକୁ ଆସିଛି ।” ଶଙ୍ଖଚୂଡ଼ା
କହିଲା ।

ତୁଳସୀ ଏକଥାରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବା ମାତ୍ରେ
ଶଙ୍ଖଚୂଡ଼ା ରାଜ୍ୟକୁ ଫେରି ପିତାଙ୍କୁ ଏ
ଖବର ଜଣାଇଲା । ଦୁଇ ରାଜ୍ୟରେ ମହା-
ଉତ୍ସବ ହେଲା । ଦୁହେଁଙ୍କର ବିବାହ ହେଲା ।
ପରେ ପରେ ଦମ୍ଭ ଶୁଦାର୍ଥୀଙ୍କ ସହିତ
ପରାମର୍ଶ କରି ଅନତିକଳମ୍ବେ ପୁଣି ଶଙ୍ଖଚୂଡ଼ାର
ଅଭିଷେକ କରାଇଲା ।

ଇନ୍ଦୁ ଋଷିମୁନିମାନେ ଯଜ୍ଞଭାର ଦେଉ-
ଥିବାରୁ ଶେଷେ ତାର ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ
କହିଲେ, “ସବୁ ଋଷିମୁନିମାନଙ୍କୁ ଆଦେଶ
କରି ମୋତେ ଯଜ୍ଞଭାର ଦେବାକୁ । ଯଦି
ସେମାନେ ନ ମାନନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ତାଙ୍କର
ଯଜ୍ଞ ଧ୍ବଂସ କର ।”

ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଅତ୍ୟାଚାରିତ
ଋଷିମୁନିଗଣ ଶତ୍ରୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ କହିଲେ,
“ଭଗବାନ୍, ଆମେ ଶଙ୍ଖଚୁଡ଼ ଦ୍ଵାରା
ଅତ୍ୟାଚାରିତ, ଆପଣ ତାକୁ ବଧ କରି
ଆମକୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।”

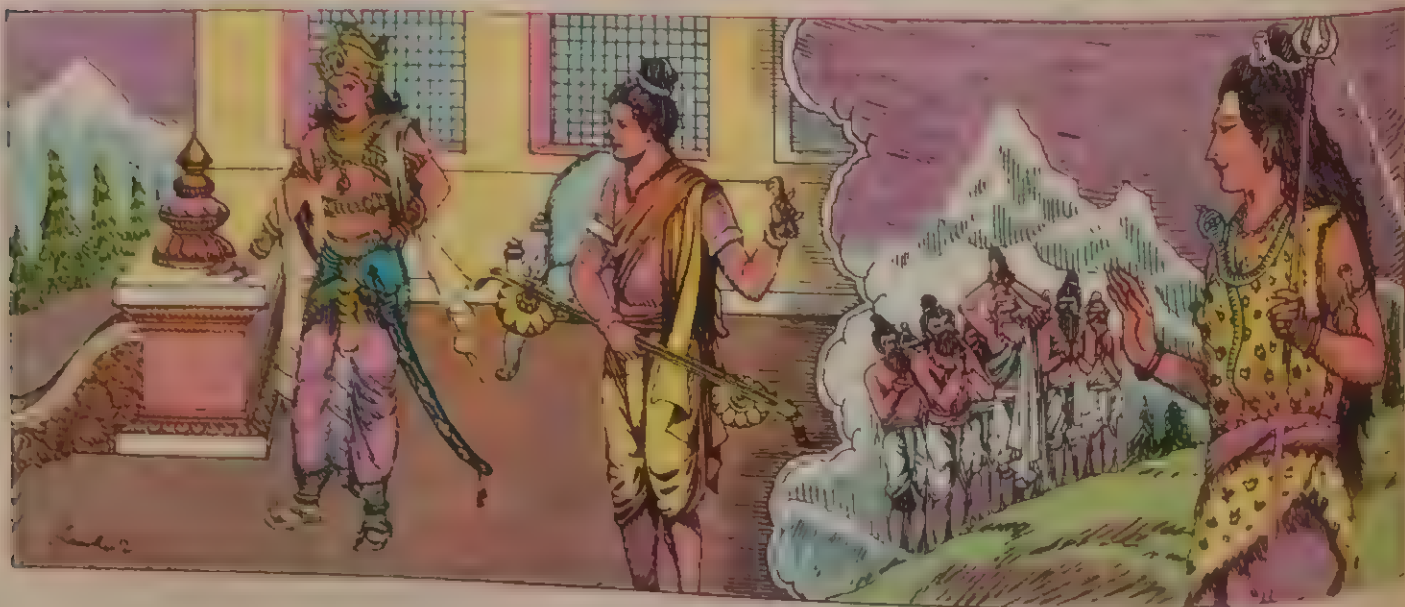
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଲେ, “ଶଙ୍ଖଚୁଡ଼ ମୋର ଅଂଶ
ନେଇ ଜନ୍ମ ନେଇଛି ଓ ତୁଳସୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ
ଅଂଶରେ ଜନ୍ମ ନେଇଛି । ତେଣୁ ମୁଁ
ସେମାନଙ୍କୁ ବଧ କରିପାରିବି ନାହିଁ । ତମେ
ଶିବଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଅ ।”

ଋଷିମୁନିଗଣ ଶିବଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ
ସବୁକଥା କହିଲେ । ଶିବ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଶ୍ଵାସନା

ଦେଇ କହିଲେ, “ମୁଁ ଅବିଳମ୍ବେ ଶଙ୍ଖଚୁଡ଼ ଓ
ଅନ୍ୟ ଅସୁରମାନଙ୍କୁ ବଧ କରିବି ।
ତୁମେମାନେ ଯାଅ ।”

ନାରଦ ଏଇ ଖବର ନେଇ ଦିନେ
ଶଙ୍ଖଚୁଡ଼ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି କହିଲେ,
“ଶଙ୍ଖଚୁଡ଼ ତୁ ଆଶ୍ଵାସରେ ବସିବୁ । ତେଣେ
ଋଷିମୁନିଙ୍କ କଷ୍ଟ ଦେଖି ଶିବ କଥା ଦେଇଛନ୍ତି
ଯେ ଅବିଳମ୍ବେ ତୋର ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ
କରି ତୋତେ ବଧ କରିବେ । ତେଣୁ ସେ
ତୋତେ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ଆଗରୁ ତୁ ସୈନ୍ୟ
ନେଇ କୈଳାସ ଆକ୍ରମଣ କର ।”

ନାରଦଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଅନୁସାରେ ସେ
ନିଜର ସୈନ୍ୟସାମନ୍ତ ଧରି କୈଳାସ ଆକ୍ରମଣ
କଲେ । ଶିବ ଏହା ଦେଖି ହୋଧାନୁଚିତ ହୋଇ
କୁମାରଗଣଙ୍କୁ ଓ ଭଦ୍ରକାଳୀ ଆଦି ଦେବୀ-
ମାନଙ୍କୁ ଧରି ଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ ।
ଇତମଧ୍ୟରେ ଦୁଇ ମନ୍ତ୍ରର ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ
ମଧ୍ୟରେ ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ସାରିଥାଏ ।

ସତ୍ୟନ୍ତର ସୁପ୍ତ

ଅମିରୁଦ୍ଦୋଲ୍ ଥିଲେ ଆଲମ ଶତ୍ରୁର ସୁଲତାନ । ତାଙ୍କ ଦରବାରରେ ଥିଲେ ଦଶଜଣ ଉଜ୍ଜୀର୍ । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ସଦା-ବେଳେ ସୁଲତାନଙ୍କ ଅଜାଣତରେ ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରି ଅନେକ ଧନସମ୍ପତ୍ତି ଠକି ଖାଉଥିଲେ । ଅବଶେଷରେ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟର ସୁଲତାନ ଯେତେବେଳେ ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କଲେ, ସେତେବେଳେ ଏଇ ବିଶ୍ୱାସ-ଘାତକ ଉଜ୍ଜୀରମାନେ ଗୁପ୍ତରେ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟକୁ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ । ତେଣୁ ଅନାୟାସରେ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟର ସୁଲତାନ ଅମିରୁଦ୍ଦୋଲ୍‌ଙ୍କ ଦୁର୍ଗ ଦଖଲ କଲେ । ସେଇ ଗୋଳମାଳ ଭିତରେ ସୁଲତାନ୍ ଅମିରୁଦ୍ଦୋଲ୍ ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଶିଶୁପୁତ୍ରକୁ ଧରି ଏକ ଗୁପ୍ତଦ୍ୱାର ବାଟ ଦେଇ ଦୁର୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କ କବଳରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ପଳାୟନ କଲେ ।

ବାଟରେ ବଣ ସାହାରେ ଯାଉ ଯାଉ ଅନେକ ଦୂର ପରେ ହଠାତ୍ ସୁଲତାନ୍ କୌଣସି ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ପାରିଲେ । କାନପାରି ଜାଣିଲେ ଅଦୂରରେ ଅନେକ ଲୋକ ଘୋଡ଼ାରେ ବସି ଆସୁଛନ୍ତି । ଶତ୍ରୁଦଳର ଲୋକ ଆସୁଛନ୍ତି ଭାବି ସେ ତରବରରେ ଶିଶୁପୁତ୍ରକୁ ସାମାଜିକର ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦମୂଳେ ଶୁଆଇ ଦେଇ ପାଖ ପାହାଡ଼ ଖୋଲରେ ଯାଇ ଲୁଚି ରହିଲେ । ରାଣୀ ପୁଅ ପାଇଁ ଦୁଃଖ କରିବାରୁ ସୁଲତାନ୍ କହିଲେ, “ଦେଖ ଆମ ପାଖରେ କୁଆ ଥିଲେ ତା’ର କାନ୍ଦ ଶତ୍ରୁଦଳକୁ ବା ଡାକୁଦଳକୁ ଆକର୍ଷଣ କରିବ । କିନ୍ତୁ ଶ୍ଳେଷ ପିଲାଟାକୁ ଦେଖି କେହି ହୁଏ ତ ମାରିବେ ନାହିଁ ।”

କିଛି ସମୟ ପରେ ଘୋଡ଼ସବାର ଦଳ ଆସିଲେ । ସେମାନେ ସୈନିକ ନ ଥିଲେ, ଥିଲେ ଏକ କୁଖ୍ୟାତ ଡାକୁଦଳ । ଦଳର

ମୁଖ୍ୟ ଏଇ ଛୋଟ ଶିଶୁଟିକୁ ନିର୍ଜନ ଜଙ୍ଗଲ
ପ୍ରଦେଶରେ ଦେଖି ଖୁବ୍ ଖୁସି ହୋଇଗଲା ।
ତା'ପରେ ଛୁଆଟିକୁ ଉଠାଇ ନେଇ ସେମାନେ
ନିଜ ରାସ୍ତାରେ ଚାଲିଗଲେ ।

ଛୁଆକୁ ହସାଇ ବେଗମ କାନ୍ଦିବାରେ
ଲାଗିଲେ । ସୁଲତାନ୍ ବେଗମକୁ ବୁଝାଇବାକୁ
ଯାଇ କହିଲେ, “କାନ୍ଦୁଛ କାହିଁକି?” କେହି
କାହା ଜୀବନର ମାଲିକ ନୁହେଁ । ଆମର
ଏବେ ଯେଉଁପରି ଅବସ୍ଥା ହୋଇଛି ଆମେ ଯେ
କେତେଦିନ ବଞ୍ଚିବା ବା ରାସ୍ତାରେ ମରିବା
କିଛି ଜଣାନାହିଁ । ଯଦି ସେମାନେ ଛୁଆକୁ
ନେଇଗଲେ ଅନ୍ତତଃ ସେ ତ ବଞ୍ଚିବାର କିଛି
ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ଆସ ଆମେ ଦୁହେଁ ଆଜ୍ଞାକୁ

ମୁଣ୍ଡିନା କରିବା । ଯେପରି ଆମ ପୁଅର
ଦାର୍ଦ୍ଦିନୀତ୍ବ ହେଉ ଓ ପରେ ଆମ ସହିତ
ମିଳିତ ହେଉ ।”

ଦୁହେଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ସାରିବା ପରେ ଦାର୍ଦ୍ଦ
ଏଥ ଅବସ୍ଥା କରି ଅନେକ ଦିନ ପରେ
କୌଣସି ଏକ ବହୁରାଜାଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ
ଓ ସେଠାରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଲେ । ସେ ରାଜା
ଥିଲେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ । ସେଠାରେ ସେମାନେ
ଅନେକ ବର୍ଷ ରହିବା ମରେ ସେହି ରାଜାଙ୍କର
ସୈନ୍ୟସାମନ୍ତ ଧରି ଦିନେ ଶତ୍ରୁକୁବଳିତ ନିଜ
ରାଜ୍ୟକୁ ଆକ୍ରମଣ କଲେ । ଯୁଦ୍ଧ ହେଲା ।
ସୁଲତାନ୍ ବିଜୟ ଲାଭ କରି ନିଜ ରାଜ୍ୟ
ଫେରି ପାଇଲେ ଓ ବେଗମଙ୍କ ସହିତ ସେ
ଆନନ୍ଦରେ ରହିଲେ ।

କିଛି ଦିନ ଉତ୍ତରୁ ଧରେ ଏକ ବଡ଼
ଡକାୟତ ଦଳ ଧସି ପଡ଼ିଲେ । ସେମାନଙ୍କର
ଆଗରୁ ଅନେକ ଅସାମାଜିକ କାମ ସକାଶେ
ବଦନାମ ଥିଲା । ଆଉ କେହି ତାଙ୍କୁ ଧରି
ପାରୁ ନଥିଲେ । ଏବେ ସେମାନେ ଧସି
ପଡ଼ିବାରୁ ସୁଲତାନ୍ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୃତ୍ୟୁ ଦଣ୍ଡ
ଆଦେଶ ଦେଲେ ।

ପରଦିନ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ଦେବା ପୁଅରୁ ରାଜା
ସବୁ ବନ୍ଦୀମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ।
ସେଠାରେ ଜଣେ ଯୁବକ ଡାକୁର ଡେହେରା
ଓ ବ୍ୟବହାରରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରିତ ହୋଇ ତାକୁ
ସେ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡରୁ ଅବ୍ୟାହତ ଦେଲେ ।

ପରଦିନ ତାକୁ ନିକଟରୁ ଡାକି ପଚାରିଲେ,
“ଜୋର ନାମ କ’ଣ? ତୁ ତ ଡାକୁ ପରି
ଦେଖା ଯାଉନାହିଁ ।”

“ମୁଁ ଡାକୁମାନଙ୍କ ସରଦାରଙ୍କି ଏଅ ।
ମୋର ନାମ ସଲ୍ଲମ୍ ।” ସୁବକ କହିଲା ।

“ତୁ ଏମନ୍ତ ବାଜେ କାମ ଆଉ କେବେ
କରିବୁ ନାହିଁ ମୁଁ କୋତେ ଦରବାରରେ
କାମ ଦେବି । ରଜି ଅଛୁ ତ?” ସୁଲତାନ୍
କହିଲେ ।

“ହଜୁର୍, ଖୁମିରେ ମୁଁ ଚାହିଁ କରବି
ଏବଂ ଜୀବନରେ କେବେ ମଧ୍ୟ ଚୋର ଡକାୟତ
କରିବି ନାହିଁ ।” ସଲ୍ଲମ୍ କହିଲା ।

ସେହିଦିନ ସୁଲତାନ୍ ତାକୁ ଦରବାରରେ
ଚାକିରୀ ଦେଲେ । ସେ ଏତେ କୁଶଳତାର
ସହୃଦ ଓ ବିଶ୍ୱାସର ସହୃଦ କାମ କଲା ଯେ
ସୁଲତାନ୍ ତା’ ଉପରେ ଖୁସି ହୋଇ କିଛିଦିନ
ପରେ ତାକୁ ଅଧିକା କାର୍ଯ୍ୟସାର ଦେଲେ ।
ଏହିପରି କ୍ରମେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଦିନେ ସେ
ସୁଲତାନ୍‌ଙ୍କର କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ହେଲା । ଅବସ୍ଥା
ଏପରି ଥିଲା ଯେ ସଲ୍ଲମ୍‌ର ବିନା ଅନୁମତିରେ
ରାଜକୋଷରୁ କେହି ଧନ ନେଇପାରୁ ନଥିଲେ ।
ଆଗରୁ ଉଜ୍ଜରମାନେ ସବୁ ଧନରୁ ଚୋରେଇ
ନେଇଥିଲେ । ତେଣୁ ସଲ୍ଲମ୍‌ର ଉପସ୍ଥିତି
ଉଜ୍ଜରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅସହ୍ୟ ହେଲା । ଉଜ୍ଜର-
ମାନେ ସମସ୍ତେ ମିଳି ତାକୁ ବସ୍ତାରୁ ହଟାଇ
ଦେବାକୁ ଚିତ୍ତସନ୍ତ କଲେ ।

ଦିନେ ସୁଲତାନ୍ ସହରର ବାହାରକୁ
ଯାଇଥା’ନ୍ତି । ଏପରି ସୁଯୋଗ ଦେଖି ଉଜ୍ଜର-
ମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଚିତ୍ତସନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ
କରାଇବାରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ । ସେମାନେ
ମୁହଁରେ ମିଠାଇଆ କହି ସଲ୍ଲମ୍‌କୁ କିଛି ମଦ
ପିଆଇଲେ ଓ ମେଥିରେ ଅଳ୍ପ ବିଷ ମଧ୍ୟ
ମିଶାଇଥିଲେ । ଘୋର ନିଶା ଓ ବିଷର
ପ୍ରଭାବରୁ ସେ ଅଚେତ୍ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ସେହି
ଅବସ୍ଥାରେ ଉଜ୍ଜରମାନେ ତାକୁ ଟେକି ନେଇ
ସୁଲତାନ୍‌ଙ୍କ ପଲକରେ ଶୁଆଇ ଦେଲେ ।

ରାତରେ ସୁଲତାନ୍ କାନ୍ଦୁ ହୋଇ ଘରକୁ
ଫେରି ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କ ଶଯ୍ୟାରେ କିଏ
ଶୋଇଛି । ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେତେକ ହେଲେ

ଲେକଟାର ଔଚିତ୍ୟରେ ସେତକି ହୋଧାନିତ ହେଲେ । ସେ କହିଲେ ଏପରି କାମ ଯିଏ କରିଛି ତା'ର ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ସୁନିଶ୍ଚିତ ।

ଉଜ୍ଜୀରମାନେ କହିଲେ, “କିଏ ଆଉ କରିବ ? ଆପଣ ଯାହାକୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ଦେଇ ଉପରକୁ ଚୋଳି ଧରିଛନ୍ତି ସେଇ ସମ୍ଭ୍ରମ । ବୋଧେ ସେ ନିଜକୁ ସୁଲତାନ୍ ଭାବୁଛି । ନ ହେଲେ ଏପରି କାମ କରିବାକୁ ସାହସ ତା'ର କେଉଁଠି ଆସିଲା ।”

ପିପାସ୍ତମାନେ ତାକୁ ଶେଯରୁ ଉଠାଇ ଠିଆ କରାଇଲେ ଓ କହିଲେ, “ହଜୁର ଅତ୍ୟଧିକ ମନ୍ଦ୍ୟପାନ ହେତୁ ଏପରି ହୋଇଛି । କାରଣ ସେ ହୋସ୍ରେ ନାହିଁ ।”

ଉଜ୍ଜୀରମାନେ କହିଲେ, “ଏ ଅନ୍ଧମଣିୟୁ ଅପରାଧ କରିବାକୁ ତା' ଛଡା ଆଉ ଦୃଢ଼ତା ବ୍ୟକ୍ତି କିଏ ବା ସାହସ କରିନା ।”

ସମ୍ଭ୍ରମକୁ ଦେଖି ସୁଲତାନ୍‌ଙ୍କର ମନରେ ଦୟା ହେଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ନିଜେ ଦେଇଥିବା ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ପାଇଁ ଆଦେଶ ଆଉ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କଲେ ନାହିଁ ।

ପରଦିନ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ଦିଆ ହେବା କଥା । ସମ୍ଭ୍ରମକୁ ବଧସ୍ଥଳୀକୁ ନିଆଗଲା । ରାଜ୍ୟସାର ଲୋକ ଜମା ହୋଇଥା'ନ୍ତି । ଭଡ଼ ଭିତରୁ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧଲୋକ ବାହାର ଆସି ସମ୍ଭ୍ରମକୁ ଧରି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି କହିଲା, “ପୁଅ ତୁ ଏବେ ବି ବଞ୍ଚିଛୁ ? ମୁଁ ଭାବିଥିଲି କି ଅନ୍ୟ ଡାକ୍ତର ସହୃଦ ତତେ ମଧ୍ୟ ମାରିଦିଆ ଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ହାୟ ହତଭାଗ୍ୟ ମୁଁ ତତେ ଏଇ ଅବସ୍ଥାରେ ଯାହା ଦେଖିଲି । ଏବେ କ'ଣ କରିବ ?”

ବୁଢ଼ାକୁ ସମସ୍ତେ ଡାକୁ ସରଦାର ବୋଲି ଚିତ୍କାରିଲେ । ଉଜ୍ଜୀରମାନେ ବୁଢ଼ାକୁ ବନ୍ଦୀ କରି ସୁଲତାନ୍‌ଙ୍କୁ ଖବର ଦେଲେ । ସୁଲତାନ୍ ନିଜେ ଆସି ବଧସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ସୁଲତାନ୍‌ଙ୍କୁ ଦେଖିବା ମୋହେ ଡାକୁ ସରଦାର ତାଙ୍କ ପାଦରେ ପଡ଼ି କହିଲା, “ହଜୁର ମୁଁ ଡାକୁ । ମୋତେ ମାରି ମୋ ପୁଅକୁ ଛାଡ଼ିଦିଅ । ମୋ ପୁଅ ଜଣେ ସ୍ୱର୍ଗଦୂତ । ସେ ହେବତା ପରି ବ୍ୟକ୍ତି । ତାକୁ ମାର ନାହିଁ ।”

“ଆହାହା; ସବୁ ବାସୀମାନେ ନିଜ ପୁଅକୁ ଦେବତା ବୋଲି କୁହନ୍ତି ।” ଉଜ୍ଜରମାନେ ଥଟ୍ଟା କରି କହିଲେ ।

“ହଜୁର ସେ ସ୍ୱର୍ଗର ଦେବତା ନ ହୋଇଥିଲେ ମୁଁ କିପରି ଏକ ଅପମୃତ ହାନରେ ତାକୁ ପାଇଥା’ନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ଗବନ୍ତ ସଲ୍ଲମ ମୋ ପୁଅ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼ ପାଖରେ ଥିବା ଜଙ୍ଗଲ ଧାରରୁ ପାଇଥିଲି ।” ସରଦାର୍ କହିଲା ।

“ପାହାଡ଼ ପାଖରେ? ପୁଣି ଜଙ୍ଗଲ ଧାରରେ? କେବେ? କିପରି?” ସୁଲତାନ ନିଜର ହଜିଥିବା ପୁଅ କଥା ମନେ କରି ପଚାରିଲେ ।

ଡାକୁ ସରଦାର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ତଳର ଘଟଣା ବର୍ଣ୍ଣନା କରି କହିଲା, “ଇଏ ସେଇ ପୁଅ । ତାକୁ ମୁଁ ମୋ ନିଜ ପୁଅ ପରି ପାଳନ କରିଛି ।”

ସୁଲତାନଙ୍କ ଆଖିରୁ ଆନନ୍ଦର ଅଶ୍ରୁ ବହିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ ଜାଣିପାରିଲେ ସଲ୍ଲମ ତାଙ୍କର ହଜିଲା ପୁଅ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କେହି

ନୁହେଁ । ସୁଲତାନ ମହା ଆଡ଼ମ୍ବରରେ ଧୂଆଁକୁ ଧରି ଗଜମହଲକୁ ଯାଇ ବେଗମଙ୍କୁ ସବୁ କହିଲେ । ଗଜ୍ୟମାଗ ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବ ଲାଗିଲା । ଗଜା କିନ୍ତୁ ଉଜ୍ଜରମାନଙ୍କ ଉପରେ ଶତ୍ରୁତା ଯୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ ଉଜ୍ଜରମାନଙ୍କୁ ପାହାଡ଼ ଉପରୁ ଠେଲି ତଳେ ପକାଇ ମାରି ଦେବାକୁ ।

କିନ୍ତୁ ସଲ୍ଲମ କହିଲେ, “ହଜୁର ସେମାନେ ଶତ୍ରୁତା ନ କରିଥିଲେ ଆପଣ ମୋତେ ଚିହ୍ନି ନ ଥା’ନ୍ତେ । ମୁଁ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଅଜଣା ହୋଇଥା’ନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ କ୍ଷମା କରି ଦିଅନ୍ତୁ ।”

“ଆଜ୍ଞା ଠିକ୍ ଅଛି । ସେମାନଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞାବନ କାରଦଣ୍ଡ ଦିଆଯିବ ।” ସୁଲତାନ୍ କହିଲେ ।

ତା’ପରେ ସଲ୍ଲମର ସହାୟତାରେ ସୁଲତାନ୍ ବହୁ ବର୍ଷ ଶାସନ କଲେ ଓ ଲୋକପ୍ରିୟତା ଅର୍ଜ୍ଜନ କଲେ କିନ୍ତୁ ସଲ୍ଲମ ଥିଲା ସମସ୍ତଙ୍କର ଅତି ପ୍ରିୟପାତ୍ର ।

ଉଦାସୀନ ରାଜପୁତ୍ର

(ପୁର ସମ୍ମାନରେ କାହାଣୀର ପ୍ରଥମାଙ୍କ ପ୍ରକାଶିତ)

ଯେତେବେଳେ ରାଜପୁତ୍ର ତୈମିୟକୁ

କୌଣସି ଉପାୟରେ ରାଜା କଥା
ବୁଝାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ କି କୌଣସି ବିଷୟରେ
ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଆତ୍ମ ସନ୍ତୋଷ କରାପାରିଲେ
ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ରାଜା ଜ୍ୟୋତିଷକୁ
ଭେଦରେ ଓ ଧନକ ଦେଇ ପଚାରିଲେ:

“ତମେ କହିଥିଲ ମୋ ପୁଅ ଜୀବନରେ
କୌଣସି ଅଶୁଭ ଲକ୍ଷଣ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ
ଦେଶାନ୍ତରରେ ସେ ମୂକ, ବଧୂର ଏବଂ ଓଲ୍ଲ ।
କିନ୍ତୁ ବୁଝିପାରେ ନାହିଁ । କୌଣସି ବିଷୟରେ
ତା’ର ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ । ମିତ୍ର ପଥର ଭଳି
ଅଥବା । ତମେ ସେଭଳି ଭୁଲ ଭବିଷ୍ୟତବାଣୀ
କରିଥିଲ କିପରି ?”

ଜ୍ୟୋତିଷ ଭୟଭୀତ ହୋଇ କହିଲେ,
“ମହାରାଜ ! ଆଜି ଆପଣଙ୍କୁ ସତ କଥା

କହିଛି । ହେଲେ ମୋତେ ଆପଣ ଦଣ୍ଡ
ଦେବେନାହିଁ ତ ?”

“ନା, ନିର୍ଭୟରେ କୁହ । ତମକୁ ଦଣ୍ଡ
ଦେଇ କ’ଣ ହେବ ?” ରାଜା କହିଲେ ।

“ମହାରାଜ ! ଯେତେବେଳେ ରାଜପୁତ୍ର
ଜନ୍ମ ହେଲେ, ସେତେବେଳେ ଆପଣ ଉତ୍ସବରେ
ମାତିଥିଲେ । ରାଜଧାନୀର ସବୁ ଲୋକେ
ସେତେବେଳେ ଶୁଣି । ଆପଣଙ୍କର, ରାଣୀଙ୍କର
କଥା ନଗରବାସୀଙ୍କ ସେ ଉତ୍ସାହ ଭାଙ୍ଗିଦେବାରୁ
ମୋର ମନ ଶଲ ନାହିଁ । ତେଣୁ ମୁଁ ସତ୍ୟ
ଗୋପନ କରିଥିଲି ।” ଜ୍ୟୋତିଷ କହିଲେ ।

“ଯେଉଁ ସତ୍ୟ ଗୋପନ କରିଥିଲ, ତାହା
କ’ଣ ?” ରାଜା ପଚାରିଲେ ।

ଜ୍ୟୋତିଷ ତ ରାଜାଙ୍କଠାରୁ ଅଭୟ,
ପାଇଥିଲେ, ତେଣୁ କଣ୍ଠସ୍ଵର ନିମ୍ନ କରି
କହିଲେ. “ମହାରାଜ ! ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ

ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବା ଏ ପିଲା ଆପଣଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ
ବଞ୍ଚେଇ କଲେ । ଏ ପିଲା ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତି
ତଥା ମହାରାଣୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଭାବଣ ଅଶୁଭ ।
ଆପଣ ଗୋଟିଏ କାମ କରନ୍ତୁ । ଆପଣଙ୍କର
ଅନେକ ରଥ ଭିତରୁ ଯେଉଁ ଗୋଟିଏ ଚକ
କୁଆଡ଼େ ଗଲେ କାମ ବ୍ୟର୍ଥ ହୁଏ, ଅର୍ଥାତ୍
ଯେଉଁ ରଥ ଅଶୁଭ, ସେହି ରଥରେ ପିଲକୁ
ବସାଇ, ଅଶୁଭ ଘୋଡ଼ା ଯୋଗି ପଶ୍ଚିମ
ଦ୍ୱାର ଦେଇ ତାକୁ ଶୁଶାନକୁ ପଠାଇ
ଦିଅନ୍ତୁ । ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ଗାଢ଼ ଶୋଳ
ପିଲକୁ ଚଢ଼ି ଭିତରକୁ ଠେଲି ଦେଇ ତାକୁ
ପୋତି ଦିଆଯାଉ । ତାହାହେଲେ ଅଶୁଭ
କଟିଯିବ ।”

ରାଜପୁତ୍ରଙ୍କର ଶୁଭିଚ୍ଛା ଓ କଥା ନ
କହିବା ଦେଖି ରାଜା ପୁରୁଷ ବହୁତ ବିରକ୍ତ
ଓ ଦୁଃଖିତ ହୋଇଥିଲେ । ଏବେ ଜ୍ୟୋତିଷର
କଥାରେ ସେ ସ୍ୱପ୍ନର ବିଶ୍ୱାସ କଲେ ଓ
ସେହି ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ବୋଲି
ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କଲେ ।

ଜଙ୍ଗା ଜ୍ୟୋତିଷର ଏକଥା ରାଣୀ ଅନ୍ତ-
ରାଳରୁ ଶୁଣୁଥିଲେ । ଜ୍ୟୋତିଷର କଥା ଯେ
ରାଜାଙ୍କୁ ଭଲ ଭାବରେ ପ୍ରସବିତ କରିଛି ତାହା
ସେ ଅନୁମାନ କରିନେଲେ ରାଜାଙ୍କ ମୁହଁର
ଭାବ ଦେଖି । ପୁରୁଷ ଆଶୁ ମୃତ୍ୟୁ କଥା ଭାବ
ତାଙ୍କର ହୃଦୟ ଶତଥା ବିଦାହ ହେଲା ।
ଶତର ଆଧ୍ୟାତ୍ମ ଗୁଣ ବଳରେ କିନ୍ତୁ ରାଣୀ

ଜାଣି ପାରିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ପୁଅ ଜଣେ
ଯୋଗଜନ୍ମ । ମୌନ ହୋଇ ରହିଲେ ମଧ୍ୟ
ଏକ ମହାନ ଆତ୍ମା ଯେ ତାଙ୍କ ପୁଅ ହୋଇ
ଜନ୍ମ ନେଇଛି ସେ ବିଷୟରେ ସେ ନିଃସନ୍ଦେହ
ଥିଲେ । ଏଭଳି ଏକ ଶାନ୍ତ ଓ କୋମଳ
ବାକ୍ୟ ପ୍ରତି ଏ ଦଣ୍ଡ ଅନ୍ୟାୟ ହେବ । ପୁଣି
ମା'ର ହୃଦୟ ଏକଥା କିପରି ସହିବ । ପୁଅକୁ
ମୃତ୍ୟୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ସେ ନାନା
ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କଲେ । ପୁଣି ଜ୍ୟୋତିଷ କଥା
ଶୁଣିଛନ୍ତି ଓ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରତିଦିନ ଦେଶାଭିଷେକ
ଶୁଣିଲେ ରାଜା ଦୁଃଖ ଅଧିକ ବିରକ୍ତ ହେବେ ।
ସେଥିପାଇଁ ସେ ପୁଅର ଦୀର୍ଘଜୀବନ ପାଇଁ
ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଓ

ନାରବରେ ଚାହିଦାକୁ ଲଗିଲେ । କିଛି ସମୟ ପରେ ସେ ଯେଉଁ ଧର ମନ ମଧ୍ୟରେ ନାନା ଚିନ୍ତା କରି ରାଜାଙ୍କର ଆଗମନକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଲେ ।

ରାଜା ଯେତେବେଳେ ଅନ୍ତଃପୁରକୁ ଆସିଲେ, ରାଣୀ ନିଜ ଅଣ୍ଟା ଗୋପନ କରି କହିଲେ, “ଆପଣ ଥରେ ମୋତେ ବର ଦେବେ ବୋଲି କହିଥିଲେ । ମୁଁ ତାହା ପରେ ମାଗିନେବା ବୋଲି କହିଥିଲି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋତେ ସେ ବର ଦିଆଯାଉ ।”

“କ’ଣ ମାଗୁଛ ମାଗ ।” ରାଜା କହିଲେ ।

“ମୋ ପୁଅ ତୈମିୟକୁ ସିଂହାସନରେ ବସାନ୍ତୁ ।” ରାଣୀ କହିଲେ ।

“ପାଗଳ ! ଏହା କେବେ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରେ ?”

“ଆଜ୍ଞାବନ ନ ହେଉ, ସାତବର୍ଷ ପାଇଁ ତାକୁ ରଜା କରନ୍ତୁ ।” ରାଣୀ ମିନତି କରି କହିଲେ ।

ରାଜା ନିଜର ବାକ୍ୟ ରକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ ସାତବର୍ଷ ପାଇଁ ତୈମିୟକୁ ରଜା କରିବାକୁ ରାଜି ହେଲେ । ରାଣୀ ପୁଅକୁ ସୁନ୍ଦର ବେଶ ଓ ଅଳଙ୍କାରରେ ଭୂଷିତ କରି କହିଲେ, “ବାପା ! ଯିଏ ଯାହା କହୁନା କାହିଁକି, ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ତୁ ଜଣେ ଜ୍ଞାନୀ । ତୁ ଏଥର ମୋ କଥାମାନି ସ୍ୱାଗତକ ଘରରେ ଚଳ । ସିଂହାସନରେ ବସି ପ୍ରଜାଙ୍କ ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ଶାସନ କର ।”

କିନ୍ତୁ ରାଜପୁତ୍ରଙ୍କ ବ୍ୟବହାରରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ ।

ଦିନ ଗଡ଼ି ଚାଲିଲା । ରାଣୀ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ଅସ୍ଥିର ହେଲେ । ସପ୍ତମ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ରାଜା ତାଙ୍କର ଜଣେ ସାରଥୀକୁ ଯାହା କରିବାକୁ ହେବ କହିଦେଲେ । ସେ ସାରଥୀ ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶ ଯାହା ହେଲେ ବି ତାହା ପାଳନ କରୁଥାଏ ।

ସକାଳେ ସାରଥୀ ରାଜପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଟେକି ନେଇ ରଥରେ ବସାଇ ବାହାରିଗଲା । କିନ୍ତୁ ଭୁଲି କରି ପଶ୍ଚିମ ଦ୍ୱାର ବାଟେ ନ ଯାଇ ପୂର୍ବ ଦ୍ୱାର ବାଟେ ଗଲା ଏହା ମୁଣ୍ଡାନରେ ନ ପଡ଼ିଥିଲା

ଗୋଟିଏ ସୁରମ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ରଥ ଠିଆ କରାଇ ସେ ଯାଇ ଗାତ ଶୋଳିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ରାଜପୁତ୍ର ଏତେଦିନ ପରେ ରାଜପ୍ରାସାଦରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରକୃତ କୋଳରେ ଉଦୟୁଷ୍ଣ ଅନୁଭବ କଲେ । ସେ ରଥରୁ ଓହ୍ଲାଇ ବୁଲିବୁଲି କଲେ ଓ ସାରଥୀ ପଛରେ ଠିଆ ହୋଇ ପଚାରିଲେ, “ଗାତ କାହିଁକି ଶୋଳୁଛ ?”

ସାରଥୀ ମୁଣ୍ଡ ନ ଢୋଳି କହିଲା, “ସେ କଥା ଆଉ କାହିଁକି ପଚାରୁଛ ! ମୋତେ ଗୋଟାଏ ଭ୍ରାଷଣ କାମ କରିବାକୁ ହେବ । ଅଥବା ଅଶୁଭ ରାଜପୁତ୍ରକୁ ଏଠି ପୋତ ଦେବାକୁ ହେବ ।”

ରାଜପୁତ୍ର ହସିଲେ ଓ ପଚାରିଲେ, “ରାଜପୁତ୍ର ଅଥବା ଓ ଅଶୁଭ ବୋଲି ତମକୁ କିଏ କହିଲା ?”

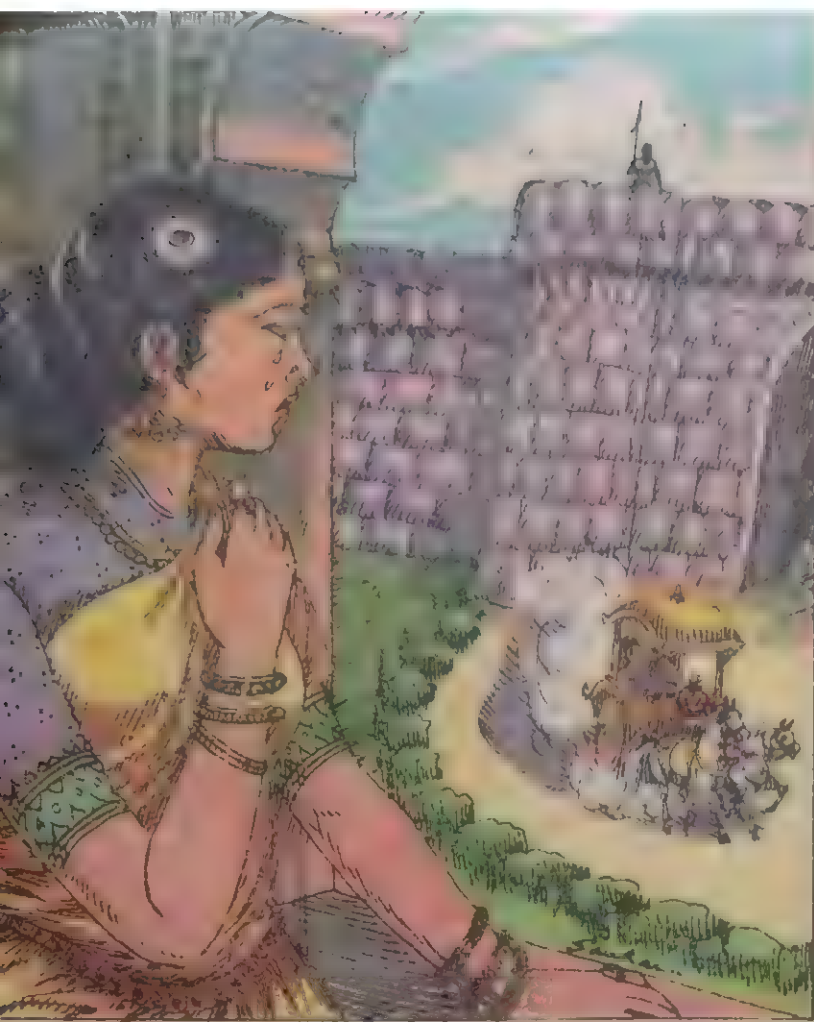
ସାରଥୀ ଚମକି ପଡ଼ିଲା । ଯେଉଁ କଥା କାହାକୁ କହିବାର ନୁହେଁ, ତାହା ସେ କହି ପକାଇଛି ବୋଲି ଅନୁଚାପ କରି ପଛକୁ ବୁଲି ଅନାଇଲା । ଯାହାକୁ ଦେଖିଲା ସେ ରାଜପୁତ୍ର ଭଲ । କିନ୍ତୁ ରାଜପୁତ୍ର ତ ଏପରି ଭାବରେ ବୁଲିବାର ବା କଥା କହିବାର କେହି କେବେ ଦେଖି ନାହିଁ ! ସେ ପଛକୁ ଚାହିଁ ରଥକୁ ଅନାଇଲା । ସେଥିରେ କେହି ନଥିଲେ ।

ସାରଥୀର ବିଚଳ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ରାଜପୁତ୍ର ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “ତମର ଭ୍ରମ ହୋଇ ନାହିଁ । ମୁଁ ହିଁ ରାଜପୁତ୍ର । କିନ୍ତୁ ତମେ ମୋତେ ପୋତବା ଦରକାର ନାହିଁ । ମୁଁ ଆଉ ରାଜ ପ୍ରାସାଦକୁ ଫେରିନାହିଁ କି କାହାର ପ୍ରତି ଅଶୁଭ ହେବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁ ନାହିଁ !”

ସାରଥୀ ଅନେକ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଥା କହିପାରିଲା ନାହିଁ । ତା’ପରେ ରାଜପୁତ୍ରଙ୍କ ଗୋଡ଼ ତଳେ ପଡ଼ିଯାଇ କହିଲା, “ମହାମା ! ଆପଣ ନଅରକୁ ଚାଲିବୁ ଓ ସିଂହାସନରେ ବସନ୍ତୁ ।”

“ନା ବାବୁ ! ପୂର୍ବ ଜନ୍ମରେ ଥରେ ରାଜା ହୋଇଥିଲି । ସେତେବେଳେ ଯହା କରୁଥିଲି,

ସେଥିପାଇଁ ମୋତେ ନର୍କ ଭୋଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଛି । ଶୁଭା ଦେବ ନାହିଁ ବୋଲି ତ ଏତେ ଅଭିନୟ କଲି !” ଶୁଭପୁରୁଷୀ ବୋଧସହୁ କହିଲେ ।

ଆପଣଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ମୋ ଭିତରେ ବି ବୈରାଗ୍ୟର ଉଦୟ ହୋଇଛି । ମୋତେ ଆପଣ ସାଥରେ ନିଅନ୍ତୁ ।” ସାରଥୀ କହିଲା ।

“ତମେ ଶୁଭାଙ୍କ ରଥ ନେଇ ଆସିବ । ତାହା ନ ଫେରାଇ କିପରି ମୋ ସହ ଆସିବ ?” ଶୁଭପୁରୁଷ କହିଲେ ।

“କେବେ ମୁଁ ରଥ ଫେରାଇ ଦେଇ ଆସିବା ଯାଏ ଆପଣ ଏଠାରେ ଅପେକ୍ଷା କରିବେ ତ ?” ସାରଥୀ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ମାଗିଲା ।

ବୋଧସହୁ ମେଥିରେ ବେ ଦେଲେ ସାରଥୀ ଚାଲିଗଲା । ସେ ଖାଲି ରଥ ଧରି ଫେରିବାର ଦେଖି ଶୁଭା ତାହା ଉଠିଲେ । କାନ୍ଦିବା ମୋ ତ ଆଜିକୁ ଶୁଣିଆ’ଣୁ ଶୁଭପୁରୁଷ କି ଯାନ୍ତି ଦିଆଯିବ । ସେ କଥା ଶୁଣି ସେ ଶୁଭପୁରୁଷେ ଅନନ୍ୟ ଯତନା ଅନୁକର କଲେ, କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ତାଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ଯେତେବେଳେ ଗୁରୁତର ହେଲା ସାରଥୀ ଆଉ ସହ୍ୟ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ସେ ଶୁଭାଙ୍କ ପଛକୁ ଡାକ କହିଲା, “ମା’ ଆମଣି ଯେଉଁ ଧରନ୍ତୁ, ଆପଣଙ୍କ ପୁଅ ଜଣେ ମହାପୁରୁଷ । ତାଙ୍କର କୌଣସି ଅନାସ୍ଥ କେହି ମଧ୍ୟ କରାପାରିବେ ନାହିଁ । ମୁଁ ବା କି ଛିର । ସେ ହସୁଛି, କଥା କହୁଛି ଏବଂ ସରସରେ ଅଛନ୍ତି । ଏବେ ଦେଖୁ କୁହନ୍ତୁ ସେ ସେହି ମହାଜ୍ଞାନୀ ଶୁଭପୁରୁଷ ଯାଇ ଦେଖା କରନ୍ତୁ । ମୁଁ ସିନା ତାଙ୍କୁ ମାରଦେବାକୁ ନେଇଥିଲି କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଦିବ୍ୟ ଐଶ୍ବର୍ୟେ ପ୍ରଭବ ମୋ ପରି ଅଧମ ମନରେ ମଧ୍ୟ ଦିବ୍ୟ ଶ୍ରବ ଆଣି ଦେଇଛି; ପ୍ରେମମୟ, ଜ୍ଞାନ ମହାପୁରୁଷ ସେ । କେଡ଼େ ବଡ଼ ପାପ କରିବାକୁ ମୁଁ ଯାଇଥିଲି । ତାଙ୍କର ଦୟାରୁ ସେ ଭୟଙ୍କର ପାପରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଲି । ଏବେ ଶୁଭାଙ୍କୁ ସବୁ କଥା କୁହନ୍ତୁ ଓ ଚାଲନ୍ତୁ ଦେଖିବେ ସେଇ ମହାନ ପୁରୁଷକୁ ।”

ଶୁଭା ଯାଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶୁଭାଙ୍କୁ କହିଲେ । ଶୁଭାଙ୍କ ବିସ୍ମୟର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ । ସେ

ଓ ରାଣୀ ସେ ନିର୍ଜନ ସ୍ଥାନକୁ ଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପାଦ ମିଶ୍ରମାନେ ମଧ୍ୟ ବାହାର ପଡ଼ିଲେ ।

ସେମାନେ ଯିବା ବେଳକୁ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ବସନ୍ତ ଅନୁସାରେ ବଶୁକର୍ମୀ ବୋଧସଞ୍ଜଙ୍କ ସକାଶେ ସେ ସ୍ଥାନରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଭାବ କୁଟୀର ନିର୍ମାଣ କରି ଦେଇଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ସାରଥୀର କଥା ମିଛ ନୁହେଁ । ରାଜପୁତ୍ର ମୃଦୁ ହସି ବୁଲୁବୁଲି କରୁଛନ୍ତି ।

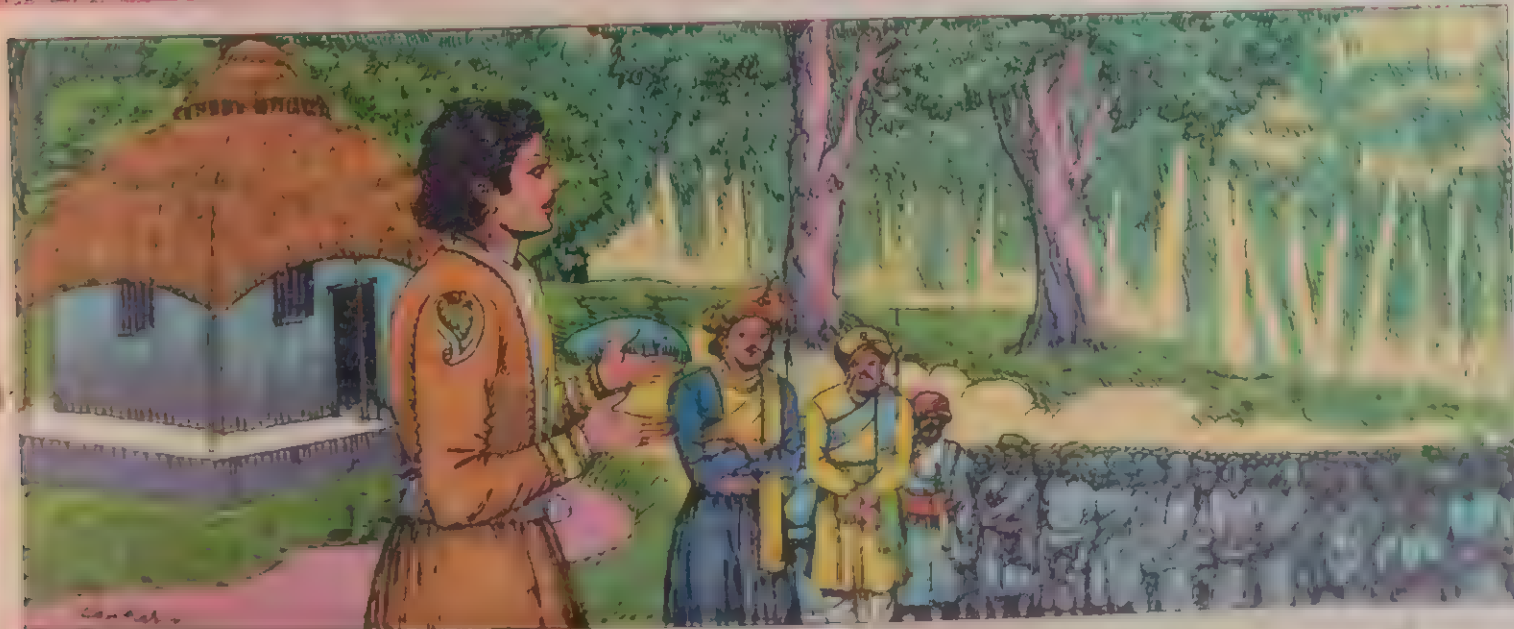
ରାଜା ଯାଇ କହିଲେ, “ବାପା ! ନଅରକୁ ଚାଲ । ରାଜ୍ୟ ଭର ତମକୁ ଦେଇ ମୁଁ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୁଏ ।”

“ନା, ମହାରାଜ ! ମୁଁ ବୈରାଗୀ । ରାଜ୍ୟ ଭର ନେବି କିପରି ?” ବୋଧସଞ୍ଜ ନମ୍ର ଭାବରେ କହିଲେ ।

“ବାପା ! ମୁଁ ବରଂ ବୈରାଗୀ ହୋଇ ଏଠାରେ ରହୁଛି । ତମେ ରାଜ୍ୟ ସମ୍ଭାଳ !” ରାଜା ପୁଣି କହିଲେ ।

“ଆପଣଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ହେଲେ ଆପଣ ବୈରାଗୀ ହୋଇ ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆଉ ଜଣେ ବୈରାଗୀକୁ ଆପଣ ସ୍ୱସାସ କରବାକୁ କାହିଁକି ଚାହୁଁଛନ୍ତି ? ରାଜ୍ୟ ଭେଗରେ ମୋତେ ତଳେ ବି ସୁଖ ମିଳିବ ନାହିଁ । କୌଣସି ସାଧିକ ସୁଖ ସମ୍ପଦ ମୋତେ ସନ୍ତୋଷ ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଆପଣ ଯେପରି ମୂଲରୁ ରାଜା, ମୁଁ ସେହିପରି ମୂଲରୁ ବୈରାଗୀ ।” ବୋଧସଞ୍ଜ କହିଲେ ।

ବୋଧସଞ୍ଜଙ୍କ ବାଣୀ ରାଜା ଓ ଆମାତ୍ୟମାନେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଶୁଣିଲେ । ଜୀବନ ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ବଦଳିଗଲା । ସେମାନେ ବୋଧସଞ୍ଜଙ୍କ କଥାମାନି ଫେରିଗଲେ ସତ, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ମନ ବୋଧସଞ୍ଜଙ୍କ ପାଖରେହିଁ ସବଦା ରହିଲା । ସାରା ନଗରର ସମସ୍ତ ଲୋକେ ବାରମ୍ବାର ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସି ଉଦୟ ଜ୍ଞାନ ଓ ଶାନ୍ତି ଆହରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ବୁଦ୍ଧି ଓ ବିବେକ

ଅନେକ ଦିନ ତଳର କଥା । ସୁକୁଦ୍ଧପୁର ଗାଁରେ ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଲି ବୁଦ୍ଧିମାନ ଚରୁଣଟିଏ ଥାଏ । କେନ୍ଦ୍ର କୌଣସି ସମସ୍ୟାରେ ପଡ଼ିଲେ ତା'ର ପରାମର୍ଶ ନେଇ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରନ୍ତି ।

ତେବେ ଗୋବିନ୍ଦ କିଛି ଉପାର୍ଜନ କରେ ନାହିଁ । ସେ ଅତି ଛୋଟ ଥିଲାବେଳେ ତା' ବାପା ମା ମରିଯାଇଥିଲେ । ବଡ଼ ଭାଇ ତାକୁ ପୋଷୁଥିଲେ । ନିଜେ କେବେ କିଛି ଉପାର୍ଜନ କରିବା କଥା ତା' ମୁଣ୍ଡକୁ ଆସି ନଥିଲା ।

ଦିନେ ତା' ଭାଇ ଭଉଜ ଅନ୍ୟ କୋଠଗାରେ କଥାବାଣ୍ଟି ଦେଲାବେଳେ ସେ କଥାବାଣ୍ଟି ତା' ଡାନରେ ପଡ଼ିଲା ।

ଭଉଜ କହୁଥିଲେ, “ଗୋବିନ୍ଦ କ'ଣ ଏଡ଼େ ବୋକା ଯେ ତା' ଦେଇ କିଛି କାମଦାମ ହେବ ନାହିଁ ?”

ବଡ଼ ଭାଇ କହିଲେ, “ବୋକା ? ତା' ଭଳି ବୁଦ୍ଧିମାନ ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ନ ଥିବେ । କାମଦାମ ସେ କରେ ନାହିଁ କାରଣ ମୁଁ ତାକୁ କେବେ କାମ କରିବାକୁ କହିନାହିଁ । ବାପା ମା'ଙ୍କୁ ହରାଇଛୁ ମୋତେ ତ ଅବଶ୍ୟ ବୟସରେ । ମୋ ଆଖିରେ ସେ ସେହିଭଳି ପିଲା ହୋଇ ରହିଛି । ସେ କାମ କରିବା ଭଳି ଯୋଗ୍ୟ ଦେଲାଣି, ଏକଥା ମୋ ମୁଣ୍ଡକୁ ଆସି ନାହିଁ, ତା' ମୁଣ୍ଡକୁ ବା ଆସିବ କିପରି ?”

“ସେ ଯଦି ସତରେ ବୁଦ୍ଧିମାନ, ତେବେ ରାଜଦରବାରକୁ ଯାଇ ନିଜ ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରମାଣ କରୁନାହିଁ ?” ଭଉଜ ପଚାରିଲେ । ଭାଇ ଏହାର କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଲେ ନାହିଁ ।

ସେତେବେଳେ ପ୍ରତି ବର୍ଷ ରାଜା ନିଜ ରାଜ୍ୟର ଚରୁଣମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା

କହିଥିଲେ । ପ୍ରତି ଗାଁରୁ ଜଣେ ଜଣେ
ଯୁବକ ସେଥିରେ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରୁଥିଲେ ।
ହାମ ସମିତିର ସଭାପତିଙ୍କଠାରୁ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି
ନେଇଗଲେ ହେଲା ।

ବାଣିଜ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ନିକଟ ହୋଇ
ଆସିଥାଏ । ଗୋବିନ୍ଦ ଯାଇ ହାମ ସମିତିର
ସଭାପତିଙ୍କୁ କହିବା ମାତ୍ରେ ସେ ଆନନ୍ଦରେ
ତା'କୁ ପରିଚୟ ପତ୍ର ଦେଲେ । ଗୋବିନ୍ଦ
ଯାଇ ଯଥା ସମୟରେ ଦରବାରରେ
ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା ।

ରାଜା ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ :
ଆମ ରାଜ୍ୟରେ କେତେଜଣ ସତ୍ୟପରାୟଣ
ଲୋକ ଥିବେ ?”

ଜଣେ କହିଲେ, “ଅନ୍ତତଃ ଦଶ ହଜାର
ସତ୍ୟପରାୟଣ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିବେ ।”

ଆଉ ଜଣେ କହିଲେ, “ଆମକୁ ପ୍ରଥମେ
ସାଧୁ ସନ୍ଥ କେତେ ଅଛନ୍ତି, ତା'ର ହିସାବ
ନେବାକୁ ହେବ । କାରଣ ସେମାନେହିଁ ସତ୍ୟ
ପରାୟଣ ।”

ଗୋବିନ୍ଦ କହିଲା, “ମହାରାଜ ! ଠିକ୍
କେତେ ଅଛନ୍ତି କହି ପାରିବ ନାହିଁ, ତେବେ
ଜଣେ ଯୁକ୍ତ ଆଠଜଣ, ଅର୍ଥାତ୍ ନଅଜଣ
ନିଶ୍ଚୟ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି କହିହେବ ।

ରାଜା ଏହାର ମର୍ମ ବୁଝିଲେ । ସତ୍ୟବାଦୀ
ହିସାବରେ ରାଜାଙ୍କର ଖ୍ୟାତି ଥିଲା । ତାଙ୍କର
ଥିଲେ ଆଠଜଣ ମୁଖ୍ୟ ପରାମର୍ଶ ଦାତା ।

ସତ୍ୟବାଦୀ ରାଜା ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶଦାତା
ରୂପେ ମନୋନୀତ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ବି
ନିଶ୍ଚୟ ସତ୍ୟ ପରାୟଣ ହୋଇଥିବେ । ଗୋବିନ୍ଦ
ଏହାହିଁ ବୁଝାଉଥିଲା ।

“ଆଜ୍ଞା, ମୋ ମନମୁତାବକ ପୋଷାକ
କିପରି ପାଇବ ?” ରାଜା ପଚାରିଲେ ।

“ଆଜ୍ଞା, ବନାରସରେ ମିଳିବ !” ଜଣେ
କହିଲେ ।

“ଛମୁକ ଶୁଣୁର ଦେଇ ପାରିବେ !”
ଆଉ ଜଣେ କହିଲେ ।

ଗୋବିନ୍ଦ କହିଲା, “ବନାରସରେ ମୁଲ୍‌ବାନ
ବସ୍ତ୍ର ମିଳେ; ଛମୁକ ଶୁଣୁର ବି ମୁଲ୍‌ବାନ
ପୋଷାକ ଦେବେ । କିନ୍ତୁ ଛମୁକ ମନମୁତାବକ

ପୋଷାକ ଛନ୍ଦ କେବଳ ମାତ୍ର ବସ୍ତ୍ର ଦେଇ ଭଲ ଦରଜାଠୁଁ କରାଇ ନେଇ ପାରିବେ !”

ରାଜା ଗୋବିନ୍ଦର ଉତ୍ତରରେ ବହୁତ ଶୁଣି ହେଲେ । ପ୍ରତ୍ୟୋଗିତାରେ ରାଜା ନେଇଥିବା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଶକ୍ତି ଏ ଶକ୍ତି ଏ ମୁକ୍ତବାନ ଚଦର ଓ ସୁନା ମୋହର ମିଳିଲା । ରାଜାରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଣୀକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଗଲା ।

ସମସ୍ତେ ସେ ଚଦରମାନ ଘୋଡ଼ା ହୋଇ ଆସିଥାନ୍ତୁ ଓ ଶ୍ରେଣୀରେ ପରଶା ପାଇଥିବା ଭଲ ଭଲ ଚିତ୍ର ଖାଉଥାନ୍ତୁ । ଗୋବିନ୍ଦ କିନ୍ତୁ ଚଦର ନ ଆଣି ଆସିଥାଏ । ଖାଇବା ବେଳେ ବି ଖାଲି ଶ୍ଵାତ ଡାଲି ଛଡ଼ା ସେ ଆଉ କିଛି ଖାଇଲା ନାହିଁ । ରାଜାଙ୍କର ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ରାଜାଙ୍କୁ କହିଲେ । ରାଜା ଗୋବିନ୍ଦକୁ ଡକାଇ ପଚାରିଲେ, “ତମେ ମୋର ଉପହାର ଚଦର ବ୍ୟବହାର କରୁନାହିଁ କାହିଁକି ?”

“ଛନ୍ଦ ! ଆପଣ ଯେତେବେଳେ ପଚାରିଛନ୍ତି, ମୋତେ ସତ କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଚଦରର

ମର୍ଯ୍ୟାଦା ସହ ମୋର ଯୋଗ ଓ ଅନ୍ୟ ପୋଷାକ ମୁକ୍ତବାନ ହେବା ଦରକାର । ସେଭଳି ପୋଷାକ ପାଇବି କାହୁଁ ? ଚଦରଟି ମୁଁ ଘର ପୁରୋହିତଙ୍କୁ ଦେଇ ଦେଲୁ । ଅପରରେ ଦେଇ ନାହିଁ ।” ଗୋବିନ୍ଦ କହିଲେ ।

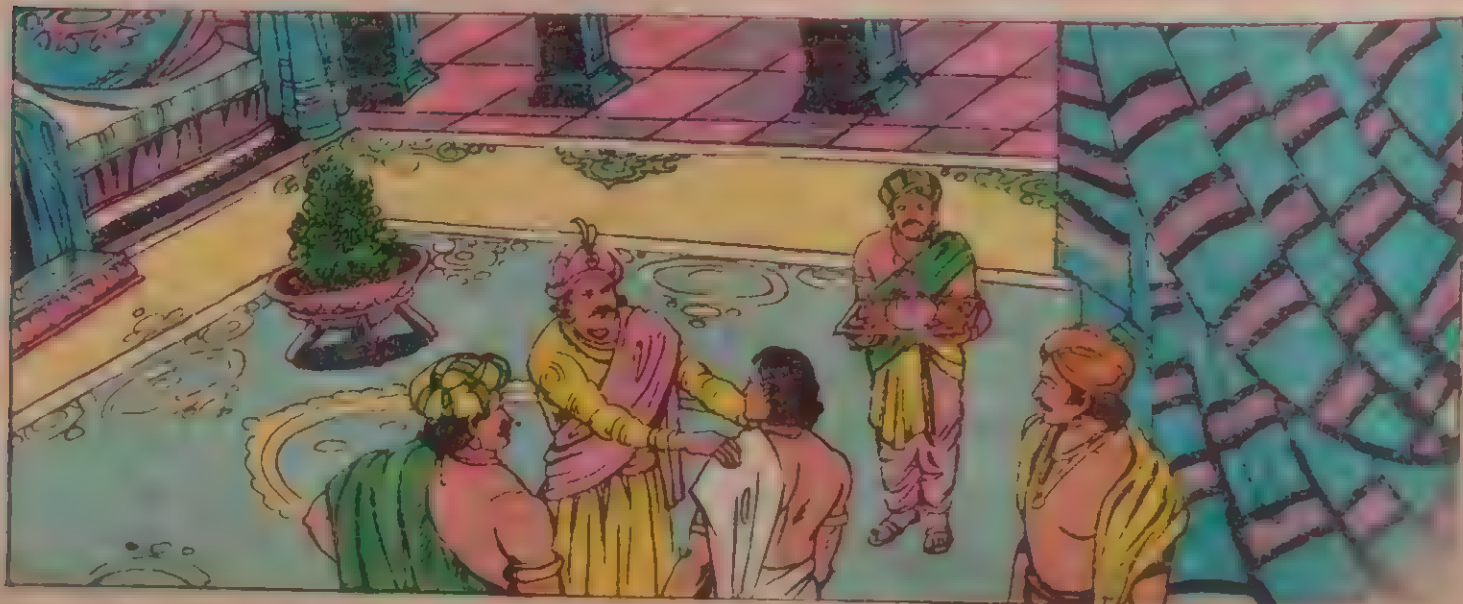
“ତମେ ଶ୍ଵାତ ଡାଲି ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ଖାଇବାର କାରଣ ?”

“ଛନ୍ଦ ! ଥରେ ସିନା ସେହରୁ ଖାଇ, ତାପରେ ତ ତାହା ଘୃଣା ହେଉଥିବ ! ତେଣୁ ଯେଉଁ କ୍ଷୀପ ଜଳନସାରା ଖାଇବି, ତାହାକୁ ଖାଇଲି ।”

“ସୁନା ମୋହର କ’ଣ କଲ ?”

“ଛନ୍ଦ ! ସେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ । ମୋ ବଡ଼ଭାଇ ଦେବଦାସମ ଲୋକ । ମୋତେ ପାଳି ପୋଷି ବଡ଼ କରିଛନ୍ତି । ତାହା ତାଙ୍କୁ ଦେବ ।”

ଗୋବିନ୍ଦର ଉତ୍ତରରେ ରାଜା ବହୁତ ଶୁଣି ହେଲେ ଓ ତାକୁ ଦରବାରରେ ଉପସ୍ଥିତ ରୁକିଗାଟିଏ ଦେଲେ ।

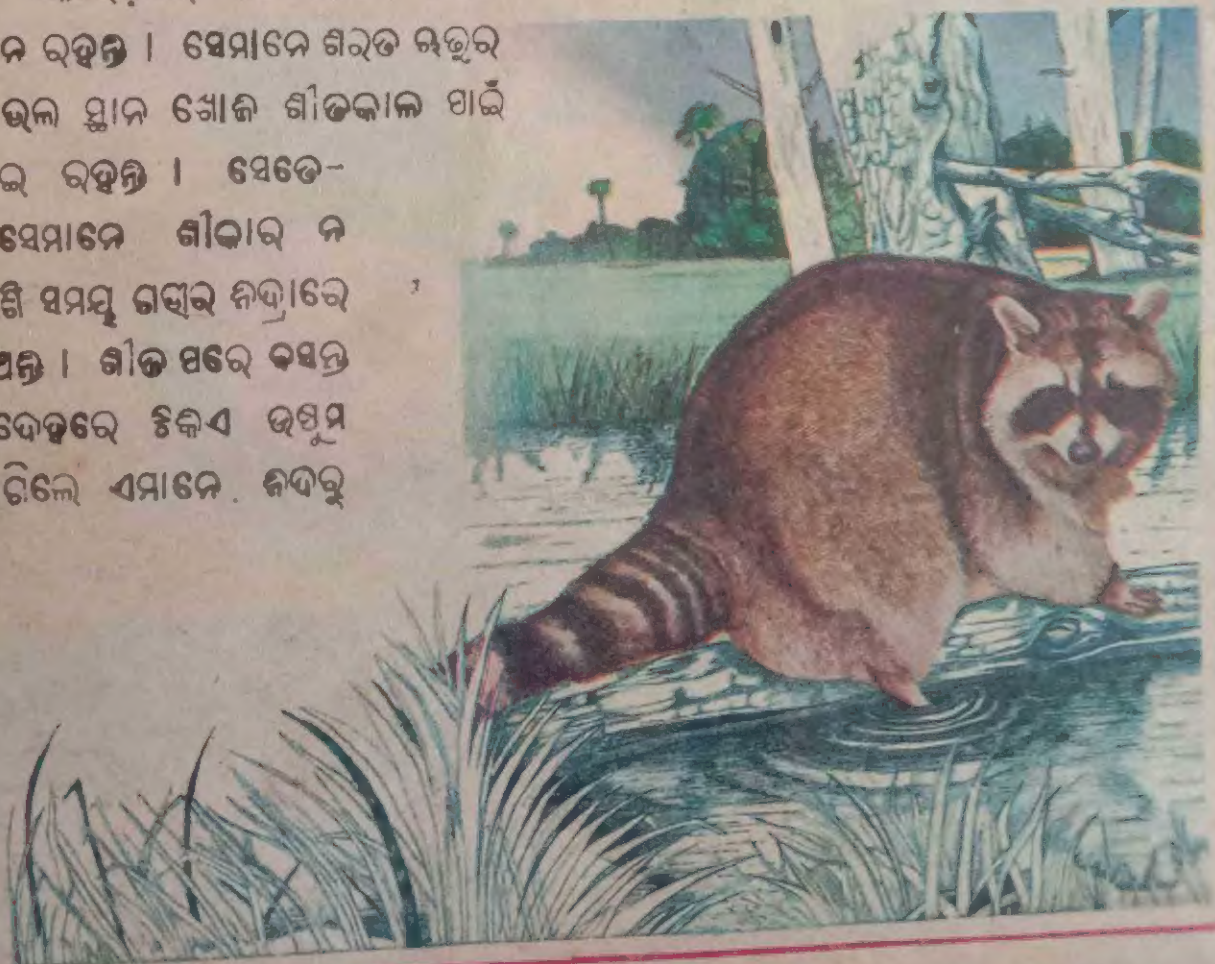

ଆମେରିକାର ରାକୁନ୍

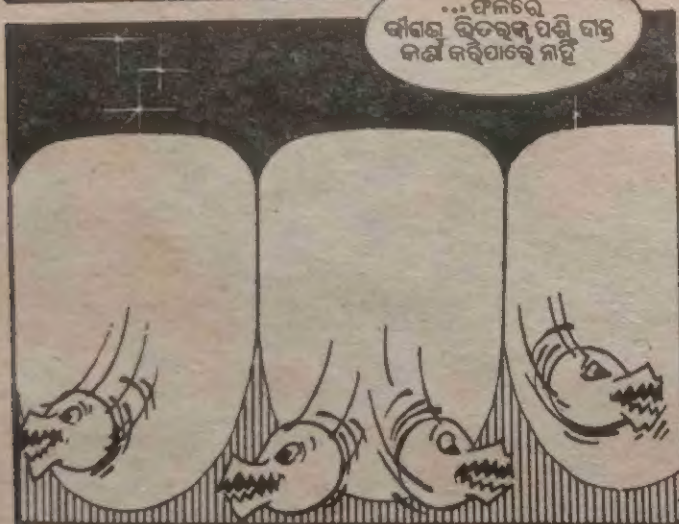
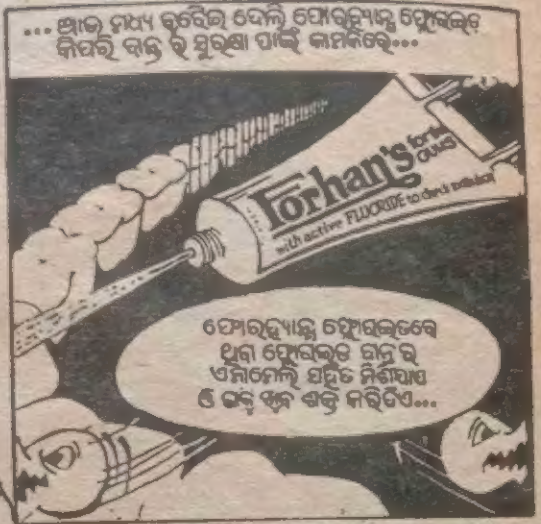
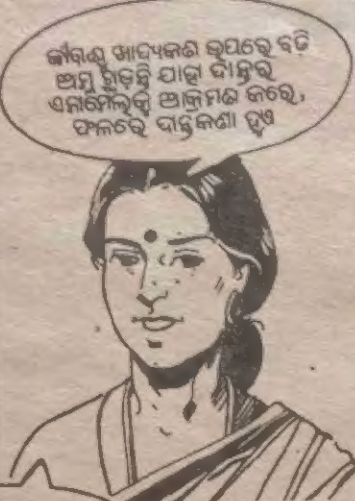
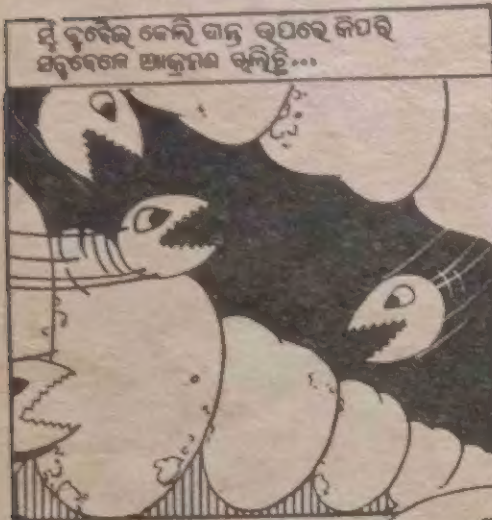
ଉତ୍ତର ଆମେରିକାରେ ଥିବା ରାକୁନ୍ ନାମକ ଜନ୍ତୁଙ୍କର ଆହାର ଅନେକପ୍ରକାର କରିବାର ଶକ୍ତି ବଡ଼ କୌତୂହଳ ପ୍ରଦ । ଏମାନେ ଭଲ ଜାତୀୟ ଗୋଟି ଜାତି । ଏମାନେ ଗୋଟି ଗୋଟି ପକ୍ଷୀ, ସେମାନଙ୍କ ଉପୁ ବା ଗୋଟି ଜନ୍ତୁ ସବୁ ଧରି ଖା'ନ୍ତି । ଏମାନେ ଏତେ ସତର୍କ ଯେ କିଛି ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ବଜୁଲ ବେଗରେ ସେଠାରୁ ଚାଲିଯାନ୍ତି ।

ଏମାନଙ୍କ ପାଦ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପତଳା ଓ ଆଙ୍ଗୁଳିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତର୍ମ ନ ଥାଏ । ତଥାପି ମଧ୍ୟ ପାଣିରେ ଏମାନେ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ପହଁରି ପାରନ୍ତି । ବେଳେ ବେଳେ ନଦୀରେ ଭୁବ ମାରି ମୁହଁରେ ମାଛ ଧରି ବାହାର ଆସନ୍ତି । ଯାହା କିଛି ଖା'ନ୍ତି ତାହା ପାଣିରେ ନ ଥୋଇ କେବେ ସେମାନେ ଖାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଲୁହ ସହିତ ଏମାନଙ୍କର ଲମ୍ବା ଏକ ମିଟର ହୋଇଥାଏ । ଏମାନଙ୍କ ତର୍ମ ପୋଷାକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ବହୁ ସୁବେ ମୁଦ୍ରା ଭାବରେ ରାକୁନ୍ ତମଡ଼ାର ବନିମୟ ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲା ।

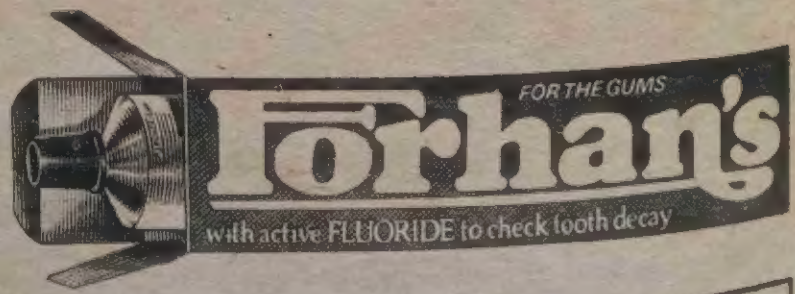
ଗଛ କୋରଡ଼ରେ ବା ଜମିରେ ଗାତ କରି ଏମାନେ ରହନ୍ତି । ସେମାନେ ଶରତ ଋତୁର ଆରମ୍ଭରେ ଭଲ ସ୍ଥାନ ଖୋଜି ଶୀତକାଳ ପାଇଁ ଘର ବନାଇ ରହନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ସେମାନେ ଶୀତାର ନ ଖୋଜି ବେଶି ସମୟ ଗଭୀର ନିଦ୍ରାରେ ବତାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଶୀତ ପରେ ବସନ୍ତ ଆସିଲେ ଦେହରେ ଟିକିଏ ଉଷ୍ମ ପବନ ଲାଗିଲେ ଏମାନେ ନିଦ୍ରା ଉଠନ୍ତି ।

ବାନ୍ଧୁକଣା ର ମୁକାବିଲା **ସ୍ୱସ୍ଥର ସାଇଟର** ହୁଁ କରିପାରେ!

ଆଉ ଫୋରହାନ୍ସ ଫ୍ଲୋରାଇଡ୍
ମଧ୍ୟ ଆପଣଙ୍କୁ ଦିଏ ସେହି ବିଜ୍ଞାପତ
ଫୋରହାନ୍ସ ର ଯନ୍ତ୍ର !

ଫୋରହାନ୍ସ ଫ୍ଲୋରାଇଡ୍ - ମାଢ଼ିକୁ ସଂକ୍ରମିତ କରେ, ବାନ୍ଧୁକଣା ରୋଧ କରେ

ଫଟୋ-ପରିଚୟ-ପ୍ରତିଯୋଗିତା: ପୁରସ୍କାର ଟ. ୫୦

ପୁରସ୍କାର ପରିଚୟୋତ୍ତ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୯୮୭ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ

Mrs. V. Rajamani

Pranlal K. Patel

- ★ ଭଲପୁ ଚନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ ପରିଚୟୋତ୍ତ ଦୁଇ ଗୁରୁ ଧାଡ଼ରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବ ଏବଂ ପରିସ୍ପର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିବ
- ★ ଜାନ୍ତୁଆର ୧୦ ସୁଦ୍ଧା ପରିଚୟୋତ୍ତ ପତ୍ରସୂଚୀ ଦରକାର ।
- ★ ସଦାଧିକ ଉପସ୍ଥିତ ବିବେଚିତ ପରିଚୟୋତ୍ତ ପାଇଁ ଟ. ୫୦-୦୦ ପୁରସ୍କାର ପଠାଯିବ ।
- ★ ପରିଚୟୋତ୍ତ ସହ ପ୍ରେରକର ନାମ ଓ ଠିକଣା ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଲେଖା ହୋଇ ତନାମାମା ଫଟୋ ପରିଚୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା, ମାଡ୍ରାସ-୬୦୦୦୨୭ ଠିକଣାରେ ଆସିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ନଭେମ୍ବର, ୮୫ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ପଳ

ପ୍ରଥମ ଚନ୍ଦ୍ର : କାଠ ଘୋଡ଼ା ପଦ ଗୁରୁ ପାରିବ,

ଦ୍ୱିତୀୟ ଚନ୍ଦ୍ର : ମୋ ଖେଳଣା କିଆଁ ଉଡ଼ି ନ ଯିବ ?

ପୁରସ୍କାର ଚକ୍ରପା : ରଶ୍ମିରଞ୍ଜନ ରାୟ, ଆମ୍ଭ, କେଉଁଝର ।

ଚକ୍ରପାଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ; ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ପ୍ରଶ୍ନମାଳାର ଉତ୍ତର

୧. ସୂର୍ଯ୍ୟଚନ୍ଦ୍ର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୋଷ । ୨. 'ସାବିତ୍ରୀ' । ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ । ୩. ଉଦୟଶିଖର ଓ ରବିଶିଖର । ୪. ହୁଁ । ଦୁଇ ଭାଇ । ୫. ଓପ୍ରାଭ୍ ଦସ୍ତମିଜ୍ଞା ଶାଁ ।

Printed by B.V. REDDI at Prasad Process Private Ltd., 188 N.S.K. Salai, Madras 600 026 (India) and Published by B. VISWANATHA REDDI on behalf of CHANDAMAMA PUBLICATIONS, Chandamama Buildings, Vadapalani, Madras 600 026 (India). Controlling Editor: NAGI REDDI.

The stories, articles and designs contained herein are exclusive property of the Publishers and copying or adapting them in any manner will be dealt with according to law.

ଜହ୍ନ ମାସୁଁ

ଆଲୋକ ଓ ଆଲୋଚନା ମାସିକ ପତ୍ରିକା

- * ଭାରତର ପ୍ରାଚୀନ କାହାଣୀମାଳା ସହିତ ନୂତନ କାହାଣୀମାଳାର ଅପୂର୍ବ ସମନ୍ୱୟ ।
- * ସରଳ ଓ ସପତ୍ନ ରୂପାର ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ଉଦାହରଣ—ଜହ୍ନମାସୁଁ ।
- * ହାସ୍ୟରସ ସହ ମାନବିକତା ଓ ନୀତିଶିକ୍ଷାରେ ସମୃଦ୍ଧ ପତ୍ରିକା—ଜହ୍ନମାସୁଁ ।
- * ଜହ୍ନମାସୁଁ କେବଳ ଶିଶୁ ବା କିଶୋରମାନଙ୍କ ପତ୍ରିକା ନୁହେଁ, ପରିବାରର ସମସ୍ତେ ଏହା ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି ।
- * ସାଧାରଣଜନର ଭଣ୍ଡାର—ଜହ୍ନମାସୁଁ ।
- * ଇଂରାଜୀ ଓ ସଂସ୍କୃତ ସମେତ ତେରଗୋଟି ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶିତ ଏ ପତ୍ରିକା ଭାରତର ଏକତାର ପ୍ରତୀକ ।

‘ଜହ୍ନମାସୁଁ’ ପଢନ୍ତୁ ଓ ପଢାନ୍ତୁ ।

ବାର୍ଷିକ ଦେୟ : ଟ ୩୦-୦୦

‘ଜହ୍ନମାସୁଁ’ର ଗ୍ରାହକ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଆପଣଙ୍କ ପୁର ଠିକଣା ସହ ମନଃପୂର୍ବକ ଭଳ ଠିକଣାକୁ ପଠାନ୍ତୁ :

ଡକ୍ଟର ଏଜେନ୍ସିଜ୍

ଭଦ୍ରାମାମା ବିଲ୍ଡିଂସ୍,

ବଡ଼ପଲ୍ଲୀ, ମାଡ୍ରାସ - ୬୦୦୦୨୭